

SERMAYE
PİYASASI KURULU

2009
FAALİYET RAPORU

SERMAYE PİYASASI KURULU
FAALİYET RAPORU 09

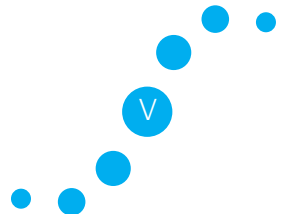
ANKARA, 2010

İÇİNDEKİLER

TABLolar	VI
GRAFİKLER	VIII
KISALTMALAR	IX
KURUL BAŞKANININ MESAJI	X
1. SERMAYE PİYASASI KURULU	1
1.1. MİSYON, VİZYON, GÖREV VE YETKİLERİ	1
1.2. KARAR ORGANI VE ORGANİZASYON	2
1.2.1. Karar Organı	2
1.2.2. Organizasyon	4
1.3. BÜTÇE	6
1.4. PERSONEL	7
2. DÜNYA EKONOMİSİ	9
2.1. GELİŞMİŞ EKONOMİLER	11
2.2. GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER	12
2.3. MALİ PİYASALAR	12
2.4. BORSALAR	14
3. TÜRKİYE EKONOMİSİ	18
4. TÜRK SERMAYE PİYASALARI	23
4.1. MENKUL KIYMET STOKLARI	24
4.2. KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI	26
4.3. İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI	27
4.3.1. İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı	28
4.3.2. Yabancı Yatırımcıların Hisse Senedi İşlemleri	33
4.3.3. Tahvil ve Bono İşlemleri	35
4.4. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI	36
4.4.1. Yatırım Fonları	36
4.4.2. Yatırım Ortaklıkları	43
4.5. PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ	46
4.6. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI A.Ş.	47
4.7. MERKEZİ KAYIT KURULUŞU VE YATIRIMCILARI KORUMA FONU	49

4.8. İSTANBUL ALTIN BORSASI	50
4.9. İMKB TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.	51
4.10. TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLAR BİRLİĞİ	52
4.11. ARACI KURULUŞLAR	53
5. SERMAYE PİYASASI KURULU 2009 YILI FAALİYETLERİ	56
5.1. DÜZENLEME	56
5.1.1. Yönetmelikler	57
5.1.2. Kurul Tebliğleri	58
5.1.3. Kurul Kararları	62
5.2. DEVAM EDEN DÜZENLEME VE DİĞER ÇALIŞMALAR	66
5.3. KAYDA ALMA	68
5.4. İZİN	69
5.4.1. Aracı Kuruluşlara Yönelik İzinler	69
5.4.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler	70
5.4.3. Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin İzinler	72
5.4.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler	72
5.4.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler	73
5.5. GÖZETİM	73
5.5.1. Halka Açık Anonim Ortaklıkların Gözetimi	73
5.5.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi	74
5.5.3. Aracı Kuruluşların Gözetimi	74
5.5.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi	75
5.5.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi	75
5.5.6. Piyasa Gözetimi	75
5.6. DENETİM	76
5.6.1. Bilgi Sistemleri İncelemesi	82
5.7. MUHASEBE VE BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI	83
5.7.1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	83
5.7.2. Bağımsız Denetim Standartları	83

5.8. DAVALAR, SUÇ DUYURULARI VE İDARİ TEDBİRLER	83
5.8.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar	84
5.8.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar	85
5.9. AVRUPA BİRLİĞİ (AB) UYUM ÇALIŞMALARI	87
5.9.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon	88
5.9.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler	89
5.10. ULUSLARARASI İLİŞKİLER.....	90
5.10.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü	91
5.10.2. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)	93
5.10.3. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ..	94
5.10.4. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabıtları.....	95
5.10.5. Diğer Faaliyetler	96
5.11. LİSANSLAMA FAALİYETLERİ.....	96
5.12. BİLGİLENDİRME	99
5.13. BİLGİ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİK ALT YAPI ÇALIŞMALARI	100
5.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları.....	100
5.13.2. Donanım ve Ağ Altyapısı Çalışmaları.....	104
5.13.3. İnternet Platformu.....	106
5.13.4. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi.....	106
5.13.5. Avrupa Birliği Destekli Projeler	107

TABLÖLAR

TABLO 1.1.	KURULUN 2009 YILI GELİR VE GİDERLERİ	6
TABLO 1.2.	KURUL PERSONEL DURUMU	7
TABLO 2.1.	DÜNYA EKONOMİSİ ÖZET VERİLERİ	9
TABLO 2.2.	DÜNYA BORSALARININ PERFORMANSLARI	15
TABLO 3.1.	TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER.....	21
TABLO 4.1.	SERMAYE PİYASALARINA İLİŞKİN GÖSTERGELER.....	23
TABLO 4.2.	MENKUL KIYMET STOKLARI.....	24
TABLO 4.3.	KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI	26
TABLO 4.4.	KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLAR	27
TABLO 4.5.	İMKB HİSSE SENEDİ PİYASASINA İLİŞKİN TEMEL GÖSTERGELER	30
TABLO 4.6.	HİSSE SENEDİ NEDENİYLE İMKB KOTUNDA BULUNAN ŞİRKETLERE İLİŞKİN TEMEL GÖSTERGELER	31
TABLO 4.7.	YABANCILARIN SAKLAMA BAKİYELERİ VE ALIM-SATIMLARI	34
TABLO 4.8.	TAHVİL VE BONO PİYASASI İŞLEM HACİMLERİ	35
TABLO 4.9.	A TİPİ YATIRIM FONLARININ PORTFÖY DAĞILIMI	39
TABLO 4.10.	B TİPİ YATIRIM FONLARININ PORTFÖY DAĞILIMI	40
TABLO 4.11.	A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ TOPLAM PORTFÖY DAĞILIMI	40
TABLO 4.12.	BORSA YATIRIM FONLARININ MEVCUT DURUMU	42
TABLO 4.13.	FON SEPETİ FONLARININ MEVCUT DURUMU.....	42
TABLO 4.14.	A TİPİ YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU	44
TABLO 4.15.	B TİPİ YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU	45
TABLO 4.16.	GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARININ MEVCUT DURUMU	45
TABLO 4.17.	PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİNİN MEVCUT DURUMU	46
TABLO 4.18.	VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI HACİM BİLGİLERİ	47
TABLO 4.19.	İSTANBUL ALTIN BORSASI.....	51
TABLO 4.20.	TAKASBANK A.Ş. ÖZET VERİLERİ	52
TABLO 4.21.	ARACI KURULUŞLARIN FAALİYET BELGELERİ.....	53
TABLO 4.22.	İKİNCİ EL PİYASA İŞLEMLERİNİN ARACI KURULUŞLAR BAZINDA DAĞILIMI	54
TABLO 5.1.	KAYDA ALMA BAŞVURULARI VE SONUÇLARI	69
TABLO 5.2.	SPK İZNİNE TABİ FAALİYETLER VE BU FAALİYETLERİ YÜRÜTEBİLECEK KURULUŞLAR	70

TABLO 5.3.	ARACI KURULUŞ BAŞVURULARI	70
TABLO 5.4.	KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI BAŞVURULARI	71
TABLO 5.5.	HALKA AÇIK ANONİM ORTAKLIKLARININ BAŞVURULARI	72
TABLO 5.6.	DENETİM ÇALIŞMALARININ KONULARINA GÖRE DAĞILIMI	78
TABLO 5.7.	İMKB PİYASA SUÇLARI İHBARLARI HAKKINDA BİLGİLER	79
TABLO 5.8.	İŞLEM YASAKLI SAYISI	79
TABLO 5.9.	DENETİM SONUCUNDA UYGULANAN YAPTIRIMLAR.....	80
TABLO 5.10.	İDARİ PARA CEZASI UYGULAMA NEDENLERİ VE TUTARLARI.....	81
TABLO 5.11.	MASAK DENETİMLERİ	82
TABLO 5.12.	SON 3 YIL İÇİNDE KURUL İŞLEMLERİNE KARŞI AÇILAN İDARİ DAVALAR (KONULARINA GÖRE DAĞILIM)	84
TABLO 5.13.	KARARA BAĞLANAN İDARİ DAVALAR	85
TABLO 5.14.	SON 3 YIL İÇİNDE KURUL ALEYHİNE AÇILAN HUKUK DAVALARI	85
TABLO 5.15.	SON 3 YIL İÇİNDE KURUL TARAFINDAN YAPILAN SUÇ DUYURULARI VE AÇILAN KAMU DAVALARI.....	86
TABLO 5.16.	SON 3 YIL İÇİNDE KURUL TARAFINDAN YAPILAN SUÇ DUYURULARI ÜZERİNE AÇILAN VE KARARA BAĞLANAN DAVALARA İLİŞKİN BİLGİLER.....	86
TABLO 5.17.	SON 3 YIL İÇİNDE KURUL TARAFINDAN AÇILAN HUKUK DAVALARI	87
TABLO 5.18.	KURULCA İMZALANAN İKİLİ MUTABAKATLAR	95
TABLO 5.19.	LİSANSLAMA SINAVLARI.....	98
TABLO 5.20.	BİLGİ EDİNME BİRİMİ FAALİYETLERİ	99

GRAFİKLER

GRAFİK 3.1. İÇ BORÇLANMADA ORTALAMA VADE VE HAZİNE BONOSU FAİZ ORANLARI.....	19
GRAFİK 3.2. TL/ABD DOLARI KURU AYLIK ORTALAMASI VE STANDART SAPMASI.....	20
GRAFİK 4.1. MENKUL KIYMET STOKLARI.....	25
GRAFİK 4.2. KAMU VE ÖZEL SEKTÖR MENKUL KIYMET STOKLARININ PAYI	25
GRAFİK 4.3. İMKB-100 ENDEKSİ VE İŞLEM HACMİ.....	29
GRAFİK 4.4. PİYASA KAPİTALİZASYONU	32
GRAFİK 4.5. PİYASA KAPİTALİZASYONUNDAKİ YÜZDE DEĞİŞİM.....	33
GRAFİK 4.6. YABANCILARIN SAKLAMA BAKİYELERİ	34
GRAFİK 4.7. BORSA VE BORSA DIŞI TAHVİL VE BONO GÜNLÜK ORTALAMA İŞLEM HACMİ	36
GRAFİK 4.8. A VE B TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİNİN SAYISAL DAĞILIMI	37
GRAFİK 4.9. A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ TÜRK LİRASI BAZLI PORTFÖY DEĞERİ	37
GRAFİK 4.10. A VE B TİPİ YATIRIM FONLARININ ABD DOLARI BAZLI PORTFÖY DEĞERİ	38
GRAFİK 4.11. A TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİ	38
GRAFİK 4.12. B TİPİ YATIRIM FONU TÜRLERİ	39
GRAFİK 4.13. EMEKLİLİK YATIRIM FONU TÜRLERİ	41
GRAFİK 4.14. VOBAS İŞLEM MİKTARI.....	48
GRAFİK 4.15. VOBAS İŞLEM HACMİ	48
GRAFİK 4.16. AÇIK POZİSYON SAYISININ GELİŞİMİ	49
GRAFİK 5.1. 2007-2009 DÖNEMİ SUÇ DUYURULARI (KONULARINA GÖRE DAĞILIM)	86

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
DİBS	: Devlet İç Borçlanma Senedi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
EMBI	: Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi
EMC	: Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi (Emerging Markets Committee)
FATF	: Karaparanın Aklanmasını Önleme Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force on Money Laundering)
GİP	: Gelişen İşletmeler Piyasası
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
HM	: Hazine Müsteşarlığı
İAB	: İstanbul Altın Borsası
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
IMF	: Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund)
IOSCO	: Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions)
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
LIBOR	: Londra Bankalararası Faiz Oranı
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MİFİD	: Finansal Araç Piyasaları Direktifi (Markets in Financial Instruments Directive)
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
MSCI	: Morgan Stanley Sermaye Endeksi
NYSE	: New York Borsası (New York Stock Exchange)
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPKn	: Sermaye Piyasası Kanunu
TAİEX	: Teknik Yardım Bilgi Paylaşım Ofisi (Technical Assistance Information Exchange Office)
TAKASBANK	: İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEFE	: Toptan Eşya Fiyatları Endeksi
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TSPAKB	: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
VIX	: Hisse Senedi Piyasası Oynaklık Endeksi
VOBAŞ	: Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.

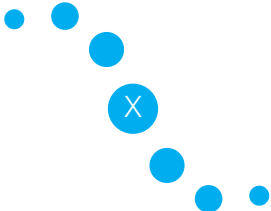
KURUL BAŞKANI'NIN MESAJI

Sermaye Piyasası Kurulu, kurulduğu günden itibaren ülkemiz sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak için, uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, sade, objektif ve anlaşılabilir yaklaşımlarla düzenleme ve denetleme yapmaya devam etmektedir. Kurul, ülkemizde etkin ve güvenilir piyasa şartlarının sağlanması amacıyla üstlenmiş olduğu denetleme ve düzenleme görevlerini geçtiğimiz yıl içerisinde de sürdürmüştür.

Geçtiğimiz yıl dünya ekonomisi çok ağır bir küresel finansal kriz sürecinden geçmiş olup, ülkelerin ekonomik ve finansal yapılarının münferiden olumsuzluklarla karşılaşması sonucu, uluslararası finansal sistem de önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu durum sonucunda, ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede talep daralması yaşanmış, ekonomik büyümeler durma noktasına gelmiş ve işsizlik oranları artmıştır.

Küresel krizin patlak verdiği dönemde krizden en çok etkilenen ülkelerin, hızlı hareket etme ve karar verme konularında başarılı olamayan ülkeler olduğu dikkate alındığında, önümüzdeki dönemde Kurul'un piyasalara karşı yaklaşımı şüphesiz temel olarak süreci yavaşlatan bazı bürokratik işlemlerin bertaraf edilmesi ile daha hızlı hareket etme ve karar vermeye dayanacaktır. Geçtiğimiz yıl içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu'nun bu doğrultuda atmış olduğu adımlar, bu konuya büyük önem verildiğini göstermektedir. Öncelikle, Türkiye'nin en büyük ilk 1000 şirketinin çok azının İMKB'de işlem gördüğü gerçeğinin üzerinde dikkatle durarak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği ile ortak bir çalışma içerisinde şirketlerin halka arzlarının kolaylaştırılması ve halka arz sürecinin kısaltılması için geçtiğimiz yıl içerisinde halka arz seferberliğini başlatmış bulunmaktayız. Halka arz sürecinin kısaltılmasının ve kolaylaştırılmasının; halka arzların artması adına tek koşul olamayacağı noktasından hareketle Sermaye Piyasası Kurulu olarak bizlerin olduğu kadar, konuyla ilgili olan diğer tüm kuruluşların da halka arz sürecinin ve faydalarının şirketlere anlatılması konusunda daha etkin rol almaya başladıklarını memnuniyetle karışılmaktayız.

Bu konuda altı çizilmesi gereken diğer önemli nokta ise, sermaye piyasalarının Türkiye ekonomisinde henüz hak ettiği yeri alamamış olması gerçeğidir. Türkiye ekonomisi açısından kötü bir gösterge olarak değerlendirilebilecek bu durumun, aslında büyük bir fırsatı da beraberinde getirmekte olduğunu görmekteyiz. Bu amaçla, Sermaye Piyasası Kurulu olarak tüm çalışanlarımızla birlikte bugüne kadar yapılan ve yapılmakta olan çalışmaların ülkemiz sermaye piyasalarının hak ettiği yere gelmesini sağlamaya yönelik olmasını hedeflemekteyiz.

Kurulumuz, geçtiğimiz sene kendi bünyesi içerisinde sermaye piyasası suçları ve piyasa bozucu işlemler ile etkin mücadele amacıyla Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi'ni kurmuş ve piyasaları daha yakından takip ederek hızlı hareket etme ve karar alma gibi konularda önemli bir adım atmıştır. Küresel finansal krizden etkilenen ülkelerdeki piyasa gözetim sistemlerinin yeterli olmamasının krizin ana derslerinden biri olduğu düşünüldüğünde; başta manipülasyon ve içerden öğrenenlerin ticareti olmak üzere piyasa suçları ile mücadele konusunda tüm dünyaya örnek olabilecek bir gözetim sisteminin ülkemizde kurulmuş olmasının, sermaye piyasamız için ayrı bir güven ve gurur kaynağı olduğunu düşünmekteyiz.

Kurul'un karar alırken, mevzuatta değişiklikler yaparken ve sermaye piyasalarına yeni bir vizyon çizerken olmazsa olmaz olarak değerlendirdiği bir diğer husus ise Kurulumuzun tüm sektörler ve yatırımcılarla daha iyi ilişkiler kurması gerektiği gerçeğidir. Bu bağlamda kurulan Kurumsal İletişim Dairesi'nin temel amacı; Sermaye Piyasası Kurulu'nun, yatırımcıyı ve sektörü daha fazla dinleyen ve iletişime geçen bir yapıya kavuşturulmasıdır.

Kriz sonrası Türkiye'de yatırım ortamının henüz istenen seviyelere geldiğini söylemek mümkün olmasa da, yatırımcı için cazip bir yatırım ortamının oluşturulması Kurul'un yeni dönemde ağırlık vereceği önemli alanlardan biri olacaktır. Bu amaçla Sermaye Piyasası Kurulu olarak gerek hukuksal, gerekse operasyonel anlamda piyasada güven ortamını pekiştirici ve likidite artırıcı önlemler alma gayreti içinde olacağız. Önümüzdeki dönemde, finansal tabloların sağlıklılığının artırılması, yenilikçi finansal araçların ve pazarların tasarımı, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının şirketleştirilmesi, küçük ve orta boyutlu işletmelerin hisse senetleri için uygun bir piyasanın oluşturulması ve son yıllarda ortaya çıkan yeni risk türlerini de dikkate alan teknolojik alt yapının yenilenmesi; üzerinde durduğumuz konu başlıklarından bazılarıdır. Gelecek yıl içerisinde meydana gelecek olan gelişmeler; düzenleme açısından sermaye piyasalarında önemli değişiklikleri de beraberinde getirecektir. Öncelikli hedeflerimizden bir diğeri de, Forex piyasası ile ilgili düzenlemeler yaparak, denetim altında nitelikli bir alternatif piyasanın oluşumunu sağlamaktır.

Önümüzdeki dönemin sermaye piyasalarına getireceği en büyük yeniliğin ise yeni Sermaye Piyasası Kanunu olmasını beklemekteyiz. Çıkarıldığı dönemin şartlarına göre hazırlanmış ve artık sermaye piyasalarındaki baş döndürücü gelişmelerin gerekliliklerini yerine getiremeyen mevcut Sermaye Piyasası Kanunu'nun kilit noktalarında yapılan önemli değişiklikler ile Sermaye Piyasası Kurulu'nun çok daha hızlı ve caydırıcı kararlar alabilen bir kurum haline getirilmesi ve yeni finansal araç ve kurumların oluşturulması hedeflenmektedir. Yeni Sermaye Piyasası Kanunu ve yapılacak olan diğer düzenlemeler ile birlikte gelişen sermaye piyasalarımızın önderliğinde ülkemizin önümüzdeki beş yıl içerisinde uluslararası bir finans merkezi olma hedefine ulaşacağını düşünmekteyiz. Şüphesizdir ki bu hedef, sadece Sermaye Piyasası Kurulu çalışanlarının çabaları ile değil, sermaye piyasalarına emek ve gönül vermiş ilgili tüm sektör çalışanlarının ve bu ideale inanmış herkesin katkılarıyla olacaktır.

Kurulun çalışmalarında emeği geçen tüm mesai arkadaşlarıma bu vesile ile teşekkür eder, başarılarının devamını dilerim.

1. SERMAYE PİYASASI KURULU

Sermaye Piyasası Kurulu, tasarrufların menkul kıymetlere yatırılarak halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak ve sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını düzenlemek ve denetlemek amacıyla 1981 yılında çıkarılan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun vermiş olduğu görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulmuştur.

Biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Kurul, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara’da olan ve İstanbul’da bir temsilciliği bulunan Kurulun ilgili olduğu Bakan, Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanındır.

1.1. MİSYON, VİZYON, GÖREV VE YETKİLERİ

Kurul, sermaye piyasasının güvenli, adil, şeffaf ve etkin işlemlerini sağlamak için, uluslararası norm ve gelişmelere paralel, değişen piyasa ihtiyaçlarını karşılayan, objektif, sade ve anlaşılabilir yaklaşımlarla, hesap verilebilir düzenleme ve denetleme yapmayı kendisine “MİSYON” edinmiş ve ulusal ve uluslararası alanda öncü, dinamik ve saygın olma “VİZYONU”nu üstlenmiştir.

Kurulun temel görev ve yetkileri:

- Sermaye piyasası araçlarının ihracını, halka arz ve satışını düzenlemek ve denetlemek,
- Sermaye piyasası araçlarını Kurul kaydına almak ve kamu yararının gerektirdiği hallerde bunların halka arz ve satışını geçici olarak durdurmak,
- Sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurum türleri itibarıyla belirlemek,
- Sermaye piyasasında, gerektiğinde elektronik ortam da dahil, bağımsız denetim faaliyetine ilişkin esasları belirlemek,
- Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla, genel ve özel nitelikte kararlar almak ve her türlü mali tablo ve raporlar ile bunların bağımsız denetimlerinin, sermaye piyasası araçlarının halka arzında yayımlanacak izahname ve sirkülerin ve araçların değerini etkileyebilecek önemli bilgilerin kapsamını, standartlarını ve ilan esaslarını tespit etmek,
- Sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumlar, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların faaliyetlerini izlemek ve denetlemek,
- Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü yayın, duyuru ve reklamları izlemek, yanıltıcı ilan ve reklamları yasaklatarak gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara bildirmek,
- Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen mali tablo ve raporlar ile diğer belgeleri inceleyip değerlendirerek, SPKn’de belirtilen gerekli tedbirleri almak,

- Çağrı yoluyla hisse senedi toplanması ve vekaleten oy vermeye ilişkin esasları belirlemek,
- Vadeli işlem sözleşmeleri ve bunların işlem göreceği borsalarda faaliyet gösterecek kurumları düzenlemek,
- Menkul kıymetlerin ödünç alma ve verme, açığa satış ve repo işlemlerini düzenlemek,
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de sermaye piyasası araçlarının ihraç ve halka arzı konusunda gereken düzenlemeleri yapmak,
- Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması veya kaydı değer haline getirilmesi ve derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,
- Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ilişkin kuruluş, faaliyet, tasfiye ve sona erme esaslarını belirlemek ve bunları denetlemek,
- İlgili Bakanca istenecek incelemeleri yapmak; çalışmalarını hakkında Bakan raporu vermek; sermaye piyasası ile ilgili mevzuat değişiklikleri hakkında önerilerde bulunmak,
- Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek,
- Sermaye piyasasında medya ve elektronik ortam da dahil yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek,
- Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacaklar, gayrimenkul değerlemesi alanında faaliyet gösterecek kişi ve kuruluşlar ile sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının mesleki eğitimi, mesleki yeterliliği ve mesleki ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez kurmak ve faaliyet esaslarını belirlemek,
- İnternet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek,
- Kanuna tabi anonim ortaklıkların genel kurullarında birikimli oy kullanılabilmesine ilişkin düzenlemeleri yapmak,
- Yabancı ülkelerin sermaye piyasalarında düzenleme ve denetime yetkili muadili kuruluşlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü iş birliği yapmak ve bilgi alış verişinde bulunmak,
- olarak SPKn’de belirlenmiştir.

1.2. KARAR ORGANI VE ORGANİZASYON

1.2.1. Karar Organı

Kurul Başkanı ve üyelerinden oluşan karar organı, kanunlarla Kurulun görev ve yetkisine verilmiş konuların tümünde en üst düzeyde görüşme ve karar alma yetkisine sahiptir. Karar organının, sermaye piyasalarının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla hazırlanacak, uygulamaya ilişkin genel hukuki yapıyı oluşturacak yönetmelik ve tebliğleri çıkarmak, başvuru dosyalarını, inceleme, izleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak gibi mesleki nitelikli görevleri yanında idari nitelikli görev ve yetkileri de vardır.

Kurul Karar Organı, ilgili bakanlıkça önerilecek 4 aday arasından 2, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından önerilecek 2’şer aday arasından 1’er kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak 7 üyeden oluşur. Bakanlar Kurulu, adaylardan birini Başkan olarak atar. Kurul, Başkanın teklifi ile üyelerden birini ikinci başkan olarak seçer. Kurul Başkanı ve üyeleri izleyen sayfada verilmiştir.

KURUL KARAR ORGANI

Prof. Dr. A. Vedat AKGİRAY
Kurul Başkanı

Abdulkerim EMEK
İkinci Başkan

İlhami ÖZTÜRK
Kurul Üyesi

Mithat HIZLI
Kurul Üyesi

Mustafa KORHAN
Kurul Üyesi

Vahdettin ERTAŞ
Kurul Üyesi

Muhammed Emin ÖZER
Kurul Üyesi

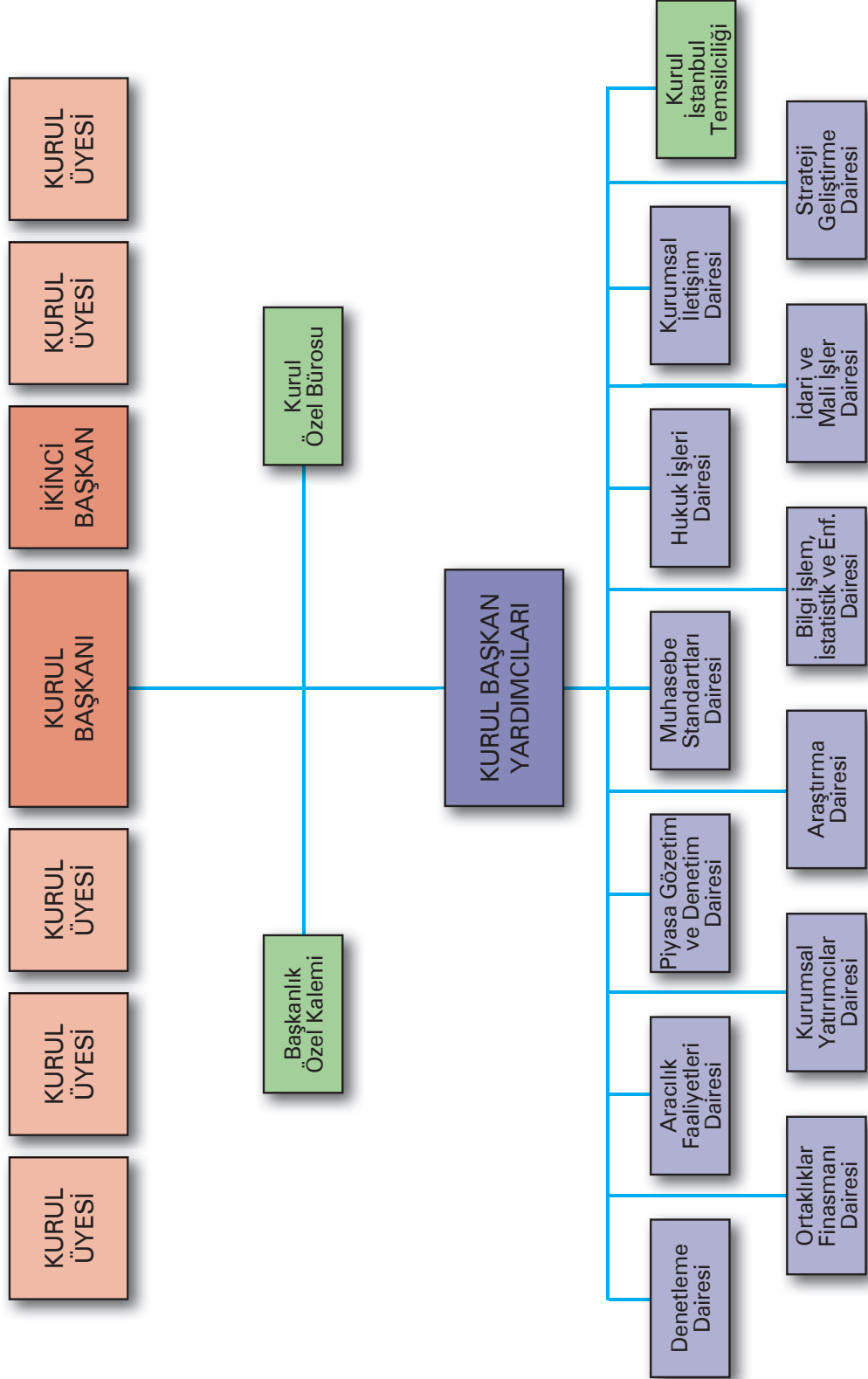
1.2.2. Organizasyon

SPK, Kurul Başkanı ve üyeleri (Kurul Karar Organı) ile Başkana bağlı olarak Kurul faaliyetlerini yürüten hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Kurul Başkanı, hem Karar Organının hem de yürütmenin başıdır. Kurul Başkan Yardımcıları hizmet birimleri arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Kurulun temel hizmet birimleri; Denetleme Dairesi, Ortaklıklar Finansmanı Dairesi, Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, Araştırma Dairesi, Muhasebe Standartları Dairesi, Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi, Hukuk İşleri Dairesi, Kurumsal İletişim Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi, İdari ve Mali İşler Dairesinden oluşmaktadır.

SERMAYE PİYASASI KURULU ORGANİZASYON ŞEMASI

1.3. BÜTÇE

Kurulumuzun 61,176,000 TL olarak hazırlanan 2009 Mali Yılı Bütçesinin 2008 yılından 2009 yılına devreden 21,790,597 TL tutarındaki nakit ile birlikte yıl içinde gerçekleşen 43,836,839 TL tutarındaki gelir ve 58,094,361 TL tutarındaki giderlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1.1. Kurulun 2009 Yılı Gelir ve Giderleri

1-GELİRLER		(TL)
Gelirin Türü	Programlanan	Gerçekleşen
Sermaye Piyasası Araçları Kayıt Ücreti	50,986,000	31,923,328
Lojman Kira Gelirleri	230,000	238,034
Diğer Gayrimenkul Kira Gelirleri	410,000	438,018
Borsalardan Alınan Paylar	6,500,000	9,202,909
Diğer Faizler	2,510,000	1,010,851
Diğer Çeşitli Gelirler	540,000	1,023,699
T O P L A M	61,176,000	43,836,839
2-GİDERLER		
Giderin Türü	Bütçe Ödeneği	Gerçekleşen
Personel Giderleri	36,156,000	35,306,707
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderleri	1,665,000	1,454,727
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17,175,000	13,074,321
Cari Transferler	3,180,000	6,647,930
Sermaye Giderleri	3,000,000	1,610,676
T O P L A M	61,176,000	58,094,361

Kurulun tüm giderleri, emrinde kurulan özel bir hesaptan karşılanmaktadır. İhraççılar, Kurulca kayda alınan ve satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının ihraç değerinin %0.2'si tutarında bir ücreti bu hesaba yatırmaktadırlar. Ayrıca, borsaların kotasyon ve tescil ücreti ile borsa payından oluşan gelirlerinin %5'i de Kurul bütçesine gelir olarak kaydedilmektedir. SPKn'de, Kurulun gelirleri giderlerini karşılamaya yetmediği takdirde, açığın Hazine Müsteşarlığı Bütçesi'nden verilecek yardımlarla karşılanması öngörülmüş olmasına karşın, 1992 yılından beri Hazine yardımı alınmamıştır.

1.4. PERSONEL

Kurul personelinin hak ve yükümlülükleri, Bakanlar Kurulunca 24 Ağustos 1982 tarih ve 17792 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan SPK Personel Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Kurul Personeli için tesis edilecek hizmet sınıfları ile personelin dahil oldukları sınıflara ve öğrenim durumlarına göre bu sınıfların giriş ve yükselinebilecek derece ve kademelerine ilişkin ortak hükümler, Devlet Memurları Kanununun 36. maddesinde öngörülen esaslara göre belirlenir. SPK devamlı personeli ile emekliliğe tabi görevlerden Kurul Başkanlığı ve Üyeliklerine atananlar hakkında 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Bu düzenlemelere göre Kurul hizmetleri, yarışma sınavı ile mesleğe başlayan ve yeterlik sınavından sonra uzman unvanını alan meslek personeli ve idari personel eliyle yürütülmektedir.

2009 yılı faaliyet dönemi içinde emeklilik, nakil, istifa ve görev süresinin sona ermesi gibi sebeplerle 12 personel ayrılmış, buna karşılık 1 Kurul Başkanı atanmış, hizmet birimlerinde iş gücüne duyulan ihtiyaç nedeniyle 13 Meslek Personel Yardımcısı açıktan, 9 Meslek Personel Yardımcısı naklen, 1 Kurul Başkan Yardımcısı açıktan, 2 Daire Başkanı naklen, 1 Daire Başkan Yardımcısı açıktan, 8 Bilgi İşlem Personeli açıktan, 1 Bilgi İşlem Personeli naklen, 15 İdari Personel açıktan ve 1 İdari Personel naklen alınmıştır. Kurulda 2009 yılı sonu itibarıyla 7’si karar organı, 36’sı üst yönetim, 268’i meslek personeli ve yardımcısı, 43’ü bilgi işlem personeli ve 174’ü idari personel olmak üzere 528 personel görev yapmaktadır (Tablo: 1.2).

Tablo 1.2. Kurul Personel Durumu

KURUL KARAR ORGANI	7
ÜST YÖNETİM	36
Kurul Başkan Yardımcısı	4
Kurul İstanbul Temsilcisi	1
Daire Başkanı	12
Daire Başkan Yardımcısı	8
Kurul Başkanlık Danışmanı	11
MESLEK PERSONELİ	204
Başuzman	65
Uzman	114
Başuzman Hukukçu	8
Uzman Hukukçu	17
MESLEK PERSONELİ YARDIMCISI	64
Uzman Yardımcısı	51
Uzman Hukukçu Yardımcısı	13
BİLGİ İŞLEM PERSONELİ	43
İDARİ PERSONEL	174
GENEL TOPLAM	528

WALL \$ STREET
REFORM FIRST

15 BROAD STREET

2. DÜNYA EKONOMİSİ

2009 yılının tamamında dünya ekonomisi %0.6 küçülmüştür. Krizin derinleştiği 2008 yılının sonunda finansal krizden büyük darbe yiyen küresel ekonomi, bu etkiyi 2009 yılının başında da hissetmeye devam etmesine rağmen, alınan olağanüstü tedbirlerin etkisiyle yılın ikinci yarısından itibaren en kötünün geride bırakıldığının sinyallerini vermeye başlamıştır. 2009 yılının ikinci yarısından sonra yaşanan iyileşme çerçevesinde Uluslararası Para Fonu 2010 yılında dünya ekonomisindeki büyümenin %4.2'ye ulaşacağını öngörmektedir.

2009 yılında gelişmiş ülkeler %3.2 küçülürken, gelişmekte olan ülkeler ise %2.4 oranında büyümüştür. 2009 yılında, gelişmiş ülkeler arasında ABD, Euro Alanı ve Japonya ekonomileri sırasıyla %2.4 ve %4.1 %5.2 oranında küçülmüştür. 2009 yılında gelişmekte olan ülkeler arasında da önemli performans farklılığı ortaya çıkmıştır. 2009 yılında Asya ülkeleri %6.6 büyürken, Orta ve Doğu Avrupa'daki gelişmekte olan ülkeler %3.7 küçülmüştür.

2009 yılında tüketici bazlı enflasyon, gelişmiş ülkelerde %0.1, gelişmekte olan ülkelerde %5.2 oranında gerçekleşmiştir. Tablo 2.1'de yer alan verilere göre gelişmekte olan ülkeler arasında bu yıl en yüksek enflasyonun yaşandığı bölge Sahara Altı Afrika olmuştur.

2009 yılında dünya mal ve hizmet ticareti, yaşanan krizin etkisiyle %10.7 gerilemiştir. Gelişmekte olan ülkelerin ihracatı %8.2, gelişmiş ülkelerin ihracatı ise %11.7 oranında gerilemiştir. Öte yandan 2009 yılında gelişmekte olan ülkelerin ithalatı %8.4, gelişmiş ülkelerin ithalatı ise %12 düşmüştür.

Tablo 2.1. Dünya Ekonomisi Özet Verileri

	2007	2008	2009
	Yıllık Büyüme Oranı (%)		
Dünya Ekonomisi	5.2	3.0	-0.6
Gelişmiş Ekonomiler	2.8	0.5	-3.2
-ABD	2.1	0.4	-2.4
-Euro Alanı	2.8	0.6	-4.1
-Japonya	2.4	-1.2	-5.2
Gelişmekte Olan Ülkeler	8.3	6.1	2.4

	2007	2008	2009
	Yıllık Büyüme Oranı (%)		
-Asya	10.6	7.9	6.6
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	5.6	5.1	2.4
-Sahara Altı Afrika	6.9	5.5	2.1
-Batı Yarıküre	5.8	4.3	-1.8
Dünya Hasılası (Milyar ABD Doları \$)			
Piyasa Kurları Üzerinden	55,392	61,221	57,937
Satın Alma Paritesi Üzerinden	66,190	69,569	69,809
Tüketici Enflasyonu (%)			
Gelişmiş Ekonomiler	2.2	3.4	0.1
-ABD	2.9	3.8	-0.3
-Euro Alanı	2.1	3.3	0.3
-Japonya	0.0	1.4	-1.4
Gelişmekte Olan Ülkeler	6.5	9.2	5.2
-Orta ve Doğu Avrupa	6.0	8.1	4.7
-Asya	5.4	7.4	3.1
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	10.0	13.5	6.6
-Sahara Altı Afrika	7.1	11.6	10.6
-Batı Yarıküre	5.4	7.9	6.0
Dünya Ticaret Hacmi (%)			
Dünya Mal ve Hizmet Ticareti	7.2	2.8	-10.7
-İhracat			
-Gelişmiş Ekonomiler	6.3	1.9	-11.7
-Gelişmekte Olan Ekonomiler	9.7	4.0	-8.2
-İthalat			
-Gelişmiş Ekonomiler	4.7	0.6	-12.0
-Gelişmekte Olan Ekonomiler	12.7	8.5	-8.4
Dünya Mal ve Servis İhracatı (Milyar ABD Doları)	17,278	19,748	15,716

Cari İşlemler Dengesi (Milyar ABD Doları)			
Gelişmiş Ekonomiler	-347.6	-528.8	-147.3
-ABD	-726.6	-706.1	-418.0
-Euro Alanı	47.3	-106.0	-43.8
-Japonya	211.0	157.1	141.7
Gelişmekte Olan Ülkeler	657.9	709.2	321.7
-Orta ve Doğu Avrupa	-132.6	-152.1	-37.9
-Asya	414.7	424.1	319.0
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	279.2	347.8	34.8
- Sahara Altı Afrika	10.1	8.6	-18.1
-Batı Yarıküre	14.8	-26.7	-18.6
Sermaye Akımları (Milyar ABD Doları)			
Gelişmekte Olan Ülkeler (Net toplam)	689.3	179.2	180.2
-Özel Doğrudan Yatırımlar (Net)	412.1	439.9	274.8
-Özel Portföy Yatırımları (Net)	88.6	-84.7	23.2

Kaynak: IMF World Economic Outlook, April 2010

2.1. GELİŞMİŞ EKONOMİLER

2008 yılının ikinci yarısı krizin etkilerinin en yoğun yaşandığı dönem olmuştur. Ancak kriz, 2009 yılı ekonomik büyümesi üzerinde de etkili olmuştur. ABD ekonomisi başta olmak üzere gelişmiş ülke ekonomileri krizin en olumsuz etkisini 2008 yılının son çeyreğinde ve 2009 yılının ilk çeyreğinde yaşamışlardır. Ancak gelişmiş ekonomiler 2009'un ikinci yarısından itibaren büyümeye geçmişler, fakat ilk çeyrekte yaşanan yüksek düşüş yılın tamamındaki ekonomik büyümenin ekside kalmasına yol açmıştır.

Gelişmiş ülke ekonomileri 2009 yılında %3.2 küçülmüştür. Ancak krizin çıktığı ABD'de ekonomik daralma %2.4'de kalırken, euro bölgesi %4.1, Japonya ekonomisi ise %5.2 daralmıştır. Ekonomik daralmanın etkisiyle gelişmiş ülkeler deflasyon sınırına yaklaşmışlardır.

Otoritelerin para ve maliye politikası alanlarında aldıkları olağanüstü önlemler çerçevesinde finans piyasalarında güvenin tesis edilmesiyle, özellikle 2009 yılının ikinci yarısında Amerikan ekonomisinde canlanma başlamıştır. Ekonomideki canlanmaya rağmen, ABD'de istihdam 2009 yılında da gerilemeye devam etmiştir.

ABD'de krizin etkisiyle 2008 yılının sonunda çok düşük seviyelere gerileyen imalat ve hizmet sanayi endeksleri 2009 yılında devamlı yükselmesine rağmen, büyüme sinyallerinin gelmesi yılın ikinci yarısını bulmuştur. Sanayi üretimi 2009'un ikinci çeyreğinde dibi gördükten sonra yükselişe geçmiştir. Ekonomide yılın ikinci yarısındaki toparlanmaya rağmen, ABD'nin cari işlemler açığında 2009 yılında önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır.

Amerikan emlak piyasasına bakıldığında ise, konut piyasasının 2009 yılında iyileşmeye başladığı, ancak iyileşmenin 2009'un ikinci yarısında yavaşladığı görülmektedir. ABD'de hazine tahvili faizlerinin düşük seviyelerde olması ve Amerikan Merkez Bankası'nın ipoteğe dayalı menkul kıymet satın alarak verdiği destek sayesinde ipoteğe dayalı faiz oranları tarihi açıdan düşük seviyelerde kalmıştır. Bu da emlak piyasasına destek vermiştir.

2008 sonunda %7.4 olan işsizlik oranı 2009 yılında ekonomik toparlanmaya rağmen artmaya devam etmiş ve 2009 yılı sonunda %10'a ulaşmıştır. Ancak işsizlikteki artış hızı 2009'un ikinci yarısında yavaşlamıştır. Diğer taraftan ABD'de fiyatlar 2009 yılında %0.3 oranında düşmüştür.

Euro bölgesi 2009 yılında %4.1'lik küçülme ile krizin yaşandığı ABD'den daha yüksek oranda daralmıştır. Euro bölgesinin en büyük ekonomisi ve lokomotifini olan Almanya ekonomisi 2009 yılında %5 gibi yüksek bir oranda küçülmüştür. Almanya ekonomisinin 2009 yılında önemli bir küçülme yaşanmasında bu ekonominin dünya ticaretine olan bağımlılığının yüksek olması rol oynamıştır. Ancak Fransa ekonomisinde aynı dönemde yaşanan küçülme %2.2'de kalmıştır. 2009 yılında diğer büyük ekonomilerden İtalya ekonomisi %5, İspanya ekonomisi ise %3.6 küçülmüştür.

Öte yandan Asya bölgesine bakıldığında yine ihracata bağımlı diğer bir büyük ekonomi olan Japonya da 2009 yılında %5.2 daralmıştır.

2.2. GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Gelişmekte olan ülke ekonomileri krizden sonra 2009 yılında ortalama olarak gelişmiş ülkelere göre çok daha iyi bir performans göstermişlerdir. Ancak ekonomik performans değişik bölgelere göre büyük farklılık göstermiştir. 2009 yılında gelişmiş ülke ekonomilerindeki büyüme %2.4'de kalmıştır. Ancak Asya'daki gelişmekte olan ülkeler, %6.6'lık büyüme ile birçok ülke için kayıp olan bir yılı güçlü bir büyüme ile tamamlamışlardır. Ortadoğu ve Kuzey Afrika ile Sahara altı bölgelerinde 2009 yılı ekonomik büyümesi %2'ye yakın olurken, Orta ve Doğu Avrupa bölgesi %3.7, Güney Amerika bölgesi ise %1.8 küçülmüştür.

Gelişmekte olan Asya ülkelerine bakıldığında, Çin hem ekonomik büyüklüğü hem de 2009 yılında kaydettiği %8.7'lik büyümesi ile bölge ekonomisini olduğu kadar dünya ekonomisini de olumlu etkileyen bir ülke olarak ön plana çıkmaktadır. Hem gelişmekte olan ülkeler hem de tüm küresel ekonomi açısından en önemli gelişme hiç kuşkusuz Çin'in ekonomiyi desteklemeye yönelik aldığı önlemlerle ekonomik büyüme hızını yüksek seviyelerde tutabilmesi olmuştur. Çin Hükümetinin yürürlüğe soktuğu büyük ekonomik paket, yatırımların ve tüketimin ekonomik büyümeye olan katkısının devam etmesine imkan vermiştir. Yine bölgenin en büyük ekonomilerinden olan Hindistan da 2009 yılında %5.7 büyüme kaydetmiştir.

Öte yandan Güney Amerika ekonomilerine bakıldığında ise Brezilya ekonomisi 2009'da %0.2 daralmıştır. Bölgenin diğer büyük ekonomilerinden olan Meksika'da ise ekonomi 2009 yılında %6.5 küçülmüştür.

2.3. MALİ PİYASALAR

2009 yılına piyasalar önceki yılda yaşanan ciddi finans krizine ilişkin endişelerle başlamıştır. Ancak Amerikan Hazinesi'nin finans kurumlarının sermaye yeterliliklerini değerlendirmek üzere başlattığı programın sonuçlarının olumlu açıklanması, yatırımcıların finans kurumlarına yönelik endişelerinin azalmasını sağlayarak kilit bir rol oynamıştır. Buna ek olarak daha sonra ekonomilerde düzelme sinyallerinin gelmesi ve en kötünün

geride kaldığına dair inancın güç kazanmasıyla birlikte piyasalarda bir ralli başlamıştır. Bankalara ve diğer finans kurumlarına olan güvenin yükselmesi çerçevesinde, finans kurumları yeni sermaye artırımlarıyla sermayelerini güçlendirmişler ve Amerikan Federal Hükümetinin TARP isimli programı çerçevesinde kamudan aldıkları destekleri geri ödeyerek programdan çıkmaya başlamışlardır.

Tüm bunlar 2008 yılında riskli varlıklardan kaçan yatırımcıların sisteme olan güvenlerinin artması çerçevesinde tekrar riskli varlıklara yönelmeleriyle borsalarda ve diğer riskli varlıklarda ralli yaşanmasına yol açmıştır. Bu çerçevede riskli varlıkların fiyatları yükselirken, hazine tahvili gibi risksiz varlıkların fiyatları düşmüştür. Bu da şirket tahvili, ipoteğe dayalı menkul kıymetler gibi riskli varlıkların piyasa faizlerinin önemli ölçüde gerilemesine, yatırımcıların kriz sırasında sığındıkları Amerikan Hazine tahvillerinin faizlerinin ise yükselmesine yol açmıştır. Piyasalarda iyimserliğin artması ve krizin gelişmiş ülkelerde ortaya çıkmış olması çerçevesinde gelişmekte olan ülkelere yönelik portföy yatırımlarında artış yaşanmış, bu çerçevede gelişmekte olan ülke borsaları gelişmiş ülke borsalarına göre daha iyi performans göstermişlerdir. MSCI endekslerine göre, 2009 yılında gelişmiş ülke borsaları %27 yükselirken, gelişmekte olan ülke borsalarındaki çıkış %74.5'e ulaşmıştır. Öte yandan yılın sonuna doğru Dubai'nin şirketlerine ait borçların geri ödenmesinde sorunlar olduğunun ortaya çıkması, piyasalarda dalgalanmalara yol açmıştır.

2009 yılında sermaye piyasalarından finansman sağlama olanakları olan şirketler piyasalardaki olumlu ortamdan faydalanmak amacıyla tahvil ihraç etme yoluna gitmişlerdir. Avrupa'da da bankaların kredi olanaklarını kısımları sonucunda şirketler sermaye piyasalarından borçlanma yolunu gitmişlerdir. Öte yandan bankacılık kesiminin kredi koşullarının sıkılaştırmaları en çok banka finansmanına bağımlı olan daha küçük şirketleri olumsuz etkilemiştir.

Amerikan Merkez Bankası 2009 yılında faiz oranlarını sıfıra yakın tutmaya devam ederek, piyasalara ve ekonomiye verdiği desteği sürdürmüş ve piyasalara faiz oranlarının uzunca bir süre düşük tutulacağını da teminatını vermiştir. Amerikan Merkez Bankası ayrıca piyasalardan Hazine tahvili ve devlet garantili kurumların ihraç ettiği ipoteğe dayalı menkul kıymetleri satın almaya devam ederek, uzun vadeli faiz oranlarını kontrol altında tutmaya çalışmış ve emlak piyasasına destek vermiştir. Öte yandan Amerikan Merkez Bankası 2009 yılı içerisinde kriz sırasında piyasalara verdiği olağanüstü desteklerin bir kısmını da sonlandırmıştır.

Gelişmiş ülke hazine tahvili piyasalarına bakıldığında uzun vadeli tahvillerin faiz oranları 2009 yılı içinde yükselmiştir. 2008 yılını %2'nin biraz üzerinde kapatan 10 yıl vadeli Amerikan Hazine tahvilinin faizi, özellikle yılın ikinci çeyreğinde artış göstererek Nisan ayının sonlarından itibaren %3'lü seviyelerin üzerine çıkmış ve Aralık ayındaki yükselişin sonucunda yılı %3.84'den kapatmıştır. 10 yıl vadeli Alman tahvilinin faiz oranında 2009 yılında yaşanan yükseliş daha sınırlı kalmış ve 2008 yılını %2.94 seviyesinden kapatan tahvilin faiz oranı 2009 yılını %3.38'den kapatmıştır. Benzer bir şekilde 10 yıl vadeli Japon tahvilinin faiz oranı 2009 yılında %1.17'den %1.29'a yükselmiştir. Kısa vadeye bakıldığında ise 2 yıl vadede Amerikan tahvillerinin faiz oranlarında yükseliş yaşanırken, Alman ve Japon tahvillerinin faiz oranlarında ise düşüş yaşandığı görülmektedir.

Para piyasalarına bakıldığında ise 2009 yılında üç ay vadeli LIBOR faiz oranlarında önemli düşüşler yaşandığı görülmektedir. 2008 yılında %1.43 olan üç ay vadeli dolar LIBOR faiz oranı, 2009'u %0.25'ten kapatmıştır. Aynı dönemde üç ay vadeli euro LIBOR faizler %2.89'dan %0.66'ya, üç ay vadeli yen LIBOR faizler ise %0.83'den %0.28'e gerilemiştir. Dolar LIBOR faizlerinin Ağustos ayından sonra yen faizlerinin altına gerilemesiyle kriz öncesinde carry trade olarak adlandırılan işlemlerde en çok kullanılan Japon yenine Amerikan doları da eklenmiştir.

2008 sonunda 40 olan VIX volatilité endeksi 2009 yılı boyunca finans piyasalarında iyimserliğin yükselmesiyle birlikte özellikle yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde gerileyerek 2009 yılını 21.7 seviyesinden kapatmıştır.

Gelişmekte olan ülkelerin ihraç ettikleri tahvillerin risk primini gösteren EMBI spreadleri 2009 yılının ilk çeyreğinde zirve seviyelerini gördükten sonra devamlı bir düşüş eğiliminde olmuştur. 2009 yılında, 2008 yılının sonuna göre genel EMBI spreadi 394 baz puan, Türkiye'nin EMBI spreadi ise 307 baz puan gerilemiştir. Türkiye'nin spreadi yıl boyunca hep genel spreadin altında seyretmiştir. Döviz piyasalarına bakıldığında ise kriz sırasında değer kazanan doların piyasalarda iyimserliğin artmasıyla birlikte 2009 yılında değer kaybettiği görülmektedir. Euro, dolar karşısında Şubat ortalarında 1.25'e kadar düştükten sonra dolar karşısında değer kazanma eğilimine girerek Kasım ayının sonlarına doğru 1.51 seviyesine ulaşmıştır. Ancak euronun bu aşamadan sonra, dolar karşısında tekrar değer kaybetme eğilimine girmesi ile birlikte euro dolar paritesi yılın sonunu 1.43 seviyesinde kapatmıştır. Benzer şekilde Japon yeni de yılın başında dolar karşısında değer kaybettikten sonra, yılın büyük bölümünde dolar karşısında değer kazanmış, ancak yılın sonunda tekrar dolar karşısında değer kaybetmiştir. Gelişmekte olan ülkelere yönelik fon akımlarının yükselmesi birçok gelişmekte olan ülkenin para biriminin değer kazanmasına yol açmıştır. Özellikle emtia üreticisi olan ülkelerin para birimleri değer kazanmıştır. 2009 yılında Brezilya reali %24.7, Güney Afrika randı %21.7 değer kazanmıştır.

Emtia fiyatları ise 2009 yılında hem finans piyasalarındaki iyimserliğin artması, hem de ekonomik canlanmaya ilişkin olumlu sinyallerle yükseliş eğiliminde olmuştur. Petrol fiyatları ekonomik canlanma beklentileri ile 2009 yılında %116 değer kazanmıştır. Petrol fiyatları 2008 yılını 30 dolara yakın seviyelerden kapadıktan sonra, özellikle ikinci çeyrekte başlayan bir yükseliş ile yılı 80 dolara yakın bir seviyeden kapamıştır.

2.4. BORSALAR

2009 yılı borsaların önemli ölçüde toparlandığı bir yıl olmuştur. Kriz sırasında önemli ölçüde değer kaybeden finans kurumlarının hisse senetleri, gerek ABD'de gerekse Avrupa'da hükümetlerin finans sektörüne verdiği desteklerin etkisiyle önemli ölçüde değer kazanmıştır. Dünya Borsalar Federasyonu verilerine göre 2009 yılında dünya borsalarının piyasa kapitalizasyonu %45 yükselerek 47 trilyon dolara ulaşmıştır. Dünya borsaları içinde 11.9 trilyon dolarlık piyasa kapitalizasyonu ile New York Borsası en büyük borsa olmuştur. NYSE dünya borsalarının toplam kapitalizasyonunun %25'ini tek başına oluşturmaktadır. NYSE'nin piyasa kapitalizasyonu 2009 yılında önceki yıla göre %28.5 artmıştır.

New York Borsası'nı 3 trilyon doların biraz üzerinde piyasa kapitalizasyonları ile Tokyo ve Nasdaq OMX borsaları izlemektedir. 2009 yılında Tokyo Borsası'nın piyasa kapitalizasyonundaki artış %6.1'de kalırken, Nasdaq OMX'in kapitalizasyonu %44 artmıştır.

Dünya çapında piyasalarda yaşanan ralli çerçevesinde, bankalar başta olmak üzere şirketler yeni sermaye artırımlarına giderken, tahvil ihraçlarında da artış yaşanmıştır. Dünya Borsalar Federasyonu verilerine göre 2009 yılında piyasalardan 1 trilyon dolarlık yeni sermaye temin edilmiştir.

2009 yılı kriz sonrasında tüm borsaların özellikle de gelişmekte olan ülke borsalarının önemli yükselişler yaşadığı bir yıl olmuştur. Dünya Borsalar Federasyonu'nun verilerine göre 2009 yılında en çok yükseliş kaydeden borsalar Sri Lanka'nın Colombo Borsası (%125.3), Rusya'nın MICEX (%121.1) ve Çin'in Shenzen Borsası (%117.1) olmuştur. Dünya Borsalar Federasyonu'na üye olan borsalar arasında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası %96.6'lık yükselişle en çok yükselen altıncı borsa olmuştur. Bölgesel olarak en çok yükselen borsalar ise Amerika bölgesinde Buenos Aires Borsası, Asya-Pasifik bölgesinde Colombo Borsası, Avrupa-Afrika-Ortadoğu bölgesinde ise Rusya-MICEX olmuştur.

Dünya Borsalar Federasyonunun Tablo 2.2’de yer alan borsanın endeks performans verileri incelendiğinde, dünya genelinde borsaların ortalama %46.2 oranında değer kazandığı görülmektedir. 2009 yılında en büyük yükseliş Asya Pasifik borsalarında (%59.1) gerçekleşirken, bunu sırasıyla, Amerika (%49.3) ve Avrupa, Afrika ve Orta Doğu (%38.0) borsaları izlemiştir.

Tablo 2.2. Dünya Borsalarının Performansları (%)

Bölge	Borsa	2009
	Bermuda - Bermuda SE	-39.4
	Brezilya - BM&FBOVESPA	82.7
	Arjantin - Buenos Aires SE	103.6
	Kolombiya - Colombia SE	53.5
Amerika	Peru - Lima SE	101.0
	Meksika – Mexican Exchange	45.3
	ABD - NASDAQ OMX	43.9
	ABD - NYSE Euronext	24.8
	Şili - Santiago SE	46.9
	Kanada - TSX Group	30.7
	Amerika Ortalama	49.3
	Avustralya - Australian SE	33.4
	Hindistan - Bombay SE	90.2
	Malezya - Bursa Malaysia	48.6
	Sri Lanka - Colombo SE	125.2
	Çin - Hong Kong Exchanges	42.9
	Endonezya - Indonesia SE	87.0
	Japonya - Jasdaq	0.3
	Güney Kore - Korea Exchange	49.7
	Hindistan - National Stock Exchange India	88.6
Asya	Yeni Zelanda - New Zealand Exchange	19.4
Pasifik	Japonya - Osaka SE	7.3
	Filipinler - Philippine SE	63.0
	Çin - Shanghai SE	80.0
	Çin - Shenzhen SE	117.1
	Singapur - Singapore Exchange	64.5
	Tayvan - Taiwan SE Corp.	78.3
	Tayland- Thailand Stock Exchange	63.3
	Japonya-Tokyo SE	5.6
	Asya-Pasifik Ortalama	59.1

Bölge	Borsa	2009
	Ürdün - Amman SE	-8.2
	Yunanistan - Athens Exchange	22.9
	İspanya - BME Spanish Exchanges Barcelona	34.7
	İspanya -BME Spanish Exchanges Bilbao	20.9
	İspanya -BME Spanish Exchanges Madrid	27.2
	İspanya -BME Spanish Exchanges Valencia	34.8
	İtalya - Borsa Italiana	20.7
	Macaristan - Budapest SE	73.4
Avrupa	Kıbrıs Rum Kesimi - Cyprus SE	45.0
Afrika	Almanya - Deutsche Börse	20.3
Orta Doğu	Mısır - Egyptian Exchange	35.1
	İrlanda - Irish SE	27.0
	TÜRKİYE - İSTANBUL SE	96.6
	Güney Afrika - Johannesburg SE	28.6
	Slovenya - Ljubljana SE	10.4
	İngiltere - London SE	25.0
	Lüksemburg - Luxembourg SE	54.6
	Malta - Malta SE	7.9
	Mauritius- Mauritius SE	40.4
	Rusya- MICEX	121.1
	Nasdaq OMX Nordic Exchange	40.4
	Hollanda - NYSE Euronext Amsterdam	36.9
	Belçika - NYSE Euronext Brussels	24.6
	Portekiz - NYSE Euronext Lisbon	40.0
	Fransa - NYSE Euronext Paris	23.9
	Norveç- Oslo Bors	60.1
	Suudi Arabistan- Saudi Stock Market	27.5
	İsviçre - SIX Swiss Exchange	23.2
	İran - Tehran SE	31.6
	İsrail - Tel Aviv SE	78.8
	Polonya - Warsaw SE	46.9
	Avusturya - Wiener Börse	43.7
	Avrupa,Afrika, Ortadoğu Ortalaması	38.0
Dünya	Dünya Ortalaması	46.2

Kaynak: World Federation of Exchanges

3. TÜRKİYE EKONOMİSİ

2009 yılında Türkiye ekonomisi, küresel ekonomik krizin etkilerini hissetmeye devam etmiştir. Özellikle 2008 yılının son döneminden itibaren bu etkiler ülke ekonomisinde daha fazla hissedilmeye başlamış ve bu etki ile birlikte 2009 yılı başında Türkiye ekonomisinde iç talep hızlı bir daralma yaşamıştır. Yılın ikinci çeyreğinde mali tedbirlerin katkısıyla toparlanma gösteren iç talep, vergi teşviklerinin kademeli biçimde geri alınmasıyla birlikte tekrar yavaşlama eğilimine girmiştir.

İşsizlik oranlarındaki artış da yıl içinde devam etmiş ve 2008 yılına göre 3 puan artarak %14 olarak gerçekleşmiştir. Kamu borcunun GSYH'ya oranındaki ciddi artış ise temel olarak, krize karşı uygulanan önlem paketi çerçevesinde artan kamu harcamaları ile birlikte daralmanın sonucu olarak vergi gelirlerindeki azalmadan kaynaklanmıştır. 2008 yılının son çeyreğinden itibaren hızla gerileyen dış ticaret hacmi, 2009 yılının ikinci çeyreği itibarıyla toparlanmaya başlamış, ancak yılın tamamı için hem ithalat hem de ihracatta bir önceki yıla göre önemli ölçüde düşüşler yaşanmış, ithalatın ihracattan daha hızlı bir şekilde gerilemesi sonucunda da 2009 yılında dış ticaret açığı ve cari açık önceki yıla kıyasla belirgin bir şekilde daralmıştır.

2008 yılında 41.6 milyar ABD doları olarak gerçekleşen cari işlemler açığı, 2009 yılında %66'lık azalışla 14 milyar ABD dolarına inmiştir. İthalattaki %30.6 oranındaki düşüşle birlikte ihracatta görülen %22.0 oranındaki düşüş sonucu, 2009 yılında dış ticaret açığı, bir önceki yıla göre %53.2 oranında düşerek 24.9 milyar ABD doları tutarında gerçekleşmiştir. İhracattaki düşüşte temel olarak ana metal, kara taşıtları ve rafine edilmiş petrol kalemlerindeki düşüşler, ithalatta ise ham petrol ve doğalgaz, ana metal, kimyasal madde ve ürün ile kara taşıtları kalemlerindeki yüksek oranlı azalışlar etkili olmuştur.

2008 yılının son çeyreğinde ve 2009 yılının ilk çeyreğinde net çıkış gösteren sermaye akımları, yılın ikinci çeyreğinden itibaren giriş yönlü eğilim göstermiştir. Ancak sermaye girişleri yılın son çeyreğinde yavaşlamıştır. Doğrudan yatırımlar sınırlı miktarda gerçekleşmiş, portföy yatırımlarında çıkış görülmüştür. Özel sektörün kredi net ödeyici konumu devam etmiş, bankalar ise kredi net kullanıcısı olmuştur. Yılın üçüncü çeyreğinde negatif değerler alan net hata ve noksan kalemi, yılın son çeyreğinde yeniden pozitif değer almıştır. Böylece, 2003 yılından bu yana yıllık bazda pozitif olan net hata ve noksan 2009 yılında da 8,4 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

2009 yılında gerçekleşen net sermaye girişi 2008 yılına göre %85 oranında azalarak 5.4 milyar ABD dolarına düşmüştür. Doğrudan yatırım olarak gerçekleşen net girişler, 2007 yılında 15.7 milyar ABD doları iken 2009 yılında 6.0 milyar ABD dolarına düşmüştür. Portföy yatırımları ise 2008 yılında 5.0 milyar ABD doları olarak gerçekleşen net çıkıştan, 2009 yılında 0.2 milyar ABD doları net girişe dönmüştür.

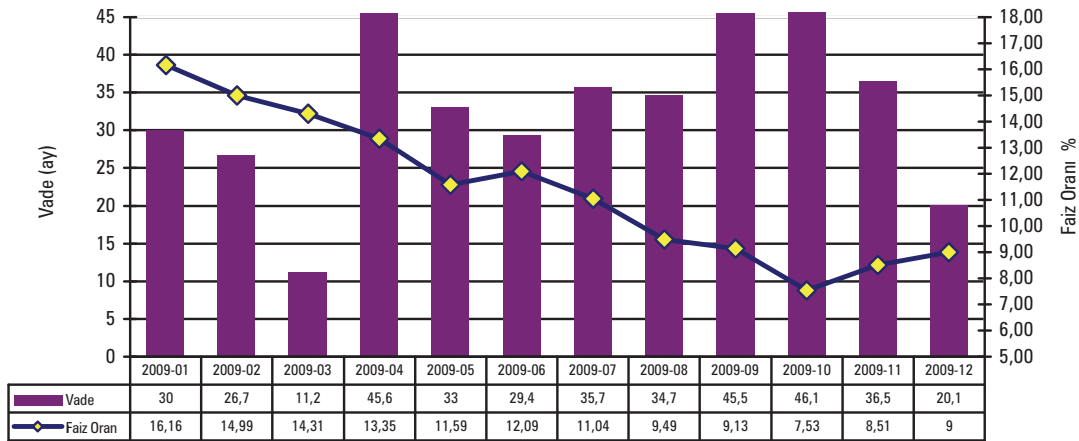
2009 Yılında enflasyon %6.53 olarak gerçekleşmiştir. Küresel iktisadi faaliyetteki daralmayla birlikte uluslararası emtia fiyatlarında gözlenen hızlı düşüşler ve mali tedbirler kapsamında gerçekleştirilen vergi indirimleriyle yılın ilk yarısında enflasyonda belirgin bir düşüş gözlenmiştir. 2009 yılının son çeyreğinde temelde baz etkisi ve işlenmemiş gıda fiyatlarındaki artışlar nedeniyle yıllık enflasyon bir miktar yükselmekle

birlikte temel fiyat göstergeleri düşük seyrini korumuştur. Bu gelişmeler sonucunda enflasyon 2009 yılı sonunda %6.53 düzeyi ile %7.5 olan hedefin altında, ancak belirsizlik aralığının içinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin 2009 yılı merkezi yönetim bütçe giderleri 267.3 milyar TL, bütçe gelirleri de 215.1 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Buna göre 2009 bütçe açığı da 52.2 milyar TL olarak hesaplanmıştır. 10.4 milyar TL olarak hedeflenen bütçe açığı, 2009 yılında 52.2 milyar TL olarak gerçekleşerek hedeflenen seviyenin beş katına ulaşmıştır. Merkezi Yönetim bütçe giderlerinin 2009 yılı gerçekleşme oranı %103.1, merkezi yönetim bütçe gelirlerinin ise %86.5 olmuştur. 2009 yılında faiz hariç bütçe giderleri 214.1 milyar TL ve gerçekleşme oranı %106.2, faiz harcamaları 53.2 milyar TL, gerçekleşme oranı da %92.5 olarak hesaplanmıştır.

2008 yılının dördüncü üç aylık dönemde, 27 dönem sonra ilk defa yüzde 6.2 oranında azalma gösteren GSYH büyüme hızı, 2009'un ilk üç döneminde azalan oranlarda da olsa düşüş gösterdikten sonra son üç aylık dönemde %6 oranında büyümüş ve bunun sonucunda yılın tamamı için yüzde %4.7 oranında bir daralma kaydedilmiştir. 2009 yılında birinci üç aylık dönemde -%14.5 olan büyüme hızı, ikinci çeyrekte -%7.7'ye, üçüncü çeyrekte ise -%2.9'a ulaştıktan sonra yılın son çeyreğinde %6.0 olarak gerçekleşmiştir. Sektörel bazda bakıldığında en yüksek daralma, %16.3 ile inşaat sektöründe görülmüştür. Madencilik ve taşocaklığı %6.7, imalat sanayii %7.2, elektrik, gaz, sıcak su üretimi ve dağıtımı %3.5, toptan ve perakende ticaret %10.4, ulaştırma, depolama ve haberleşme yüzde 7.1 küçülmüştür. 2009'da en yüksek büyüme ise yüzde 10.8 ile balıkçılıkta meydana gelmiştir. Ayrıca, tarımda %3.3, oteller ve lokantalarda %3.9, mali aracı kuruluşların faaliyetlerinde %8.5, konut sahipliğinde %4.1, gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetlerinde %4.5, eğitimde %2, sağlık işleri ve sosyal hizmetlerde %3.2 büyüme gerçekleşmiştir.

Grafik 3.1. İç Borçlanmada Ortalama Vade ve Hazine Bonosu Faiz Oranları

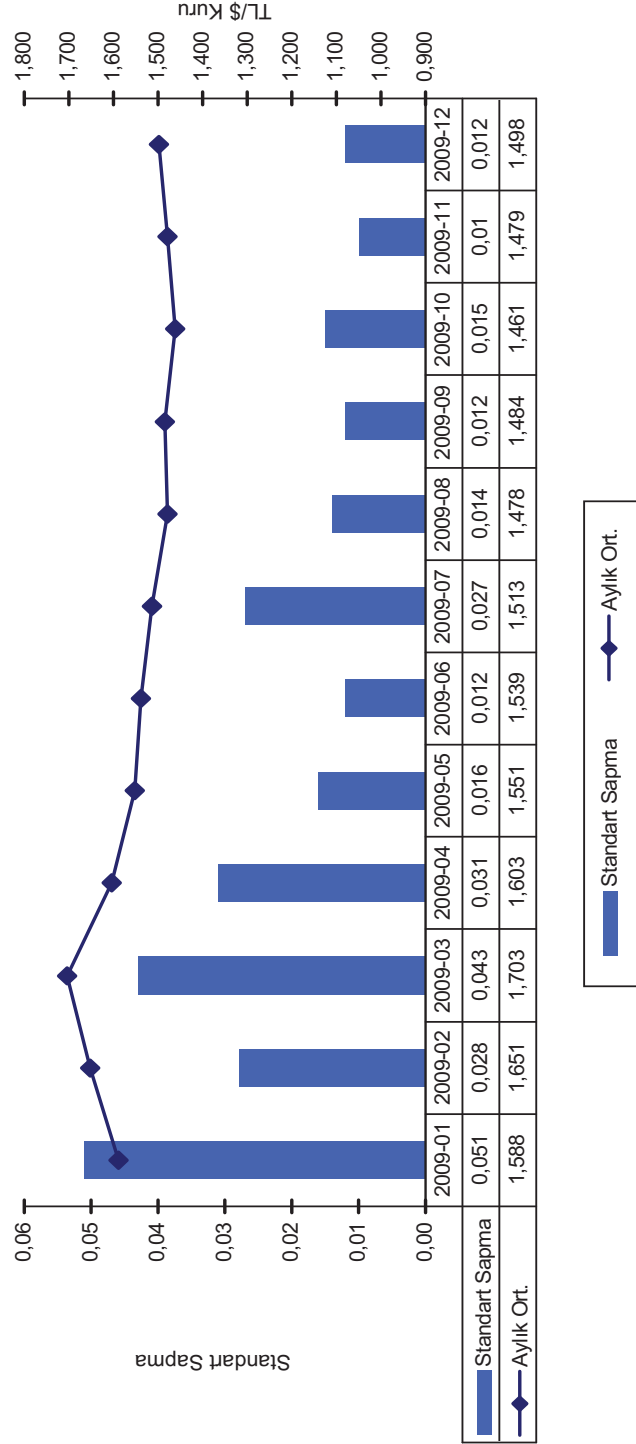

Kaynak: HM

2009 yılında iç borç stokunun cari TL değeri %20 artarak 330.0 milyar TL'ye çıkmış, ABD Doları cinsinden değeri ise %17.7 artarak 213.6 milyar ABD doları olmuştur. Hazine bonosu ihalelerinde gerçekleşen faiz oranları Ocak 2009'da %16.2 iken, yıl içinde hafif dalgalanmalarla birlikte genel olarak düşüş trendi göstermiş, Ekim ayında %7.53 ile en düşük seviyesine indikten sonra yıl sonunu %9.0 ile kapatmıştır.

Öte yandan, 2009 yılında toplam mevduat Türk Lirası bazında %12 oranında artarak 454.5 milyar TL'ye, kredi stoku ise %10.98 oranında artarak 315 milyar TL'ye yükselmiştir. Yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki payı ise %33.2'den %32.1'e düşmüştür.

Grafik 3.2. Tl/ABD Doları Kuru Aylık Ortalaması ve Standart Sapması

Kaynak: SPK

Tablo 3.1. Temel Ekonomik Göstergeler

Göstergeler	Birim	2007	2008	2009
Milli Gelir*				
- TL	Milyon TL	843,178	950,534	953,974
- \$	Milyar USD	648.6	742.1	617.6
- Büyüme*	%	4.7	0.7	-4.7
- Sanayi Üretimi Endeksi (2005=100, Yıllık Ortalama)		115.3	114.3	103.2
- İşsizlik	%	10.6	11.0	14.0
Toplam Kamu Borçlanma Gereği (PSBR/GSYH)	%	0.2	1.6	6.6(1)
Merkezi Yönetim Bütçesi				
Bütçe Giderleri	Milyon TL	204,068	225,967	267,275
Faiz Hariç Bütçe Giderleri	Milyon TL	154,769	175,306	214,074
Personel ve S G Kurumları Devlet Primi Giderleri	Milyon TL	49,356	55,522	55,930
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	Milyon TL	22,154	23,941	29,594
Cari Transferler	Milyon TL	63,249	70,116	91,761
Sermaye Giderleri	Milyon TL	12,915	18,441	19,847
Sermaye Transferleri	Milyon TL	3,543	3,173	4,313
Borç Verme	Milyon TL	3,552	4,111	5,421
Faiz Giderleri	Milyon TL	48,732	50,661	53,200
Bütçe Gelirleri	Milyon TL	190,360	208,898	215,060
Vergi Gelirleri	Milyon TL	152,835	168,087	172,416
Vergi Dışı Gelirler	Milyon TL	37,525	40,812	42,644
Bütçe Dengesi	Milyon TL	-13,708	-17,069	-52,214
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	Milyon TL	35,045	33,592	986
Fiyatlar				
- TEFE (Yıl sonu)	%	5.9	8.1	5.9
- TÜFE (Yıl sonu)	%	8.4	10.1	6.5
- Döviz Kuru (Yıl sonu-TL/\$) (Döviz Alış)	TL	1.1593	1.5218	1.4873
Borç Stoku				
- İç Borç Stoku	Milyon TL	255,310	274,827	330,005
- İç Borç Stoku	Milyar USD	220.2	181.7	213.6
- İç Borç Stoku / Milli Gelir* (Dolar Değerler Üzerinden)	%	33.9	24.5	34.6
- Dış Borç Stoku	Milyar USD	249.0	276.8	271.1
- Dış Borç Stoku / Milli Gelir*	%	38.4	37.4	43.9
- Kamu Dış Borç Stoku (TCMB Borcu Dahil)	Milyar USD	89.2	91.7	96.8
- TCMB Borcu	Milyar USD	15.8	13.5	13.3
- Kamu Dış Borç Stoku / Milli Gelir*	%	13.8	12.4	15.7
- Toplam Kamu Borç Stoku	Milyar USD	249.0	273.4	310.4
- Toplam Kamu Borç Stoku / Milli Gelir* (Dolar Değ. üzerinden)	%	38.4	36.9	50.3
- İç Borç Stokunun Ortalama Vadesi	Ay	25.7	23.9	24.4
Dış Ticaret				
- İthalat	Milyar USD	162.0	193.9	134.5
- İhracat	Milyar USD	115.4	140.7	109.7
- Dış Ticaret Dengesi	Milyar USD	-46.7	-53.2	-24.9
- Cari İşlemler Dengesi	Milyar USD	-38.2	-41.6	-14.0
Parasal Göstergeler				
- Emisyon	Milyon TL	26,073	32,724	38,759
- M1	Milyon TL	77,674	83,380	107,051
- M2	Milyon TL	345,028	434,205	494,024
- Mevduat Toplamı	Milyon TL	319,353	405,599	454,469
- TL Mevduatı	Milyon TL	211,467	270,929	308,769
- Yabancı Para Mevduatı	Milyon TL	107,886	134,670	145,700
- Yabancı Para Mevduatı/Toplam Mevduat	%	33.8	33.2	32.1
- Kredi Stoku	Milyon TL	228,057	284,310	314,965
- Toplam Krediler/Mevduat Oranı	%	71.4	70.1	69.3
- Mevduat Bankaları Kredileri	Milyon TL	218,077	268,518	293,604
- Mevduat Bankaları Kredileri/Mevduat Oranı	%	68.3	66.2	64.6
- TCMB Uluslararası Döviz Rezervi	Milyar USD	73.3	71.0	70.7

Kaynak: TÜİK, DPT, TCMB, HM, Maliye Bakanlığı

* Milli Gelir olarak TÜİK'in 1998 bazlı yeni seri GSYH rakamları kullanılmıştır.

(1) Gerçekleşme tahmini (Kaynak: DPT)

4. TÜRK SERMAYE PİYASALARI

Türk sermaye piyasaları enstrümanlarıyla, kurumlarıyla, pazarlarıyla ve yasal alt yapısıyla pek çok ülkenin sermaye piyasalarıyla boy ölçüşebilecek, örnek ve önder olabilecek bir konuma gelmiş ve dünyanın sayılı piyasaları arasında seçkin yerini almıştır. 2009 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasalarına ilişkin bazı genel göstergeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.1. Sermaye Piyasalarına İlişkin Göstergeler (2009 yıl sonu)

KURUL KAYDINDAKİ ŞİRKET SAYISI		548
İMKB'DE İŞLEM GÖREN ŞİRKETLER		322
İMKB'DE İŞLEM GÖRMEYEN ŞİRKETLER		226
İMKB ŞİRKETLERİNİN PİYASA DEĞERİ "Kapitalizasyonu"	(Milyon TL)	350,761
	(Milyon \$)	235,966
İMKB'DEKİ HİSSE SENEDİ YATIRIMCISI SAYISI		1,000,261
YATIRIM FONLARI YATIRIMCISI SAYISI		2,998,648
ARACI KURULUŞLAR (Adet)		144
-Bankalar		41
-Aracı Kurumlar		103
YATIRIM FONLARI (Adet)		393
-Yerli Yatırım Fonları (Adet)		316
-Portföy Değerler	(Milyon TL)	29,6
	(Milyon \$)	19,9
-Yabancı Yatırım Fonları (Adet)		77
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	58
	(Milyon \$)	39
EMEKLİLİK YATIRIM FONLARI (Adet)		130
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	9,105
	(Milyon \$)	6,126
YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		33
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	712
	(Milyon \$)	479
GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		14
-Net Aktif Değerleri	(Milyon TL)	4,740
	(Milyon \$)	3,172
GİRİŞİM SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIKLARI (Adet)		2
-Portföy Değerleri	(Milyon TL)	153
	(Milyon \$)	103
PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		23
-Yönetilen Portföy Değerleri	(Milyon TL)	40,0
	(Milyon \$)	26,7
BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİ (Adet)		95
GAYRİMENKUL DEĞERLEME ŞİRKETLERİ (Adet)		63
DERECELENDİRME KURULUŞLARI (Adet)		9

4.1. MENKUL KIYMET STOKLARI

Tablo 4.2. Menkul Kıymet Stokları

Yıllar	KAMU SEKTÖRÜ				ÖZEL SEKTÖR				TOPLAM			
	Milyon TL	Milyon \$	Toplam İçindeki Pay (%)	Milli Gelire Oran* (%)	Milyon TL	Milyon \$	Toplam İçindeki Pay (%)	Milli Gelire Oran* (%)	Milyon TL	Milyon \$	\$ Değ. % Değişim	Milli Gelire Oran* (%)
2000	36,802	54,784	84.3	20.5	6,868	10,224	15.7	3.8	43,670	65,008	29.6	24.3
2001	122,930	85,394	92.1	43.5	10,517	7,306	7.9	3.7	133,447	92,699	42.6	47.2
2002	150,939	92,345	92.0	39.7	13,177	8,062	8.0	3.5	164,115	100,407	8.3	43.1
2003	196,004	140,421	91.6	46.1	18,008	12,901	8.4	4.2	214,012	153,322	52.7	50.3
2004	227,415	169,447	90.0	43.1	25,186	18,766	10.0	4.8	252,601	188,214	22.8	47.9
2005	248,773	180,531	88.8	37.3	31,916	22,673	11.2	4.7	280,017	203,205	8.0	42.0
2006	255,240	177,497	86.1	33.5	41,058	28,552	13.9	5.4	296,299	206,049	1.4	38.9
2007	255,310	220,227	83.0	33.4	52,225	45,049	17.0	6.8	307,535	265,276	28.7	40.2
2008	274,827	181,700	81.1	24.5	63,990	42,048	18.9	5.7	338,817	223,748	-15.6	45.7
2009	330,005	213,648	82.4	34.6	70,686	45,763	17.6	7.4	400,691	259,411	15.9	42.0

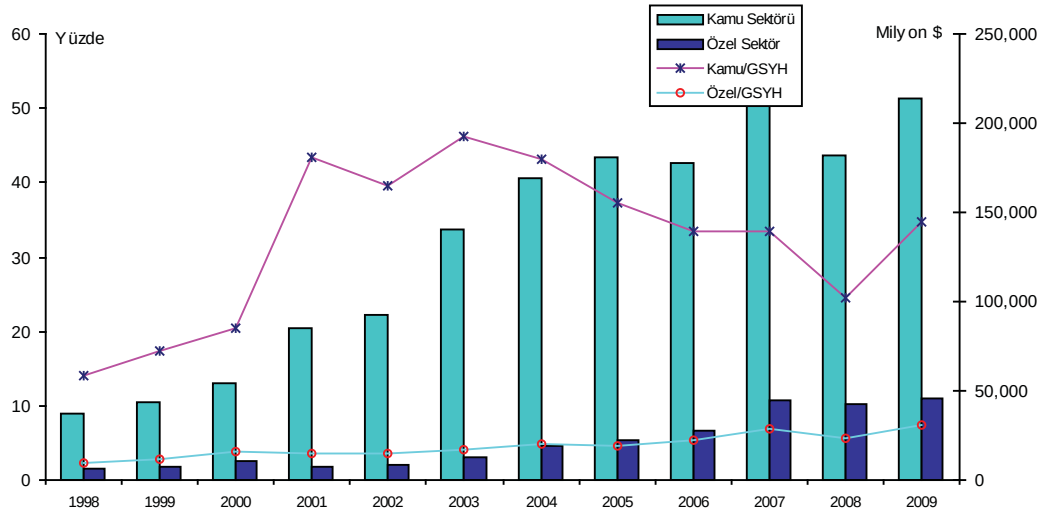
Milli Gelir olarak TÜİK'in yeni seri GSYH rakamları kullanılmış, oranlar hem stokların hem de Milli Gelirin \$ değerleri ile hesaplanmıştır.
Kaynak: SPK, HM.

Türkiye’de 1980’li yıllardan itibaren artan kamu açıkları ve bu açıkların finansmanında borçlanmanın tercih edilmesi kamu menkul kıymet stoklarının hızla artmasına neden olmuştur. 1986 yılı sonunda 4.1 milyar dolar düzeyinde olan kamu menkul kıymet stokları 2007 yılı sonunda 220.2 milyar dolara yükselmiştir. Özel sektör menkul kıymet stokları da 1980’li yıllarda sermaye piyasası ile ilgili düzenlemelerin yapılması ve İMKB’nin açılmasıyla hızla artmıştır. 1986 yılı sonunda 1.2 milyar dolar düzeyinde olan özel sektör menkul kıymet stokları 2009 yılı sonunda 45.8 milyar dolara yükselmiştir.

1991 yılına kadar özel kesim menkul kıymet stoklarının artış hızının kamu menkul kıymet stoklarından fazla olması, söz konusu yıla kadar toplam menkul kıymet stokları içinde özel sektör menkul kıymet stoklarının payının artmasıyla sonuçlanmış ve 1986 yılında %23.2 olan özel sektör menkul kıymet stoklarının payı 1991 yılında %43.9’a kadar yükselmiştir. Ancak 1991 yılından sonra kamu menkul kıymet stoklarının artış hızının yükselmesi buna karşın özel sektör menkul kıymet stoklarında (dolar değerlerinde) 1998 yılına kadar genel olarak gözlenen düşüş, özel sektör menkul kıymet stoklarının payında önemli bir gerilemeye neden olmuştur. Böylece 1990’lı yılların başından itibaren mali piyasalarda kamu menkul kıymetleri lehine güçlü bir “crowding out” etkisi yaşanmış ve fonların büyük kısmı kamu kesimi tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

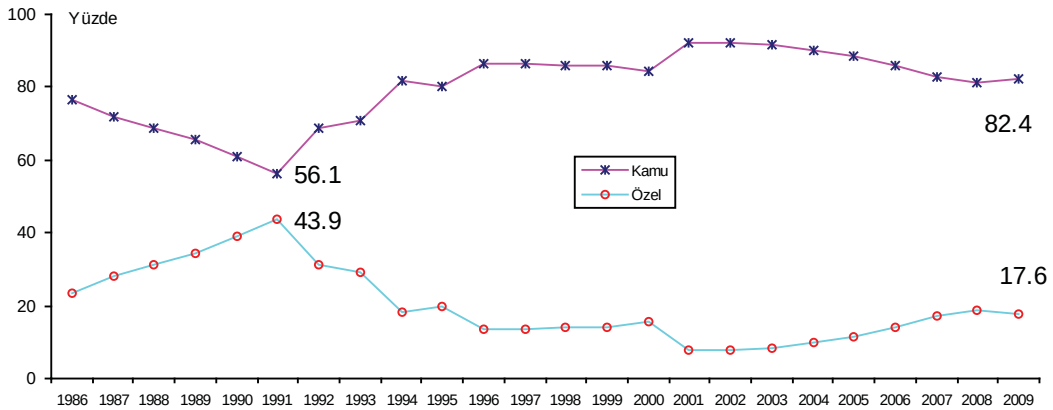
Bununla birlikte, geçtiğimiz dönemde uygulanan ekonomik program ve bunun getirdiği mali disiplinle birlikte 2002 yılından itibaren özel sektör menkul kıymetleri lehine bir gelişme yaşandığı gözlenmektedir. 2007 yılında %17'ye ulaşan özel sektör menkul kıymetlerinin toplam stoklar içindeki payı 2008 yılında %18.9'a çıkmıştır. 2009 yılında ise bu oran tekrar bir miktar düşerek %17.6 olmuştur.

Grafik 4.1. Menkul Kıymet Stokları

Kaynak: SPK, HM.

Grafik 4.2. Kamu ve Özel Sektör Menkul Kıymet Stoklarının Payı

Kaynak: SPK, HM.

4.2. KURUL KAYDINA ALINAN MENKUL KIYMET İHRAÇLARI

2009 sonu itibarıyla Kurul kaydı altında, 315'i İMKB'de işlem gören, toplam 548 anonim ortaklık bulunmaktadır. 2009 yılında 118 şirkete ait toplam piyasa değeri 4.4 milyar TL (2.9 milyar ABD Dolarına) olan hisse senetleri Kurulumuz kaydına alınmıştır. Kayda alınan bu ihraçların 3'ü yatırım ortaklığı ve 2'si gayrimenkul yatırım ortaklığına aittir.

Hisse senedi ihraçları yıllar itibarıyla artarak 2000 yılında 3 milyar TL'ye (4.8 milyar ABD Dolarına) ulaştıktan sonra, krizin de etkisiyle 2001-2003 döneminde bir duraklama yaşanmış, daha sonra tekrar yükselerek 2005 yılında 4.0 milyar TL'ye, 2006 yılında 10.9 milyar TL'ye (7.7 milyar ABD Dolarına), 2007 yılında 7.8 milyar TL'ye (6.8 milyar ABD Dolarına) 2008 yılında 11.7 milyar TL'ye (7.7 milyar ABD Dolarına) ulaşmış ve 2009 yılında 4,4 milyar TL (2.9 milyar ABD Doları) olmuştur (Tablo:4.3; Tablo:4.4). Finansal piyasalarda kamunun ağırlığına rağmen, 1986 yılından bu yana hisse senedi ihracı yoluyla reel sektöre aktarılan kaynak toplamı 54.5 milyar ABD Doları gibi önemli sayılabilecek bir tutara ulaşmıştır.

Tablo 4.3. Kurul Kaydına Alınan Menkul Kıymet İhraçları (Bin TL)

Yıllar	Hisse Senedi*	MKYF Kat. Belg. **	VDMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı*	Bank.Bon.ve Banka Gar.Bon.	Diğer	Toplam
1986	102	0	0	0	60	112	274
1987	187	45	0	0	76	374	682
1988	364	53	0	0	238	482	1,137
1989	972	162	0	0	98	1,072	2,304
1990	4,107	855	0	0	330	981	6,273
1991	4,444	65	0	0	726	1,496	6,731
1992	5,323	92	14,481	0	770	1,864	22,530
1993	9,573	5,355	52,756	0	2,388	1,921	71,993
1994	37,553	2,203	42,299	0	2,025	648	84,728
1995	51,333	4,249	113,928	0	1,300	3,716	174,526
1996	102,202	8,945	41,629	0	2,362	6,823	161,961
1997	305,732	34,330	23,000	0	9,935	5,453	378,450
1998	696,822	131,423	11,000	0	0	2,533	841,778
1999	678,871	176,674	0	0	0	0	855,545
2000	3,007,974	2,767,908	0	0	12,471	3,943	5,792,296
2001	1,684,498	3,830,879	0	0	147,697	67,321	5,730,395
2002	1,597,317	2,405,346	0	0	83,614	107,041	4,193,318
2003	1,749,597	6,078,693	0	40,000	0	13,437	7,881,727
2004	3,826,540	6,572,431	0	297,920	0	0	10,696,891
2005	3,991,870	2,390,989	0	929,187	0	13,000	7,065,859
2006	10,880,574	3,356,209	0	5,900,000	0	150,000	17,058,317
2007	7,863,767	1,848,305	0	450,000	0	380,210	10,542,282
2008	11,696,190	2,370,162	0	12,639,377	0	643,956	27,349,685
2009***	4,453,087	23,205,100	0	14,400,000	100,000	240,400	42,398,587

* Piyasa değeri-Nakit sermaye artırımını karşılığı ihraç edilenler

** 1998'e kadar nominal değer, 1998 ve sonrası piyasa değeri. 2009 yılı rakamları kayda alınan şemsiye fon tutarlarını içermektedir.

***Bedelsiz sermaye artırımları da dahil gerçekleştirilen tüm hisse senedi ihraçları tutarı 9,1 milyar TL'dir.

Tablo 4.4. Kurul Kaydına Alınan Menkul Kıymet İhraçlar (Milyon \$)

Yıllar	Hisse Senedi*	MKYF Kat. Belg.**	VDMK	Emeklilik Yatırım Fonu Payı*	Bank.Bon.ve Banka Gar.Bon.	Diğer	Toplam
1986	152	0	0	0	90	167	409
1987	219	53	0	0	89	437	797
1988	256	37	0	0	167	338	798
1989	458	76	0	0	46	505	1,086
1990	1,576	328	0	0	127	377	2,407
1991	1,064	16	0	0	174	358	1,612
1992	774	13	2,106	0	112	271	3,277
1993	867	485	4,781	0	216	174	6,524
1994	1,261	74	1,420	0	68	22	2,844
1995	1,122	93	2,491	0	28	81	3,816
1996	1,256	110	511	0	29	84	1,990
1997	2,010	226	151	0	65	36	2,489
1998	2,670	504	42	0	0	10	3,226
1999	1,616	421	0	0	0	0	2,036
2000	4,823	4,438	0	0	20	6	9,287
2001	1,375	3,126	0	0	121	55	4,676
2002	1,061	1,597	0	0	56	71	2,785
2003	1,172	4,071	0	27	0	9	5,279
2004	2,690	4,621	0	209	0	0	7,520
2005	2,977	1,783	0	693	0	9	5,269
2006	7,704	2,388	0	4,155	0	106	12,205
2007	6,783	1,593	0	388	0	328	9,092
2008	7,686	1,557	0	8,306	0	423	17,972
2009	2,968	15,470	0	9,600	65	155	28,258

* Piyasa değeri

** 1998'e kadar nominal değer, 1998 ve sonrası piyasa değeri.

4.3. İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASI

Türkiye'deki organize menkul kıymet piyasalarının kökleri 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar uzanmaktadır. İlk menkul kıymetler piyasası Kırım Savaşı'nı takiben 1866 yılında Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulmuş olan "Dersaadet Tahvilat Borsası" idi. Dersaadet Borsası, çökmüş Osmanlı ekonomisinden yüksek getiri almayı amaçlayan Avrupa'lı yatırımcılar için de bir vesile olmuştu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu takiben 1929 yılında çıkartılan 1447 sayılı "Menkul Kıymetler ve Kambyo Borsaları Kanunu" ile sermaye piyasalarının, yeni ismiyle "İstanbul Menkul Kıymetler ve Kambyo Borsası" adı altında organize olması sağlanmıştır.

Borsa, kısa sürede gelişerek yurt çapında girişimcilerin fon ihtiyaçlarının karşılanmasına önemli katkıda bulunmuştur. Ancak, 1929 Krizi, II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi, henüz emekleyen Türk iş dünyasını olumsuz etkilemiş ve Borsa'nın başarısını gölgede bırakmıştır. Takip eden yıllardaki sanayileşme sürecinde, hisse senetlerini halka arz eden anonim şirketlerin sayısı da sürekli olarak artmıştır. Bu hisseler çoğu bireysel, bir kısmı da kurumsal olan yatırımcılardan yoğun talep görmüştür.

1980'li yılların ilk dönemlerinde sağlıklı sermaye hareketlerine uygun gerek mevzuat gerekse kurumların oluşması yönünden Türk sermaye piyasalarında önemli gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda 1981 yılında SPKn çıkarılmıştır. Ekim 1983'de ise menkul kıymet borsalarının kuruluşunu öngören 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkmıştır. Bir yıl sonra da "Menkul Kıymetler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Çalışma esaslarına ilişkin mevzuatın Genel Kurul toplantısında kabulü ile 1985 yılı sonunda İMKB resmen kurulmuş ve 3 Ocak 1986 yılında da alım satım faaliyetlerine başlanmıştır. Bugün İMKB'de esas olarak hisse senetleri piyasası ile tahvil ve bono piyasası faaliyet göstermektedir.

4.3.1. İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı

İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi

Gerek Yeni Türk Lirası gerekse ABD Doları bazlı endeksler, 2000 yılının Nisan ayından 2002 yılının sonuna kadar, konjonktürel dalgalanmalarla birlikte genel olarak azalma eğilimi göstermiş, 2003 yılının başından itibaren ise belirgin bir şekilde artmıştır. 2004, 2005 ve 2006 yıllarında bu yükseliş genel olarak devam etmiştir. 2007 yılında Borsanın önemli ölçüde yükselişe geçtiği görülmektedir. 2007 başında 41 bin seviyelerinde olan endeks yıl bitiminde 55 bin'li seviyelere yükselmiştir. Bunda 2006 yılında gelişmiş ülkelerde baş gösteren finansal krizin gelişmekte olan ekonomilere etkisinin kısıtlı olacağı beklentisi ile Türkiye'nin de gelişmekte olan ekonomiler içinde konumunun güçlenmesi 2007 yılında borsanın yükselişinde etkili olmuştur. Ancak 2008 yılında krizin etkisinin gelişmiş ülkelerle sınırlı kalmayacağı, tüm dünyaya yayılacağı anlaşılmış yükselen ekonomileri de olumsuz etkilemiştir. 2008 başında 48 binlerde olan endeks yılı ancak 26 bin seviyelerinde kapatabilmiştir.

2009 yılına 25,934 puan ile başlayan İMKB Ulusal-100 Endeksi Nisan ayına kadar 24 bin-25 bin aralığında bir seyir izlemiş Nisan ayından itibaren 31 bin seviyelerinden başlayarak yükseliş trendine girmiş ve yılı 52,825 puanla kapatmıştır.

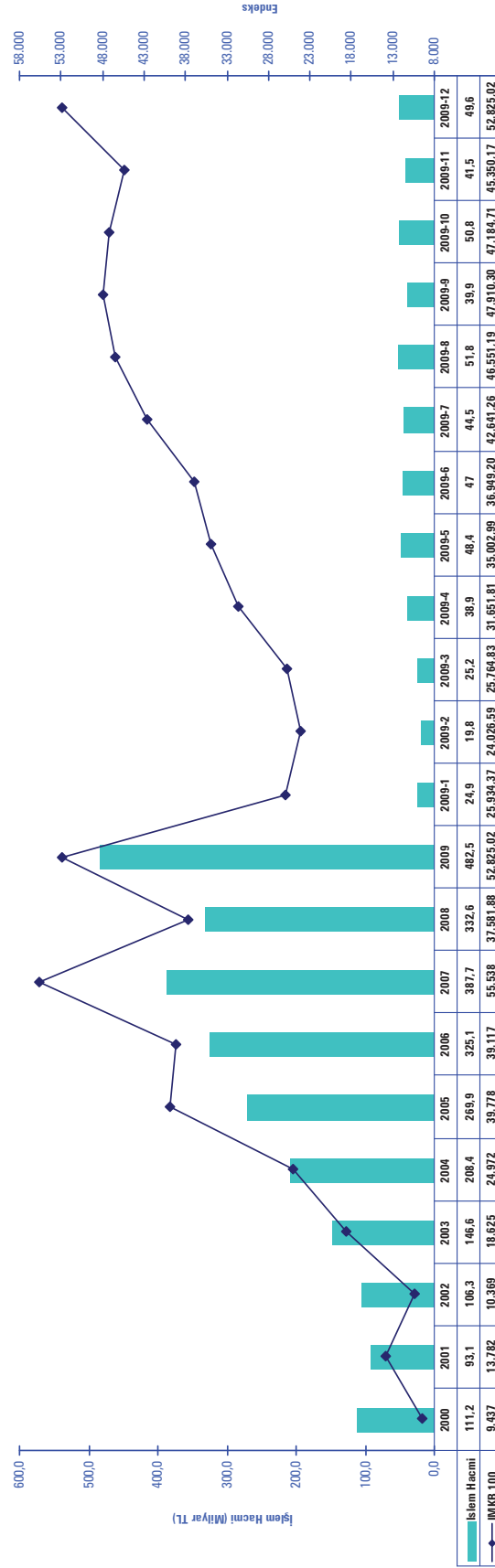
Sonuçta, İMKB Hisse Senedi Piyasası Ulusal-100 Endeksi, 2009 yılında bir önceki yıla göre Türk Lirası bazında %97, ABD Doları bazında ise %101 oranında değer kazanmıştır (Grafik: 4.3). 2009 yılında bir önceki yıla göre sanayi sektörü endeksi %91 (ABD Doları bazında %96), mali sektör endeksi %110 (ABD Doları bazında %114) oranında, hizmetler sektörü endeksi ise %63 (ABD Doları bazında %67) oranında değer kazanmıştır.

İMKB İşlem Hacmi ve İşlem Miktarı

İMKB işlem hacmi yıllar itibariyle incelendiğinde, faaliyete geçtiği 1986 yılında sadece 9,000 TL (13 milyon ABD Doları) düzeyinde bulunan işlem hacminin, 2000 yılında 111.2 milyar TL (181.9 milyar ABD Doları) ile rekor düzeye çıktığı görülmektedir. 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinin etkisiyle işlem hacminde önemli azalmalar görülmüştür (106 milyar TL, 70.8 milyar ABD Doları). İşlem hacmi önemli artışlarla 2003 yılında 146.6 milyar TL (100.2 milyar ABD Doları) ve 2004 yılında 208.4 milyar TL (147.8 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşmiştir. 2005 yılında toplam işlem hacmi 269.9 milyar TL (201.8 milyar ABD Doları), 2006 yılında 325.1 milyar TL (229.6 milyar ABD Doları), 2007 yılında 387.7 milyar TL (300.8 milyar ABD Doları), 2008 yılında 332.6 milyar TL (261.3 milyar ABD Doları) olmuştur. 2009 yılında günlük ortalama işlem hacmi 1,915 milyon TL (1,255 milyon ABD Doları) toplam işlem hacmi ise 482.5 milyar TL (316.3 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam bir önceki yıla göre TL bazında %45, dolar bazında ise %21 oranında bir artışı ifade etmektedir.

2009 yılında İMKB'de, günlük ortalama nominal 817.4 milyon TL olmak üzere toplam 206 milyar TL'lik işlem miktarı gerçekleşmiştir (Tablo: 4.5).

Grafik 4.3. İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi

Kaynak: İMKB

Tablo 4.5. İMKB Hisse Senedi Piyasasına İlişkin Temel Göstergeler

Yıllar	İşgünü Sayısı	Toplam İşlem Hacmi		Toplam İşlem Miktarı (Nominal Bin TL)	Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon TL)	Günlük Ort. İşlem Miktarı (Nominal Bin TL)	Sözleşme Sayıları (Bin Adet)	İMKB Endeksi (*) (1986-01 = 100)
		(Milyon TL)	(Milyon \$)					
1990	247	15	5,854	1,537	0.06	6	766	32.56
1991	247	35	8,502	4,531	0.14	18	1,446	43.69
1992	251	56	8,567	10,285	0.22	41	1,682	40.04
1993	246	255	21,770	35,249	1	143	2,815	206.83
1994	253	651	23,203	100,062	3	396	5,086	272.57
1995	251	2,374	52,357	306,254	9	1,220	11,667	400.25
1996	247	3,031	37,737	390,924	12	1,583	12,446	975.89
1997	252	9,049	58,104	919,784	36	3,650	17,639	3,451.0
1998	248	18,030	70,396	2,242,531	73	9,042	21,571	2,597.9
1999	236	36,877	84,034	5,823,858	156	24,677	25,785	15,208.8
2000	246	111,165	181,934	11,075,685	452	45,023	32,427	9,437.2
2001	248	93,119	80,400	23,938,149	375	96,525	31,380	13,782.7
2002	252	106,302	70,756	33,933,251	422	134,656	28,967	10,369.9
2003	246	146,645	100,165	59,099,780	596	240,243	29,994	18,625.0
2004	249	208,423	147,755	69,614,651	837	279,577	41,508	24,971.7
2005 (**)	254	269,931	201,763	81,099,503	1,063	319,289	43,943	39,777.7
2006	250	325,131	229,642	91,634,552	1,301	366,538	45,491	39,117.5
2007	252	387,777	300,842	116,824,185	1,539	463,588	48,340	55,538.1
2008	251	332,605	261,274	114,793,157	1,325	457,343	45,945	26,864.07
2009	252	482,534	316,326	205,986,913	1,915	817,408	68,700	52,825.02

* Ocak 1991'den itibaren Kapanış Fiyatlarına Göre Bileşik Endeks esas alınmıştır.

** 14/1/2005 tarihinden itibaren Hisse Senetleri Piyasası Ulusal Pazar bünyesinde Borsa Yatırım Fonları da işlem görmeye başlamıştır.

Kaynak: İMKB

2009 yılı aylık bazda değerlendirildiğinde, Ocak 2009'da 24,881 milyon TL olan işlem hacmi, Mayıs ayında 48.442 milyon TL'ye kadar (%95) yükselmiş, daha sonra Aralık ayına kadar 42-52 milyar TL arasında dalgalı bir seyir izlemiştir. Aralık ayında ise Ocak ayına göre %99 oranında yükselmiş ve 49,584 milyon TL olmuştur (Grafik: 4.3). Yılın en yüksek işlem hacmi Ağustos ayında 51,832 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Hisse Senetleri Nedeniyle İMKB Kotunda Bulunan Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

İMKB Hisse Senetleri Piyasasında işlem gören şirket sayısı, İMKB'nin kurulduğu 1986 yılı sonunda 80 iken 2009 yılı sonunda 233'ü ulusal pazarda, 20'si ikinci ulusal pazarda, 2'si yeni ekonomi pazarında ve 12'si de gözetli pazarında olmak üzere 267'ye çıkmıştır. Bu şirketlerin sahip olduğu toplam nominal sermaye tutarı 62.1 milyar TL'dir (Tablo:4.6). 2009 yılında 1 şirket halka açılmış olup; söz konusu ihracın toplam nominal tutarı 3,200,000 TL olmuştur.

1986 yılı sonunda sadece 0.7 milyon TL (938 milyon ABD Doları) düzeyinde olan hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketlerin toplam piyasa değeri, 2009 yıl sonu itibarıyla 350,761 milyon TL'ye (236 milyar ABD Dolarına) ulaşmıştır. Bu şirketlerin fiyat/kazanç oranı 16.83, işlem görme oranı ise %181.14'tür (Tablo:4.6).

Tablo 4.6. Hisse Senedi Nedeniyle İMKB Kotunda Bulunan Şirketlere İlişkin Temel Göstergeler

Yıllar	Şirket Sayısı	Toplam Nominal Sermaye (1) (Bin TL)(*)	İMKB'de İşlem Gören Şirketler				Fiyat/ Kazanç Oranı (%)		İşlem Görme Oranı (%)(**)
			İşlem Gören Şirket Sayısı	Toplam Nominal Sermaye (Bin TL)*	Toplam Piyasa Kapitalizasyonu				
					(Milyon TL)(Milyon \$)		(2)	(3)	
1990	916	14,476	110	9,528	55	18,737	24.0		43.3
1991	1,092	32,304	134	22,490	79	15,564	15.9		52.9
1992	1,238	49,139	145	33,252	85	9,922	11.4		68.8
1993	1,284	71,286	160	46,758	546	37,824	25.8	20.7	80.9
1994	1,204	109,239	176	97,200	836	21,785	24.8	16.7	94.2
1995	922	223,804	205	191,249	1,265	20,782	9.2	7.7	226.0
1996	788	424,531	228	361,320	3,275	30,797	12.2	10.9	133.5
1997	743	909,295	258	783,234	12,654	61,879	24.4	19.5	113.6
1998	686	1,885,946	277	1,669,956	10,612	33,975	8.8	8.1	155.0
1999	319	3,615,344	285	3,392,829	61,137	114,271	37.5	34.1	102.8
2000	287	6,276,522	315	6,866,817	46,692	69,507	16.8	16.1	206.2
2001	278	9,959,472	310	10,515,933	68,603	47,689	108.3	824.4	161.5
2002	262	12,408,716	288	13,176,817	56,370	34,402	195.9	27.0	170.1
2003	265	16,515,936	285	18,008,193	96,073	69,003	14.5	12.3	192.4
2004	275	24,379,916	297	25,186,443	132,556	98,073	14.2	13.3	182.3
2005	282	31,243,840	304	31,916,222	218,318	162,814	17.2	19.4	153.9
2006	291	40,262,161	316	40,925,551	230,038	163,775	22.0	14.9	145.0
2007	292	50,947,112	319	51,584,747	335,948	289,986	12.2	12.0	137.0
2008	284	62,069,556	317	62,069,556	182,025	119,698	5.55	5.76	128.4
2009	281	69,095,465	315	70,060,813	350,761	235,996	17.89	16.83	181.1

(1)Borsa Kotunda Bulunan Şirketlerin Toplam Nominal Sermayeleri.

(2)Toplam Piyasa Değeri/Son iki 6’şar Aylık Dönemin Net Kârlar Toplamı.

(3)Toplam Piyasa Değeri/Son dört 3’er Aylık Dönemin Net Kârlar Toplamı.

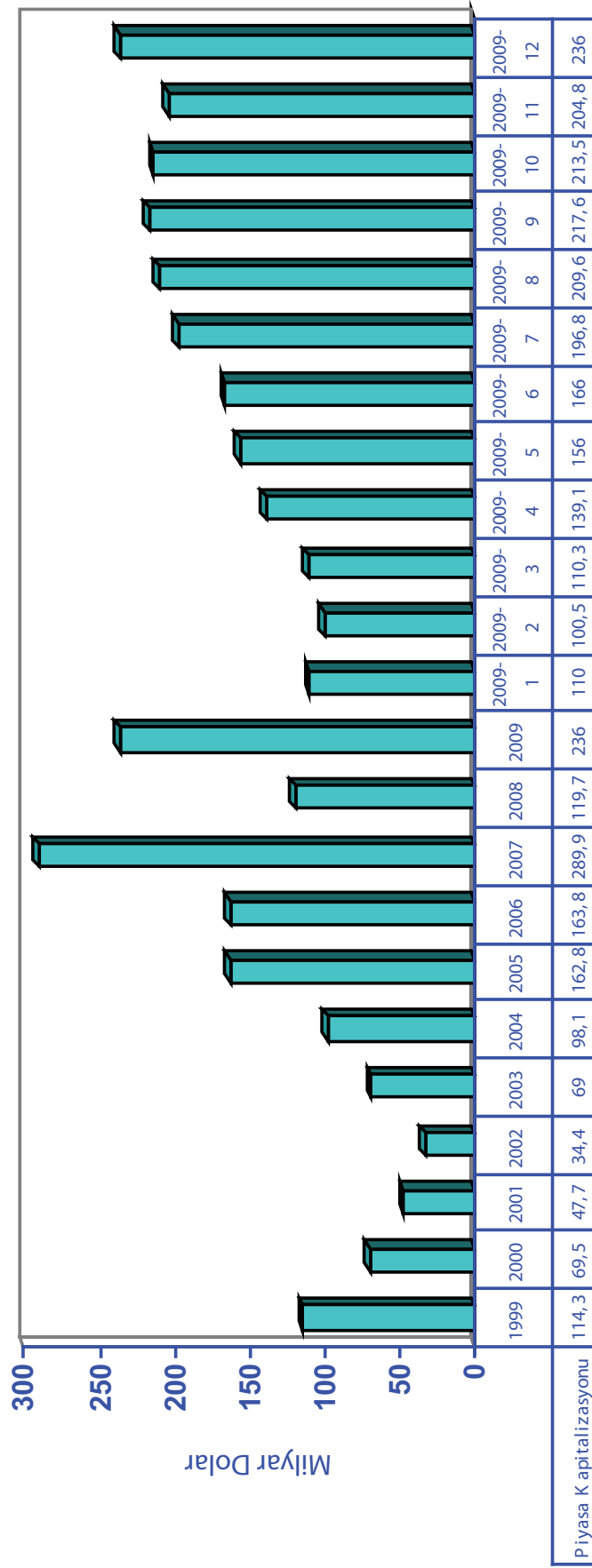
(*) Toplam nominal sermaye, ilave kotasyon işlemleri henüz tamamlanmamış olan son sermaye artırım tutarlarını da içermektedir.

(**) İşlem hacmi/(Yıl başı +Yıl Sonu Piyasa kapitalizasyonu)/2

Kaynak: İMKB

Toplam piyasa kapitalizasyonu fiyat hareketlerine bağlı olarak oldukça inişli çıkışlı bir trend izlemektedir. Toplam kapitalizasyon 1990 yılında 18.7 milyar ABD Doları iken 1992 yılında 9.9 milyar ABD Dolarına, benzer şekilde 1999 yılında 114.2 milyar ABD Doları iken 2002 yılı sonunda 34.4 milyar ABD Dolarına kadar inmiş, daha sonraki yıllarda yaşanan artış ile birlikte 2007 yılı sonunda 289.9 milyar ABD Dolarına yükselmiş, ancak 2008 yılında 119.7 milyar ABD Dolarına gerilemiştir. 2009 yılında 2008 yılında yaşanan düşüşün bir kısmını telafi ederek 236 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır (Grafik: 4.4).

Grafik 4.4. Piyasa Kapitalizasyonu (Milyar \$)

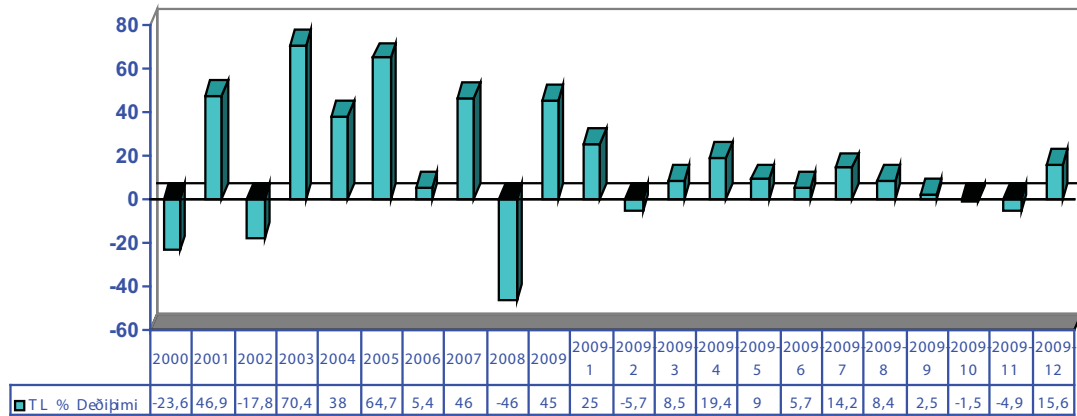

Kaynak: İMKB

Piyasa kapitalizasyonunun yıllar itibariyle yüzde değişimleri incelendiğinde, dolar bazında en yüksek artışın 1999 yılında yaşandığı gözlenmektedir. 1999 yılında bir önceki yıla göre %236 oranında bir artış olurken, 2000, 2001 ve 2002 yıllarında piyasa değerleri sırasıyla %39, %31 ve %27.9 oranlarında düşmüş, 2003, 2004, 2005, 2006 ve 2007 yıllarında ise sırasıyla %100.6, %42.1, %66, %0.6, %77 oranında artmış, 2008 yılında %59 azalmış, 2009 yılında ise %97 artmıştır.

Türk Lirası bazında piyasa kapitalizasyonu ise 1999 yılında %476.1 oranında yükselirken, 2000 yılında %23.6 oranında gerilemiş, 2001 yılında %46.9 oranında artmış, 2002 yılında %17.8 oranında gerilemiş, 2003 yılında %70.4, 2004 yılında %38 oranında artmıştır. 2005 yılı piyasa kapitalizasyonu bir önceki yıla göre %64.7 oranında artmış, 2006 yılında bu artış oranı %5.4 ve 2007 yılında %46 düzeyinde gerçekleşmiş, 2008 yılında %46'lık bir azalma meydana gelmiş, 2009 yılında ise %45'lik bir artış gerçekleşmiştir. (Grafik: 4.5).

Grafik 4.5. Piyasa Kapitalizasyonundaki Yüzde Değişim

Kaynak: İMKB

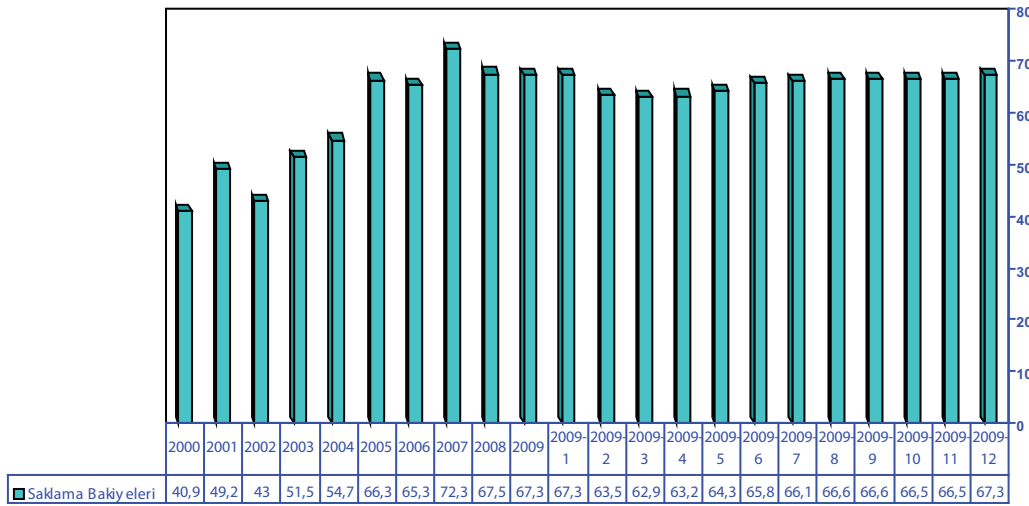
4.3.2. Yabancı Yatırımcıların Hisse Senedi İşlemleri

Yabancıların hisse senedi alım satım işlemleri, 2000 yılı Kasım ve 2001 Şubat aylarında yaşanan finansal krizler nedeniyle 2001 yılında önemli ölçüde düşmüş, 2002 yılında da 2001 yılındakine benzer bir trend izlemiş, 2003 yılından itibaren ise artmıştır. 2005 yılında yabancıların toplam işlem hacmi 2004 yılına göre %117 oranında büyüyerek 81.1 milyar ABD Doları olmuştur. Yıllar itibariyle yabancıların alım ve satım tutarlarına net bazda bakıldığında, 2000 yılında 3,134 milyon ABD Doları satım, 2001 yılında 509 milyon ABD Doları alım, 2002 yılında 15 milyon ABD Doları satım, 2003 yılında 1,010 milyon ABD Doları alım, 2004 yılında 1,426 milyon ABD Doları, 2005 yılında 4,086 milyon ABD Doları ve 2006 yılında 1,145 milyon ABD Doları alım yapıldığı görülmektedir. Yabancılar Ocak-Aralık 2007 döneminde ise 74,332 milyon ABD Doları alım ve 69,800 milyon ABD Doları satım gerçekleştirmiş olup, net bazda 4,532 milyon ABD Doları alım yapılmıştır. 2008 yılında ise 69,569 milyon ABD Doları alım, 72,557 milyon ABD Doları satım olmak üzere 2,988 milyon ABD Doları net satım yapılmıştır, 2009 yılında ise gerek alım gerekse satım miktarının düştüğü görülmektedir. 2009 yılında 46,246 milyon ABD Doları alım, 43,991 milyon ABD Doları satım yapılırken, net alım tutarı 2,255 milyon ABD Doları olmuştur (Tablo: 4.7).

İMKB'de işlem gören şirketlerin halka açık kısmı için yerli-yabancı saklama bakiyeleri kayıtlarına bakıldığında (Söz konusu veriler kaydileştirme süreci öncesinde Takasbank'tan elde edilmekte iken, İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin kaydileştirilmesi uygulamasının başladığı 28/11/2005 tarihinden itibaren Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. tarafından sağlanmaya başlamıştır), 2000 sonunda yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranı %40.9 iken, 2001 yılında %49.2'ye çıkmış, 2002 yılında %43.0'a düşmüş, 2003 yılında %51.5'e, 2004 yılında ise %54.7'ye yükselmiştir. Bu oran 2005 yılında bazı aylarda ufak düşüşler gösterse de, genel bir artış trendi ile yıl sonunda %66.3 olmuştur. 2006 yılı sonunda

yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranının %65.3, 2007 yılı sonunda %72.3 olarak gerçekleştiği, 2008 yılında ise bu oranın %67.46'ye gerilediği görülmektedir. 2009 yılı sonu itibarıyla ise yabancıların hisse senetlerinin saklamadaki toplam hisse senetlerine oranı tekrar %67.29 seviyesine çıkmıştır (Tablo: 4.7; Grafik: 4.6).

Grafik 4.6. Yabancıların Saklama Bakiyeleri

Kaynak: İMKB

Tablo 4.7. Yabancıların Saklama Bakiyeleri ve Alım-Satımları

	Saklama Tutarı (Milyon Dolar)	Saklama Oranı (%)	Alış Tutarı (Milyon Dolar)	Satış Tutarı (Milyon Dolar)
2000	7,404	40.9	15,138	18,272
2001	5,635	49.2	6,324	5,815
2002	3,450	43.0	6,427	6,442
2003	8,690	51.5	9,173	8,163
2004	15,283	54.7	19,399	17,969
2005	33,812	66.3	42,594	38,508
2006	49,313	65.3	44,833	43,688
2007	70,213	72.3	74,332	69,800
2008	42,152	57.32	69,568	72,557
2009	56,246	77.68	46,246	43,991
Ocak	24,686	67.27	2,298	2,433
Şubat	21,886	63.53	1,743	2,197
Mart	23,884	62.93	2,242	2,265
Nisan	30,803	63.24	3,830	2,871
Mayıs	35,671	64.27	4,391	4,110
Haziran	38,285	65.81	4,428	4,329
Temmuz	45,737	66.09	4,057	3,730
Ağustos	49,493	66.57	5,075	4,802
Eylül	51,874	66.58	3,857	3,897
Ekim	50,479	66.47	5,645	5,462
Kasım	48,123	66.46	4,509	4,411
Aralık	56,246	77.68	4,171	3,484

Kaynak: Takasbank - MKK - İMKB

4.3.3. Tahvil ve Bono İşlemleri

İMKB Tahvil ve Bono Piyasasının, Kesin Alım Satım Pazarı ve Repo-Ters Repo Pazarında gerçekleşen toplam işlem hacimleri 2003 yılında 1,254 milyar TL (846 milyar ABD Doları) olarak gerçekleşirken 2003 yılında başlayan yükseliş izleyen yıllarda da devam etmiş, 2009 yılında ise 3,400 milyar TL'ye (2,199 milyar ABD Doları) ulaşmıştır. 2009 yılı rakamları bir önceki yıla göre Türk Lirası ve dolar bazında sırasıyla %5 oranında artış ve %12.5 oranında azalışa tekabül etmektedir (Tablo: 4.8).

Tablo 4.8. Tahvil ve Bono Piyasası İşlem Hacimleri

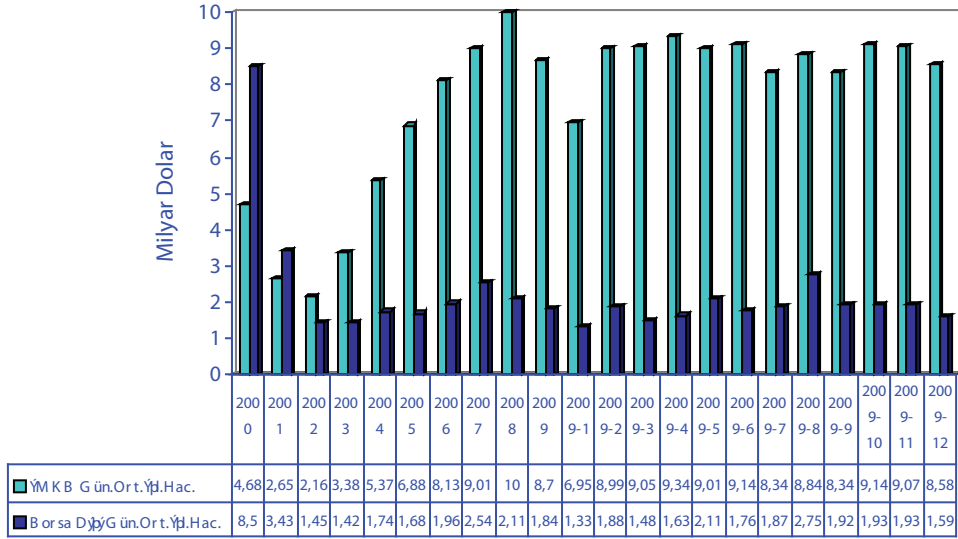
TAHVİL VE BONO PİYASASI							
Kesin Alım ve Satım							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Milyar TL	213	373	481	382	364	301	417
Milyar \$	144	263	359	270	279	239	270
Repo İşlemleri							
Milyar TL	1,041	1,551	1,860	2,539	2,571	2,935	2,983
Milyar \$	702	1,090	1,387	1,770	1,993	2,274	1,929
Toplam							
Milyar TL	1,254	1,924	2,340	2,921	2,935	3,236	3,400
Milyar \$	846	1,353	1,747	2,040	2,272	2,513	2,199
GÜNLÜK ORTALAMA							
Milyar TL	5.0	7.6	9.2	11.6	11.7	12.9	13.0
Milyar \$	3.4	5.4	6.9	8.1	9.0	10.0	8.7

Kaynak: İMKB

Günlük ortalama işlem hacmi ise 2009 yılında ABD Doları bazında %12.86 oranında azalarak 8,726 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Aylık bazda günlük ortalama işlem hacmi genel olarak dalgalı bir seyir izlemiş ve 7 milyar ABD Doları ile 9.3 milyar ABD Doları arasında gerçekleşmiştir. Yıl sonunda ise büyük bir düşüş yaşanmış ve 8,576 milyon ABD Dolarına gerilemiştir. İşlemlerin dağılımına bakıldığında, ağırlığın yaklaşık %88.2 ile repo işlemlerinde olduğu görülmektedir.

2009 yılında borsa dışında gerçekleştirilen ve borsaya tescil edilen kesin alım ve satım işlem hacmi 207,397 milyon TL (135 milyar ABD Doları), repo işlem hacmi ise 507,014 milyon TL'dir (329.7 milyar ABD Doları). Aylık bazda borsa dışı günlük ortalama işlem hacmi dalgalı bir seyir izlemiş, Ağustos ayında en yüksek, Ocak ayında ise en düşük seviyesinde bulunmuştur (Grafik: 4.7).

Grafik 4.7. Borsa ve Borsa Dışı Tahvil ve Bono Günlük Ortalama İşlem Hacmi

Kaynak: İMKB

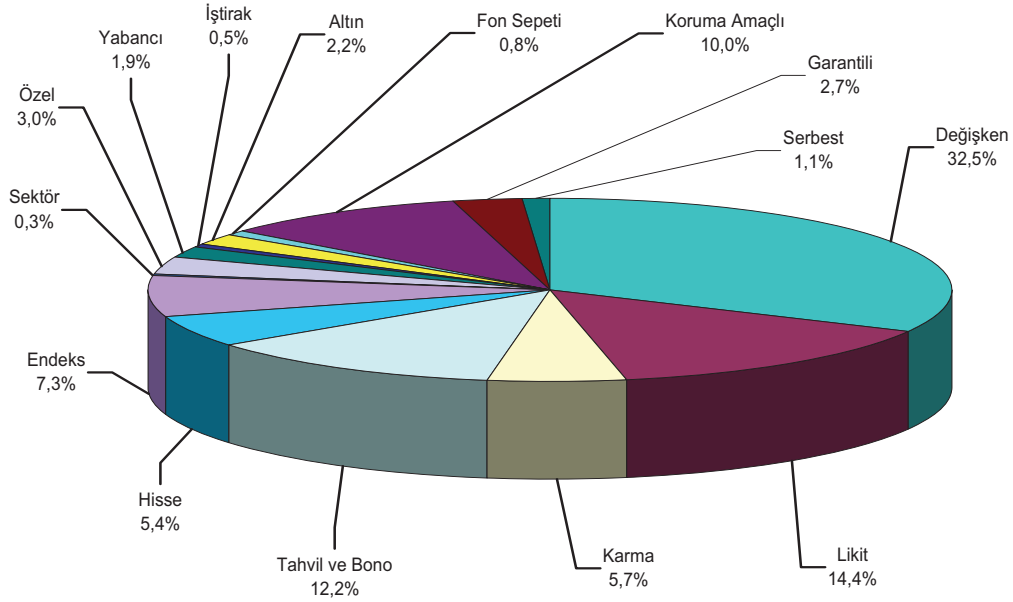
4.4. KOLEKTİF YATIRIM KURULUŞLARI

4.4.1. Yatırım Fonları

Türk sermaye piyasalarında A-Tipi ve B-Tipi olmak üzere iki ana grup yatırım fonu bulunmaktadır. Bunlardan portföy değerinin en az %25'i hisse senedinden oluşan fonlar A-Tipi, kalanlar ise B-Tipi yatırım fonları olarak nitelendirilmektedir. Bu iki ana grup, fon portföyündeki finansal enstrümanlara bağlı olarak 17 alt grup fona ayrılmıştır. Bunlar; Tahvil ve Bono Fonu, Hisse Senedi Fonu, Sektör Fonu, İştirak Fonu, Grup Fonu, Yabancı Menkul Kıymetler Fonu, Altın Fonu, Kıymetli Madenler Fonu, Değişken Fon, Karma Fon, Likit Fon, Endeks Fon, Fon Sepeti Fonu, Garantili Fon, Koruma Amaçlı Fon, Serbest Yatırım Fonu ve Özel Fon'dur.

Türkiye'de 2009 yıl sonu itibarıyla toplam 369 adet fon bulunmaktadır. Bunlar arasında 120 adet ile Değişken, 53 adet ile Likit ve 45 adet ile Tahvil ve Bono Fonu en yaygın fonlardır. Bu üç fon grubu toplam fonların %59'unu oluşturmaktadır (Grafik: 4.8).

Grafik 4.8. A ve B Tipi Yatırım Fonu Türlerinin Sayısal Dağılımı

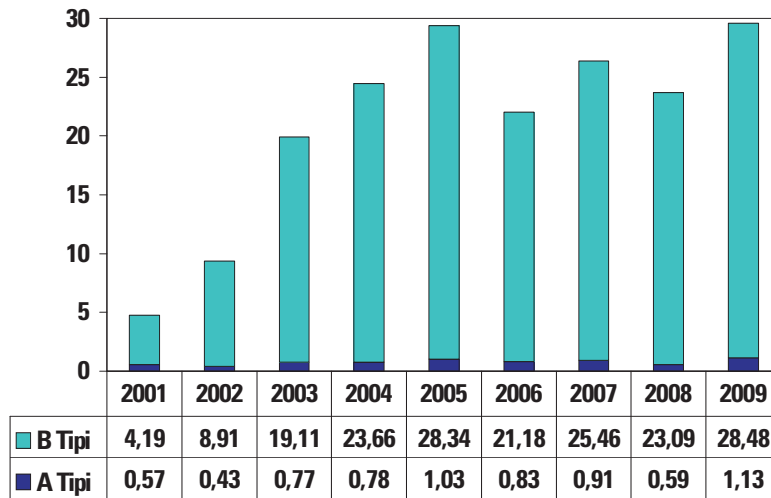

Kaynak: SPK

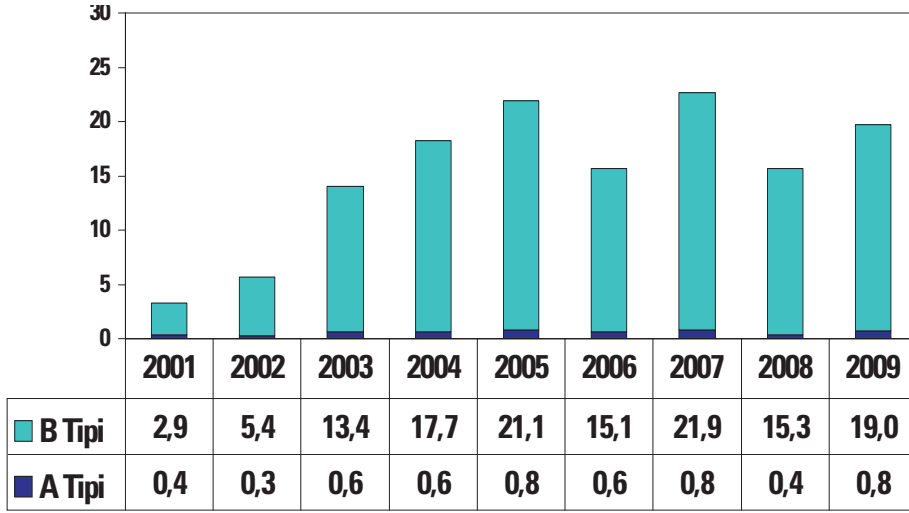
İlki 1987 yılında kurulan yatırım fonlarının toplam değerleri 2009 yılında bir önceki yıla göre %24.8 oranında artarak 23.7 milyar TL'den 29.6 milyar TL'ye (19.7 milyar ABD Dolarına) yükselmiştir. Ayrıca 77 adet de yabancı yatırım fonu bulunmaktadır ve bunların Türkiye'de dolaşımda bulunan paylarının portföy değeri 2009 sonu itibarıyla 34.7 milyon ABD Dolarıdır.

2009 yılında, A-Tipi fonların portföy değeri bir önceki yıla göre %88 oranında artarak 598 milyon TL'den 1,125 milyon TL'ye (750 milyon ABD doları), B-Tipi yatırım fonlarının portföy değeri %22.9 oranında artarak 23.1 milyar TL'den 28.4 milyar TL'ye (18,9 milyar ABD Doları) yükselmiştir. (Grafik: 4.9; Grafik: 4.10).

Grafik 4.9. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının Türk Lirası Bazlı Portföy Değeri

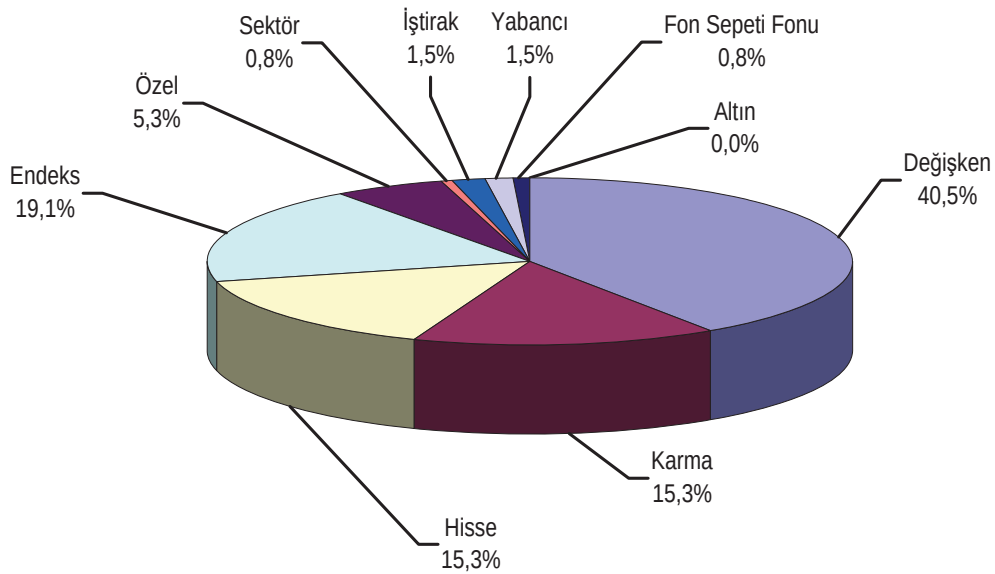
Kaynak: SPK

Grafik 4.10. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının ABD Doları Bazlı Portföy Değeri

Kaynak: SPK

A Tipi Yatırım Fonları

2009 yıl sonu itibariyle Türk sermaye piyasalarında toplam fon değeri 1,125 milyon TL olan 131 adet A-Tipi yatırım fonu faaliyet göstermektedir. A tipi fonlar içinde en yaygın fon türü olarak birinci sırada %40.5 ile değişken fonlar, ikinci sırada %19.1 ile endeks fonlar yer almakta, onu %15.3 ile karma fonlar ve %15.3 ile hisse senedi fonları izlemektedir (Grafik: 4.11). A-Tipi yatırım fonlarının portföy kompozisyonunda hisse senetlerinin payı yıllar itibariyle artarak, 1996'da %32 iken 2009'de %63.74'e ulaşmıştır (Tablo: 4.9).

Grafik 4.11. A Tipi Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

Tablo 4.9. A Tipi Yatırım Fonlarının Portföy Dağılımı (%)

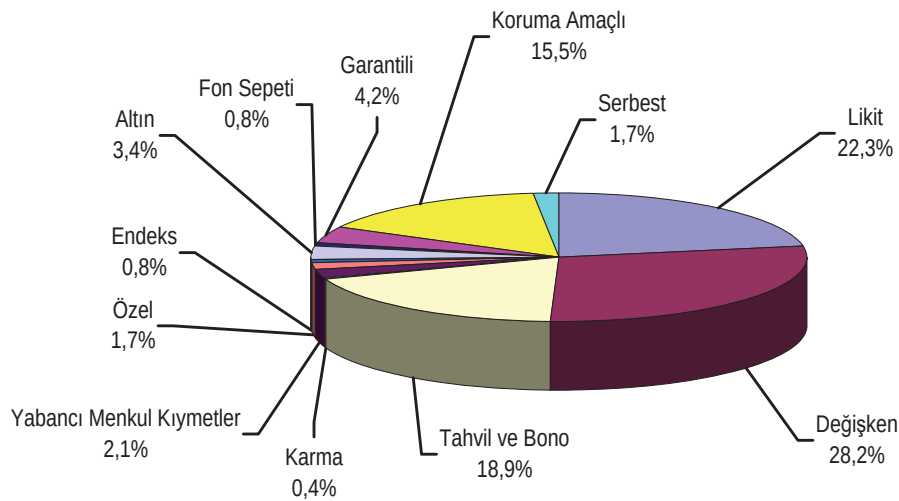
Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymetler	Ters Repo	Özel Sektör Tahvil	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri	
								(Bin TL)	(Milyon \$)
1996	67.63	0.00	0.00	0.00	32.36	0.00	0.01	17,956	166
1997	17.20	0.00	43.54	0.00	39.08	0.00	0.19	69,435	338
1998	15.65	0.20	44.54	0.00	39.56	0.00	0.06	71,879	229
1999	13.74	0.00	30.84	0.00	55.40	0.00	0.02	283,443	522
2000	11.33	0.15	42.70	0.00	45.73	0.00	0.10	520,294	770
2001	15.78	0.01	22.44	0.00	61.77	0.00	0.00	568,737	393
2002	13.11	0.07	32.37	0.00	54.46	0.00	0.00	434,884	265
2003	17.57	0.12	18.36	0.00	63.95	0.00	0.00	743,863	552
2004	20.44	0.39	10.87	0.00	68.78	0.51	0.00	780,370	583
2005	15.83	0.54	12.29	0.00	70.44	0.88	0.02	1,033,149	770
2006	17.88	0.70	15.53	0.00	64.76	0.85	0.28	831,518	591
2007	16.03	0.27	14.96	0.55	68.16	0.28	0.30	919,383	793
2008	28.18	0.17	13.44	0.00	58.03	0.14	0.04	595,000	393
2009	19.75	0.09	16.24	0.00	63.74	0.14	0.03	1,125,000	750

Kaynak: SPK

B Tipi Yatırım Fonları

2009 yıl sonu itibarıyla Türk sermaye piyasalarında toplam fon değeri 28.5 milyar TL olan 238 adet B-Tipi yatırım fonu faaliyet göstermektedir. B-Tipi fonlar içinde en yaygın fon türü olarak %28.2 ile birinci sırayı değişken fonlar alırken, %22.3 ile likit fonlar ikinci sırada yer almakta, onu ise %18.9 oran ile Tahvil ve Bono Fonu izlemektedir (Grafik: 4.12). Toplam fon değeri açısından da %80.3 ile (22.9 milyar TL) en büyük paya likit fonlar sahiptir.

Grafik 4.12. B Tipi Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

B-Tipi yatırım fonlarının portföylerinde, önemli ölçüde repo ve devlet iç borçlanma senetleri bulunmaktadır. 2009 yılı sonunda, hazine bonosu ve devlet tahvili portföyün %32.5'ini oluştururken, ters reponun payı %60.2'dir (Tablo: 4.10).

A ve B tipi fonlar birlikte değerlendirildiğinde, 2009 yıl sonu itibarıyla portföylerinin %58.5'ini ters repo, %32.11'ini hazine bonosu ve devlet tahvili ve %2.7'sini hisse senedinin oluşturduğu görülmektedir. Söz konusu fonlara ilişkin ayrıntılı bilgilere Tablo: 4.11'de verilmiştir.

Tablo 4.10. B Tipi Yatırım Fonlarının Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymet	Ters Repo	Özel Sektör Tahvili	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri (Milyon TL)	(Milyon \$)
1997*	27.66	4.65	63.79	0.00	1.34	0.00	2.56	121	587
1998	40.14	0.32	59.09	0.00	0.33	0.00	0.13	275	876
1999	29.72	0.21	68.92	0.00	0.88	0.00	0.28	936	1,725
2000	13.24	0.20	86.36	0.00	0.17	0.00	0.04	1,417	2,100
2001	35.27	0.12	64.50	0.00	0.05	0.00	0.06	4,187	2,895
2002	51.04	0.10	48.81	0.00	0.03	0.00	0.02	8,912	5,426
2003	68.90	0.09	30.97	0.00	0.04	0.00	0.00	19,114	13,442
2004	68.71	0.00	28.32	0.00	0.06	2.91	0.00	23,663	17,726
2005	72.26	0.01	26.53	0.00	0.05	1.15	0.00	28,340	21,120
2006	39.07	0.06	59.18	0.00	0.26	1.41	0.01	21,180	15,068
2007	38.69	0.05	57.78	0.08	0.16	3.07	0.25	25,461	21,963
2008	43.84	0.04	51.17	0.00	0.08	4.41	0.46	23,151	15,213
2009	32.59	0.12	60.22	0.00	0.37	5.27	1.43	28,480	18,986

* Bu tarihten itibaren ters repolar kesin alım hazine bonosu ve tahvillerden ayrılmıştır.

Kaynak: SPK

Tablo 4.11. A ve B Tipi Yatırım Fonlarının Toplam Portföy Dağılımı (%)

Yıllar	Kamu Borçlanma Araçları	Yabancı Menkul Kıymet	Ters Repo	Özel Sektör Tahvili	Hisse Senedi	Borsa Para Piyasası	Diğer	Toplam Değeri (Milyon TL)	(Milyon \$)
1997	23.84	2.95	56.39	0.00	15.12	0.00	1.69	190	925
1998	35.07	0.29	56.08	0.00	8.45	0.00	0.11	347	1,105
1999	26.01	0.16	60.07	0.00	13.55	0.00	0.22	1,219	2,247
2000	12.72	0.18	74.63	0.00	12.40	0.00	0.06	1,938	2,870
2001	32.94	0.11	59.47	0.00	7.43	0.00	0.05	4,756	3,288
2002	49.28	0.10	48.04	0.00	2.56	0.00	0.02	9,347	5,691
2003	66.98	0.09	30.50	0.00	2.43	0.00	0.00	19,858	13,995
2004	67.17	0.02	27.77	0.00	2.22	2.83	0.00	24,444	18,309
2005	70.27	0.03	26.03	0.00	2.52	1.14	0.00	29,374	22,892
2006	38.27	0.09	57.53	0.00	2.70	1.39	0.02	22,011	15,659
2007	37.90	0.05	56.29	0.00	2.53	2.97	0.25	26,381	22,756
2008	43.46	0.04	50.24	0.00	1.51	4.30	0.45	23,746	15,603
2009	32.11	0.12	58.59	0.00	2.72	5.08	1.38	29,605	19,736

Kaynak: SPK

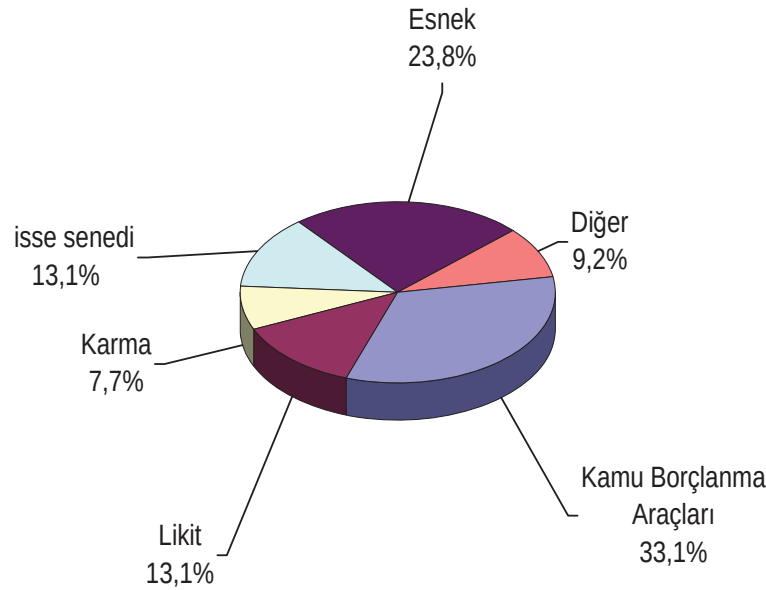
Yabancı Yatırım Fonları

2009 yılı itibariyle katılma payları Kurulca kayda alınmış olan yabancı yatırım fonu sayısı 77 olup, bunlar içinde ABD Doları bazlı fonlar 45,957 milyon ABD Doları; Euro bazlı fonlar 20,854 milyon Euro net varlığa sahiptir. Ancak Türkiye’de dolaşımda bulunan payların toplam değeri yaklaşık 37.5 milyon ABD Dolarıdır (26 milyon ABD Doları ve 8 milyon Euro).

Emeklilik Yatırım Fonları

Türkiye’de bireysel emeklilik sistemi 2003 yılında faaliyete geçmiş olup, 2009 yılı sonu itibariyle halka arz edilmiş olan emeklilik fonu sayısı 130’dur. Söz konusu fonların toplam değeri 9 milyon TL’dir. Emeklilik yatırım fonları içinde en yaygın fon türü olarak %33 ile TL veya döviz cinsinden kamu borçlanma araçları emeklilik yatırım fonları birinci sırayı alırken, ikinci sırada esnek emeklilik yatırım fonları yer almakta, onu ise para piyasası likit emeklilik yatırım fonları ve hisse senedi emeklilik yatırım fonları izlemektedir (Grafik: 4.13).

Grafik 4.13. Emeklilik Yatırım Fonu Türleri

Kaynak: SPK

Borsa Yatırım Fonları

Kurulumuzun Seri: VII, No: 23 sayılı “Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği” 13/4/2004 tarih ve 25432 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2009 yıl sonu itibariyle ise halka arz edilmiş ve İMKB bünyesindeki Fon Pazarı’nda işlem görmekte olan 9 adet borsa yatırım fonu bulunmaktadır. Toplam değeri yaklaşık 253 milyon TL olan bu fonlardan 6 tanesi çeşitli hisse senedi endekslerini, 1 tanesi altın endeksini, 2 tanesi ise tahvil ve bono endeksini baz almaktadır (Tablo: 4.12).

Tablo 4.12. Borsa Yatırım Fonlarının Mevcut Durumu

	Kurucu	Fonun Unvanı	Toplam Değeri (TL)
1	BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	DOW JONES DJIM TÜRKİYE A TİPİ	2,405,900
2	FINANSBANK A.Ş.	DOW JONES İSTANBUL 20 A TİPİ	32,095,299
3	FINANSBANK A.Ş.	MALİ SEKTÖR DIŞI NFIST İST. 20 A TİPİ	1,764,066
4	FINANSBANK A.Ş.	DJ BANKA BYF	1,061,406
5	FINANSBANK A.Ş.	İSTANBUL GOLD B TİPİ ALTIN	77,460,729
6	FINANSBANK A.Ş.	FTSE İSTANBUL BONO FBIST B TİPİ	42,860,653
7	İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	İBOXX TÜRKİYE GÖSTERGE TAHVİL B TİPİ	12,528,583
8	İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.	DOW JONES TÜRKİYE EŞİT AĞIR. 15 A	9,341,765
9	FINANSBANK A.Ş.	İMKB 30	73,609,867
TOPLAM:			253,128,268

Kaynak: SPK

Söz konusu Tebliğ uyarınca borsa yatırım fonları; katılma belgeleri borsa pazarlarında işlem gören, fonun oluşturulma sürecine doğrudan katılan yetkilendirilmiş katılımcıların fon portföyünün kompozisyonunu yansıtacak şekilde, portföyde yer alan menkul kıymet ve nakdi bir araya getirerek karşılığında fon katılma belgesi alabildiği ya da söz konusu kurumların en az asgari işlem birimine tekabül eden fon katılma belgelerini saklamacı kuruluşa iade edip karşılığında fonun içindeki menkul kıymetlerin payına düşen kısmını alabildiği, riskin dağıtılması ilkesi ve inanca mülkiyet esaslarına göre portföy işletmek amacıyla kurulan malvarlıklardır.

Fon Sepeti Fonları

Fon sepeti fonları (Funds of Funds) değişik fon yönetim stratejilerinin sağladığı getiri avantajlarından yararlanılması amacıyla, diğer yatırım fonlarının katılma paylarını portföylerine almak suretiyle faaliyet göstermekte olup 2009 yıl sonu itibarıyla fon sepeti fonlarının toplam değeri 17.4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Tablo: 4.13).

Tablo 4.13. Fon Sepeti Fonlarının Mevcut Durumu

	Kurucu	Fonun Unvanı	Toplam Değeri (Bin TL)	Halka Arz Tarihi
1	FINANSBANK A.Ş.	SENTEZ A TİPİ FON SEPETİ FONU	4,239	28/1/2008
2	FINANSBANK A.Ş.	SENTEZ B TİPİ FON SEPETİ FONU	4,570	28/1/2008
3	YAPI ve KREDİ BANKASI A.Ş.	B TİPİ DÜNYA FONLARI FON SEPETİ FONU	8,605	12/12/2007
TOPLAM:			17,416	

* Söz konusu fonlar 2008 yılında halka arz edilmiş olmakla birlikte 31/12/2007 itibarıyla fon portföylerinin oluşturulmasına başlanmıştır.

Kaynak: SPK

Garantili Fonlar

Garantili Fonlar, başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine ve garantör tarafından verilen garantiye dayanılarak taahhüt edildiği fonlar olup, 2009 yılı sonu itibarıyla kuruluş başvuruları sonuçlandırılmış 8 adet garantili fon bulunmaktadır ve bu fonların toplam değeri 170 milyon TL'dir.

Koruma Amaçlı Fonlar

Koruma Amaçlı Fonlar, yatırımcının başlangıç yatırımının belirli bir bölümünün, tamamının ya da başlangıç yatırımının üzerinde belirli bir getirinin izahnamede belirlenen esaslar çerçevesinde belirli vade ya da vadelerde yatırımcıya geri ödenmesinin, uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esası çerçevesinde amaçlandığı fonlar olup, bu fonların kuruluş ve halka arz başvuruları ilk defa 2008 yılında sonuçlandırılmıştır. 2009 yılı sonu itibarıyla 25 adet Koruma Amaçlı Fon bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 468 milyon TL'dir.

Serbest Yatırım Fonları

Serbest Yatırım Fonları, katılma payları sadece nitelikli yatırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonlar olup, bu fonların kuruluş başvuruları ilk defa 2008 yılında sonuçlandırılmıştır. 2009 yılı sonu itibarıyla 4 adet serbest yatırım fonu bulunmakta olup, bu fonların toplam değeri 206.2 milyon TL'dir.

4.4.2. Yatırım Ortaklıkları

Türkiye'de menkul kıymet yatırım ortaklıkları (A-Tipi ve B-Tipi), gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları olmak üzere 3 tür yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir.

Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları

A-Tipi ve B-Tipi olmak üzere iki çeşit menkul kıymet yatırım ortaklığı bulunmaktadır. Bunlara ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda verilmektedir.

Türk sermaye piyasalarında 2009 yıl sonu itibarıyla 33 adet yatırım ortaklığı bulunmakta olup, ortaklıkların net aktif değeri, 712 milyon TL'dir. Yatırım ortaklıklarının portföylerinin %35.17'si hisse senedinden, %37.61'i devlet tahvili ve hazine bonosundan, %26.15'i ters repo işlemlerinden; kalan kısım ise borsa para piyasası işlemleri, yabancı menkul kıymetler ve diğer bazı varlıklardan oluşmaktadır.

2009 yıl sonu itibarıyla yaklaşık 425 milyon TL tutarında çıkarılmış sermayesi, 483 milyon TL piyasa değeri ve 687 milyon TL net aktif değeri bulunan 29 adet A tipi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir (Tablo: 4.14).

Tablo 4.14. A Tipi Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

	A Tipi Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (TL)	Çıkarılmış Sermaye (TL)	Net Aktif Değer(*) (TL)	Toplam Piyasa Değeri (TL)
1	AK	18.09.1998	40,000,000	18,000,000	51,981,866	31,140,000
2	ALTERNATİF	14.09.1995	50,000,000	22,268,013	37,223,825	20,486,572
3	ATA	20.03.1997	50,000,000	7,946,201	9,985,675	7,389,967
4	ATLANTİS	19.08.1994	20,000,000	6,000,000	6,118,076	4,380,000
5	ATLAS	22.10.1993	10,000,000	3,432,000	4,272,952	2,848,560
6	AVRASYA	01.03.1996	10,000,000	6,000,002	3,411,211	3,600,001
7	BAŞKENT	20.01.2006	6,000,000	4,475,640	5,459,082	5,102,230
8	BUMERANG	17.05.1995	10,000,000	6,000,000	7,059,445	4,500,000
9	DENİZ (1)	05.05.1995	25,000,000	14,985,000	32,837,626	23,376,600
10	ECZACIBAŞI	15.06.1998	25,000,000	14,000,000	35,302,696	19,880,000
11	EGELİ-CO.	02.09.2004	200,000,000	17,000,000	13,332,795	9,180,000
12	EURO	14.03.2006	50,000,000	5,000,000	5,659,891	4,650,000
13	EVG	22.03.2005	5,000,000	2,500,000	2,973,820	2,475,000
14	FİNANS	17.11.1995	50,000,000	18,000,000	19,700,755	18,000,000
15	GARANTİ	09.07.1996	100,000,000	22,950,000	27,677,791	19,737,000
16	GEDİK	12.03.1998	10,000,000	6,930,000	8,343,621	6,583,500
17	HEDEF	22.03.2005	50,000,000	4,250,000	2,609,740	3,357,500
18	İNFÖ	22.09.2003	10,000,000	4,500,000	3,721,043	3,555,000
19	İŞ	16.08.1995	135,000,000	134,662,500	238,213,083	183,141,000
20	METRO	07.03.2006	20,000,000	3,000,000	1,336,539	2,520,000
21	MUSTAFA YILMAZ	05.08.1994	10,000,000	5,000,000	3,129,172	4,200,000
22	OYAK	25.04.2007	50,000,000	10,000,000	10,341,122	7,400,000
23	TACİRLER	14.02.2006	20,000,000	5,000,000	5,273,954	5,050,000
24	TAÇ	22.08.1994	20,000,000	3,600,000	10,301,865	6,911,999
25	TAKSİM	16.02.2006	5,000,000	2,700,000	958,929	1,917,000
26	TSKB	10.11.2000	100,000,000	29,067,736	41,271,366	24,416,898
27	VAKIF	13.06.1991	15,000,000	7,500,000	14,397,932	9,600,000
28	VARLIK	10.02.1998	50,000,000	9,027,000	11,197,076	8,124,300
29	YAPI KREDİ	02.10.1995	50,000,000	31,425,000	73,098,494	40,224,000
	TOPLAM		1,196,000,000	425,219,092	687,191,440	483,747,127

(*) NET AKTİF DEĞER=Portföy Değeri + Hazır Değerler + Alacaklar-Borçlar
 (1) Demir M.K.Y.O. A.Ş.'nin unvanı Deniz M.K.Y.O. A.Ş. olarak değiştirilmiştir.

Kaynak: SPK, İMKB

2009 yıl sonu itibarıyla 4 adet B tipi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir (Tablo: 4.15).

Tablo 4.15. B Tipi Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

B Tipi Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (Bin TL)	Çıkarılmış Sermaye (Bin TL)	Net Aktif Değer(*) (Bin TL)	Toplam Piyasa Değeri (Bin TL)
1 EURO	03.03.2006	10,000,000	8,940,000	11,815,238	6,883,800
2 İNFOTREND	23.12.2004	15,000,000	5,000,000	5,576,950	3,550,000
3 MARBAŞ	29.09.2006	20,000,000	3,300,000	4,474,344	3,993,000
4 MERKEZ	13.07.2006	30,000,000	3,000,000	2,968,620	2,670,000
TOPLAM		75,000,000	20,240,000	24,835,152	17,096,800
(*) NET AKTİF DEĞER = Portföy Değeri + Hazır Değerler + Alacaklar - Borçlar					

Kaynak: SPK, İMKB

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları

Türkiye’de toplam net aktif değeri 4,346 milyon TL ve piyasa değeri 2,853 milyon TL olan 14 adet gayrimenkul yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir. İMKB’ye kote olan bu ortaklıkların portföylerinin %69.54’ünü gayrimenkul yatırımları, %17.44’ünü gayrimenkul projeleri, %4.39’unu kamu borçlanma araçları ve %8.63’ünü diğer menkul kıymetler oluşturmaktadır. Söz konusu ortaklıklara ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo: 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Mevcut Durumu

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	Kuruluş Tarihi	Kayıtlı Sermaye Tavanı (TL)	Çıkarılmış Sermaye (TL)	Net Aktif Değer (TL)	Piyasa Değeri (TL)
1 AKMERKEZ	15.02.2005	27,400,000	13,700,000	910,043,319	453,607,000
2 ALARKO	31.07.1996	20,000,000	10,650,794	254,974,865	146,341,910
3 ATA KULE	21.08.2000	200,000,000	84,000,000	189,694,377	113,400,000
4 EGS	01.10.1997	75,000,000	50,000,000	20,533,264	21,000,000
5 DOĞUŞ-GE	25.07.1997	500,000,000	93,780,000	167,401,691	105,033,600
6 İŞ	06.08.1999	2,000,000,000	450,000,000	1,250,324,802	747,000,000
7 NUROL	23.12.1997	40,000,000	10,000,000	57,082,470	33,700,000
8 ÖZDERİCİ	06.08.1999	100,000,000	7,800,000	17,469,000	13,884,000
9 PERA (*)	03.09.1997	250,000,000	96,000,000	100,908,710	53,760,000
10 SAĞLAM	06.09.2006	500,000,000	56,000,000	71,572,517	48,720,000
11 SİNPAŞ	26.11.1996	500,000,000	400,000,000	1,085,503,034	932,000,000
12 VAKIF	24.12.1996	100,000,000	20,800,000	100,751,907	88,816,000
13 Y&Y	03.06.2005	400,000,000	33,162,530	21,972,432	18,902,642
14 YAPI KREDİ KORAY	24.04.2007	100,000,000	40,000,000	97,798,033	77,600,000
TOPLAM		4,812,400,000	1,365,893,324	4,346,030,421	2,853,765,152
(*) PERA MKYO, 06.09.2006 tarihinde PERA GYO’ya dönüşmüştür.					

Kaynak: SPK, İMKB

Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Temel Veriler

Türkiye’de 2009 sonu itibarıyla portföy değerleri toplamı 153.3 milyon TL (102 milyon Dolar) olan 2 adet girişim sermayesi yatırım ortaklığı faaliyet göstermektedir. Söz konusu ortaklıklardan İş Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin yaklaşık 148.9 milyon TL tutarındaki portföyünün %42’si girişim sermayesi yatırımlarından, %58’si para ve sermaye piyasası araçlarından, Vakıf Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin ise 4.4 milyon TL’lik portföyünün %100’ü para ve sermaye piyasası araçlarından oluşmaktadır.

4.5. PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ

2009 yıl sonu itibarıyla Türk sermaye piyasasında faaliyet gösteren 23 adet portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin yönettiği portföy büyüklüğü 40,098 milyon TL’dir. Yönetilen portföyün %1.8’i bireysel bazda, %92’si kurumsal bazda ve %6.2’si de tüzel kişi bazında yönetilmektedir (Tablo: 4.17). ABD Doları bazında, 2009 yılında bir önceki yıla göre yönetilen portföy büyüklüğü %33 oranında artarak 20.209 milyon ABD Dolarından 26.791 milyon ABD Dolarına yükselmiştir.

Tablo 4.17. Portföy Yönetim Şirketlerin Mevcut Durumu

	Portföy Yönetim Şirketleri	Sözleşme Sayıları (Adet)				Yönetilen Portföy Büyüklüğü (Milyon TL)			
		Bireysel	Kurumsal	Tüzel Kişi	Toplam	Bireysel	Kurumsal	Tüzel Kişi	Toplam
1	AK	14	37	12	63	88.1	5,727.4	439.9	6,255.4
2	ASHMORE	0	6	2	8	0	124.6	0.6	125.2
3	ATA	0	7	0	7	0	142.7	0	142.7
4	BENDER	3	0	0	3	4.8	0.0	4.8	0.0
5	DENİZ	0	19	0	19	0	565.2	0.0	565.2
6	ECZACIBAŞI-UBP	0	13	0	13	0	153.8	0.0	153.8
7	ERGOİSVİÇRE	146	11	27	184	11.4	35.2	262.1	308.6
8	EURO	0	2	0	2	0	21.1	0.0	21.1
9	FINANS	101	32	6	139	44	1,022.5	32.7	1,099.2
10	FORTİS	2	18	1	21	3.7	692.9	1.1	697.7
11	GARANTİ	36	33	18	87	155.8	5,865.9	300.4	6,322.1
12	GEDİK	0	7	0	7	0	25.2	0.0	25.2
13	GLOBAL	50	8	2	60	5.9	49.7	2.0	57.7
14	HSBC	0	14	0	14	0	1,684.6	0.0	1,684.6
15	ING	47	15	3	65	9.2	1,087.3	0.1	1,096.7
16	İSTANBUL	7	1	1	9	11.3	0.6	1.0	12.9
17	İŞ	3	41	16	60	17.1	8,636.8	965.6	9,619.5
18	STANDARD ÜNLÜ	0	4	0	4	0	28.6	0.0	28.6
19	TEB	108	29	11	148	62	1,208.1	106.3	1,376.4
20	UNICORN	0	4	0	4	0	7.9	0.0	7.9
21	VAKIF	0	12	0	12	0	600.4	0.0	600.4
22	YAPI KREDİ	229	48	16	293	330.5	7,128.1	318.7	7,777.4
23	ZİRAAT	0	19	2	21	0	2,083.5	32.1	2,115.5
Toplam (TL)		746	380	117	1,243	743.8	36,892.3	2,462.5	40,098.6
(ABD Doları)						497.0	24,649.1	1,645.3	26,791.4

Kaynak: SPK

4.6. VADELİ İŞLEM VE OPSİYON BORSASI A.Ş.

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş., Kurulumuzun 17/8/2001 tarih ve 9/1101 sayılı Kararına istinaden, SPKn'nın 40'ıncı maddesine göre, Devlet Bakanlığı'nın önerisi üzerine, 10/9/2001 tarih ve 24558 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2001/3025 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

Borsa, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçtan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği piyasaları oluşturmak, geliştirmek, güven ve istikrar içerisinde, serbest rekabet koşulları altında, dürüstlük ve açıklık ilkeleri çerçevesinde faaliyette bulunmasını sağlamak amacıyla, dünyadaki gelişmelere paralel olarak anonim şirket şeklinde yapılandırılmış ve 4/7/2002 tarihinde Ticaret Siciline tescil edilerek tüzel kişilik kazanmıştır. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak 27/3/2004 tarih ve 25415 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliği ile de Borsa'nın işlem, üyelik, takas ve faaliyet esasları belirlenmiştir.

Kurulumuzca 5/3/2004 tarihinde Borsaya faaliyet izni verilmiş olup, işlemlere Borsa ile birlikte yürütülen çalışmaların tamamlanmasını müteakip, 4/2/2005 tarihinde başlanmıştır.

Borsada işlem görecektir vadeli işlem sözleşmelerinin asgari unsurları Kurulumuzca onaylanmakta olup, başlangıç aşamasında; Ege Standart 1 Baz Kalite Pamuk, Anadolu Kırmızı Sert Baz Kalite Buğday, Türk Lirası/Amerikan Doları paritesi, Türk Lirası/Euro paritesi, 91 ve 365 günlük Hazine Bonoları ve İMKB-30 ve İMKB-100 Fiyat Endeksine¹ dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin işlem görmesi onaylanmıştır. 2006 yılında yukarıda belirtilen sözleşmelere ek olarak, gösterge DİBS'lere ve altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri de Kurulumuzca onaylanarak VOBAŞ'da işlem görmeye başlamıştır. 2009 yılında mevcut döviz vadeli işlem sözleşmelerine ek olarak sözleşme büyüklüğü 100.000 USD/Euro olan fiziki teslimatlı döviz vadeli işlem sözleşmeleri işleme açılmıştır.

Başlangıçta 10:00 ile 15:00 arasında olan seans saatleri piyasa katılımcılarından gelen talepler üzerine uzatılmıştır. Mevcut durumda 09:15 ile 17:35 arasında tek bir seans düzenlenmektedir. VOBAŞ'da yapılan işlemlerin takası Takasbank tarafından gerçekleştirilmektedir.

VOBAŞ'da 2005 yılında (pozisyon kapamalarla² birlikte) 3 milyar TL'lik işlem hacmi gerçekleşmiş olup, işlem hacmi ve açık pozisyon sayısı dayanak varlık bazında incelendiğinde ağırlığı döviz dayalı sözleşmelerin oluşturduğu görülmektedir. 2009 yılında da, 2006, 2007 ve 2008 yıllarında olduğu gibi işlem hacmi içerisinde endeks sözleşmeleri ağırlık kazanmıştır (Tablo: 4.18).

Tablo 4.18. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. Hacim Bilgileri (2009)

Sözleşme	Miktar (Adet)	Hacim (TL)	Açık Pozisyon (*)
Endeks	65,399,748	310,940,738,030	141,241
Faiz	564	4,805,099	0
Döviz	13,912,680	22,633,451,061	47,154
Tarımsal Emtia	4	11,148	0
Altın	118,347	593,852,744	581
Genel Toplam	79,431,343**	334,172,858,082**	188,976

Kaynak: VOBAŞ

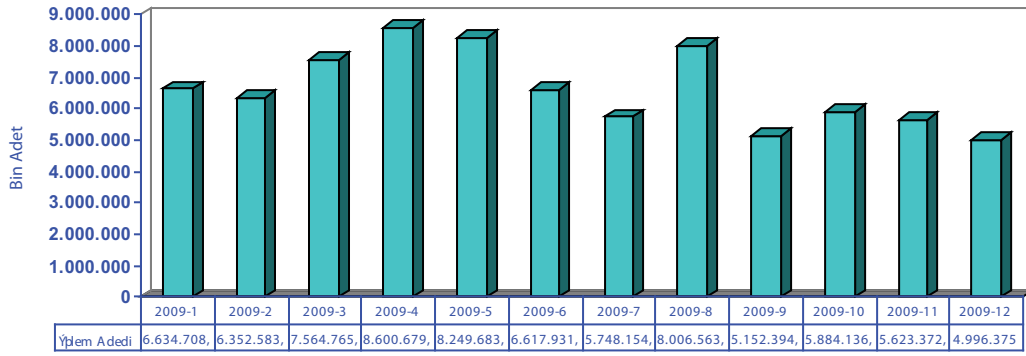
1 İMKB 100 Endeksi vadeli işlem sözleşmesi diğer sözleşmelerden farklı olarak Kasım 2005 tarihinde işleme açılmıştır.

2 Sözleşmenin vade gününde, piyasa katılımcıları tarafından henüz kapatılmamış açık pozisyonların sistem tarafından kapatılması.

2009 yılında işlem miktarı 79,431,343 adet, işlem hacmi ise 334,172,858,081 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar 2008 yılıyla karşılaştırıldığında sırasıyla %45.82 ve %60.69 oranında artışı ifade etmektedir.

İşlem miktarı yıl içinde büyük dalgalanmalar göstermiştir. Pozisyon kapamalar da dahil edildiğinde Ocak ayında 6,634,708 adet olan işlem miktarı Nisan ayında 8,600,679 adete kadar çıkmışken, Aralık ayında 4,996,375 adede gerilemiştir (Grafik: 4.14).

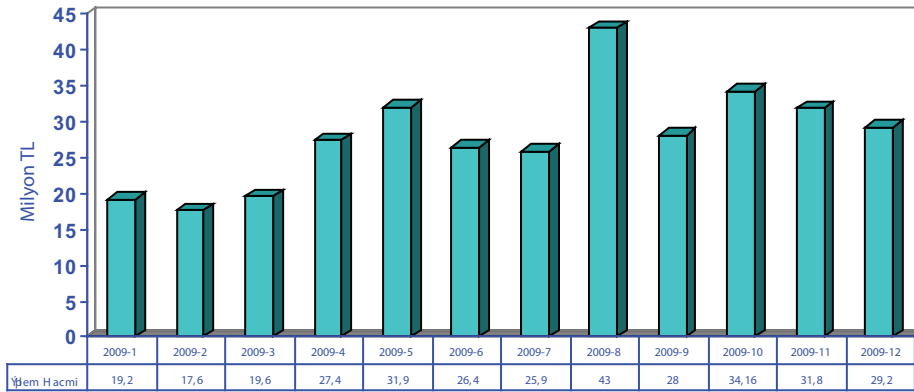
Grafik 4.14. VOBAŞ İşlem Miktarı

Kaynak: VOBAŞ

İşlem hacminde de 2009 yılı içinde dalgalı bir seyir görülmektedir. Ocak ayında 19,237 milyon TL olarak gerçekleşen aylık işlem hacmi, Ağustos ayında 42,980 milyon TL'ye kadar artmış, ancak yıl sonunda 29,168 milyon TL'ye kadar gerilemiştir (Grafik: 4.15).

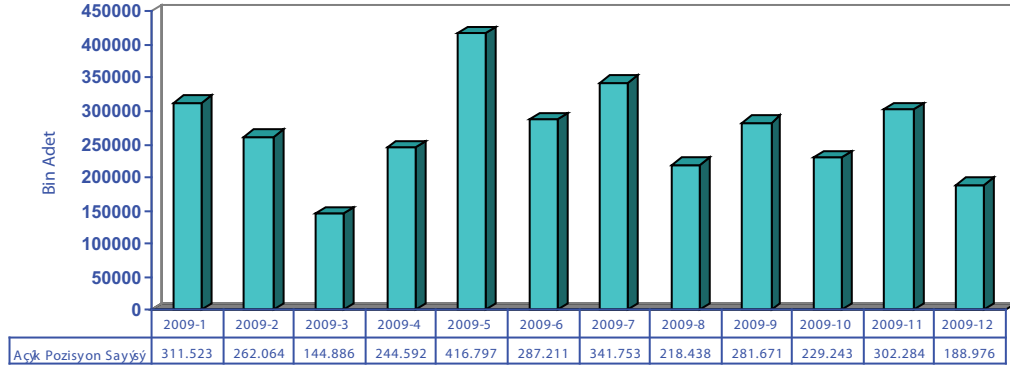
Grafik 4.15. VOBAŞ İşlem Hacmi

Kaynak: VOBAŞ

Ay sonları itibarıyla açık pozisyon sayısının gelişimine bakıldığında dalgalı bir seyir izlenmektedir. Ocak ayı sonunda 311,523 olan açık pozisyon sayısı, Mayıs ayında 416,797 ile yılın en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra Aralık ayı sonunda 188,976 seviyesine gerilemiştir (Grafik: 4.16).

Grafik 4.16. Açık Pozisyon Sayısının Gelişimi

Kaynak:VOBAŞ

4.7. MERKEZİ KAYIT KURULUŞU VE YATIRIMCILARI KORUMA FONU

15/12/1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun ile SPKn'ye eklenen 10/A maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenmesi hükmüne bağlanmıştır. Aynı madde uyarınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 21/6/2001 tarihinde yayımlanan "Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik" (MKK Yönetmeliği) MKK'nın bir "anonim ortaklık" şeklinde kurulmasını öngörmüş ve Kurulumuz tarafından hazırlanan ana sözleşmesinin, 26/9/2001 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanması ile bir anonim ortaklık olarak kurulmuştur. İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank), İMKB, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği ve İAB, MKK'nın tüzel kişi kurucu ortaklarıdır.

SPKn ve ilgili mevzuat çerçevesinde MKK genel olarak; ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla kaydi tutulan sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakları kayden izlemek, üye grupları itibarıyla tutulan kayıtların birbiriyle tutarlılığını kontrol etmek ve Yatırımcıları Koruma Fonunu idare ve temsil etmek ile görevli ve yetkili kılınmıştır. MKK'nın kuruluş aşamasının tamamlanarak personel alımı ile birlikte fiilen faaliyete geçtiği tarihten 31.12.2002 tarihine kadar olan dönemde, kaydi sistemin gerekli yasal ve teknik alt yapısını oluşturmak amacıyla çeşitli projeler üretmeye yönelik çalışmalar tamamlanmış ve 22/12/2002 tarihinde "Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ" in (Tebliğ) Resmi Gazete'de yayımlanması ile kaydi sisteme ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Yatırım fonu katılma belgeleri ve hisse senetlerinin kaydileştirilmesi kapsamında, üyelerin üyelik işlemlerini tamamlayarak kaydi sistem mevzuatı çerçevesinde hazırlık yapmalarını ve yatırımcıların kaydi sisteme geçiş öncesinde geçiş prosedürü hakkında bilgilendirilmelerini teminen belirlenen usul ve esaslar Kurulumuzun 22/7/2004 tarihli kararıyla onaylanmış ve MKK Yönetmeliği ile Tebliğde bu yönde değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede yürütülen çalışmalar sonrasında hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin hisse senetlerinde MKK bünyesinde 28/11/2005 tarihinde kaydi sisteme geçilmiştir. MKK bünyesinde 2009 yılı sonu itibarıyla 350,419 milyon TL piyasa değerinde 70,406,745,500 adet kaydi pay tutulmakta olup, 1,141,455 adedi bakiyeli olmak üzere toplam 27,312,531 adet açık hesap bulunmaktadır (rakamlar halka kapalı kısımları da içermektedir).

Yine, Kurulumuzun 15/10/2004 tarihli kararı ile 25/4/2005 tarihinden itibaren pilot kurumlardan başlayarak yatırım fonu katılma belgelerinin kaydıleştirilmesine başlanmasına karar verilmiştir. Kurulumuzun 16/12/2005 tarihli kararı ile likit fonlar dışındaki yatırım fonu katılma belgelerinin 31/12/2005 tarihine kadar kaydıleştirilmesi, likit fonların katılma belgelerinin kaydıleştirilmesi işlemlerinin ise 31/3/2006 tarihine kadar tamamlanması öngörülmüştür. 2009 yılsonu itibarıyla kaydi sisteme geçilen 341 adet yatırım fonunda kaydıleştirilen yatırım fonu pay adedi 242,777,954,773 olurken, 3,182,623 hesapta yatırım fonu bakiyesi bulunmaktadır (rakamlar sadece dolaşımdaki payları içermektedir).

15/12/1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun ile SPKn'ye eklenen 46/A maddesi ile, haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu Kararıyla faaliyetleri durdurulan SPKn'nin 50. maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve SPKn'nin 46/B maddesinde düzenlenen görevleri SPKn'de öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla kurulmuş olan Yatırımcıları Koruma Fonu (Fon), Kanun'un Fon'un temsil ve idaresi ile görevlendirdiği Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'nin 21/10/2001 tarihinde kurulması ile faaliyete geçmiştir.

Fonun söz konusu görevleri yerine getirmek amacıyla kullanılan varlığının başlangıç kaynağı olan 10 milyon TL İMKB tarafından tahsis edilmiştir. Fonun diğer kaynakları aracı kuruluşların yatırdıkları yıllık ödentiler, Kurul, TSPAKB ve İMKB tarafından verilen idari para cezalarının yarısı, tutarı Kurul tarafından belirlenen geçici ödentiler ve Fon varlığının getirisinden oluşmaktadır. Fon varlığı kamu bankalarında devlet tahvili, hazine bonosu ve mevduat olarak veya ters repo yapılmak suretiyle değerlendirilmekte olup 31/12/2009 tarihi itibarıyla toplam değeri 178,261,314 TL'ye ulaşmıştır.

Haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kuruluşların yatırımcılarının hisse senedi ve hisse senedinden doğan nakit alacakları Kanun ile belirlenen ve her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılan limit dahilinde Fon tarafından ödenmektedir. 2009 yılı için söz konusu limit yatırımcı başına 57,874 TL'dir.

4.8. İSTANBUL ALTIN BORSASI

İAB, 26 Temmuz 1995 tarihinde faaliyete geçmiş olup, bünyesinde Kıymetli Madenler Piyasası ile Kıymetli Madenler Ödünç Piyasası bulunmaktadır.

İAB Kıymetli Madenler Piyasası'nda gerçekleştirilen işlem miktarının, 2000 yılında 429 bin kg'den, ekonomik krizin etkisiyle 2001 yılında 145 bin kg'ye kadar gerilediği, 2002 yılından sonra, yeniden artış trendine girdiği görülmektedir.

2009 yılında 5,130 TL/Kg. olarak gerçekleşen işlem miktarı, 2008 yılına göre yaklaşık %11 oranında artış gösterirken, \$/Ons işlemlerinde yaklaşık %33.39 düşüş göstermiştir. TL/Kgr cinsinden işlem hacmi bir önceki yıla göre %55.6 artarak 257.1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. \$/Ons cinsinden gerçekleşen işlem hacmi ise 6.8 milyar ABD Doları düzeyinde olup bir önceki yıla göre %26.73 oranında bir azalışı ifade etmektedir.

Tablo 4.19. İstanbul Altın Borsası

Yıllar	İşlem Miktarı(Kg)			İşlem Hacmi	
	TL/Kg	\$/Ons	Toplam	(Milyon TL)	(Milyon \$)
1997	178,121	113,367	291,488	287	1,215
1998	265,532	173,748	439,280	684	1,640
1999	277,734	213,740	491,474	1,052	1,908
2000	299,740	129,430	429,170	1,681	1,160
2001	57,888	83,884	144,742	499	741
2002	47,837	95,149	142,986	749	942
2003	77,643	155,016	232,659	1,320	1,782
2004	58,839	221,425	280,264	1,068	2,909
2005	19,907	306,145	326,052	369	4,344
2006	7,875	224,421	232,296	227	4,409
2007	36,131	292,251	328,382	1,015	6,507
2008	4,567	332,462	337,029	165	9,300
2009	5,130	221,464	226,594	257	6,814

Kaynak: İAB

4.9. İMKB TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.

Mali piyasalarımızın önemli kurumlarından biri olan Takasbank, İMKB Hisse Senetleri Piyasası ile Tahvil ve Bono Piyasası, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası ile yatırım fonu ve ortaklıklarının portföy varlıklarına yönelik olarak takas ve/veya saklama hizmetleri vermek üzere kurulan ve mevduat kabul etmeyen bir bankadır.³ Takasbank tarafından bu hizmetlerin yanı sıra, Borsa Para Piyasası aracılığıyla aracı kuruluşlara para piyasası hizmeti ile menkul kıymet kredisi ve ödünç menkul kıymet kredisi gibi hizmetler de sunulmaktadır. Takasbank tarafından sağlanan hizmetlerden 810 kuruluş yararlanmaktadır. Aynen saklama kasalarında toplam 40.2 milyar TL nominal değerde 1.9 milyon adet hisse senedi bulunmaktadır. Takasbank'ın 2009 yılı faaliyetlerine ilişkin bazı bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir (Tablo: 4.20).

³ Borsada işlem gören hisse senetleri için 28/11/2005 tarihinde MKK bünyesinde kaydi sisteme geçilmiş olup, Takasbank'ta misilen saklanmakta olan hisse senetleri artık MKK'da kayden izlenmektedir.

Tablo 4.20. Takasbank A.Ş. Özet Verileri (2009)

Hizmet Verilen Kuruluş Sayısı	810
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Mislen-Milyar Nominal TL)*	31.4
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Mislen-Adet-Milyon)*	27.8
Saklama Kasasında Bulunan Pay Sayısı (Adet-Milyar)	415.3
Yatırım Fonu/Ortaklıkları Portföy Tutarı (Milyar TL)	29.6
Emeklilik Fonları Portföy Tutarı (Milyar TL)	9.1
Yatırım Fonu Katılma Belgesi (Adet- Milyon)	8.8
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Aynen- Nominal Milyar TL)	57.6
Saklama Kasasında Bulunan Hisse Senedi (Aynen-Adet-Milyon)	2
Hisse Senetleri Piyasası Takas Sisteminden Yararlanan Kuruluş Sayısı	
- Aracı Kurum	86
- Banka	44
- Yatırım Fonu/Ortaklığı	390
- Emeklilik Fonu	130
- Portföy Yönetim Şirketi	27
Menkul Kıymet Takası (Milyar TL)	118.08
Nakit Takası (Milyar TL)	39.84
Tahvil ve Bono Takası (Milyar TL)	2,578.98
Nakit Takası (Milyar TL)	790.83
DİBS Kupon Ödemesi (Milyar TL)	0.42
İtfa Ödemesi (Milyar TL)	23.85
Elektronik Fon Transferi (EFT)	
- Gelen (Milyar TL)	1,765.30
- Giden (Milyar TL)	1,753.52
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası 2009 Yılı İşlem Hacmi (Milyon TL)	2,052.63
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası 2009 Yılı İşlem Hacmi (Milyon adet)	599.50
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon TL)	8.140
Takasbank Ödünç Pay Senedi Piyasası Günlük Ort. İşlem Hacmi (Milyon adet)	2.380
Takasbank Para Piyasası Günlük Ort. İşlm. Hacmi (Milyon TL)	152.65
Takasbank Para Piyasası İşlem Hacmi (Milyar TL)	38.47

(*) Karşılıkları MKK nezdinde kayden izlenen fiziki kıymetler.

(**) Takasbank nezdinde saklanan İMKB'de işlem gören hisse senedi bakiyeleri ve saklama hesapları 28.11.2005 tarihinde MKK'ya devredildiğinden söz konusu tarihten itibaren hisse senedi saklama hesapları MKK nezdinde takip edilmektedir.

Kaynak: Takasbank A.Ş.

4.10. TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLAR BİRLİĞİ

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz öz düzenleyici bir meslek kuruluşudur. 2499 sayılı SPKn'ye 15/12/1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanunla eklenen 40/B ve 40/C maddelerine dayanılarak kurulmuştur. TSPAKB Statüsü 11/2/2001 tarih ve 24315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Birliğin amacı; sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarını, üyelerin iktisadi menfaatlerinin korunmasını, haksız rekabetin önlenmesini, mesleki konularda üyelerin aydınlatılmasını sağlamak üzere Kanun ve Statü ile verilen görevleri yerine getirmektir. Birlik; Kanunun 40/B maddesi uyarınca sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek, bu konularda gerekli önlemleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek, Birlik Statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye kuruluşlarla işbirliği yapmak, mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

Öz düzenleyici bir kurum olan Birlik, Statüsü gereğince üyelere, yatırımcılara ve diğer sosyal paydaşlara yönelik araştırma, eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerine 2009 yılı içinde de geniş yer vermiş, aracı kuruluş çalışanlarının lisanslama sınavlarına hazırlanmalarına katkıda bulunmak amacıyla eğitim faaliyetlerinde bulunmuştur. Bunların yanında Kurulun düzenleme faaliyetlerinin olduğu pek çok konuda aracı kuruluşların görüş ve önerilerinin Kurula iletilmesini sağlamıştır.

4.11. ARACI KURULUŞLAR

Türkiye’de, 2009 yılı sonu itibarıyla sermaye piyasasında faaliyet gösteren, 18 adedi faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş olan 103 aracı kurum ve 41 banka olmak üzere toplam 144 aracı kuruluş bulunmaktadır.

2009 yılı içerisinde toplam 2 adet aracı kurumun faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş, bu aracı kurumlardan 1 adedinin yeniden faaliyete geçmesine izin verilmiştir. 2009 yıl sonu itibarıyla 18 adet aracı kurumun geçici kapalılık durumu devam etmektedir. 2009 yıl sonu itibarıyla, aracı kurumların, yatırım bankalarının, ticari bankaların, Kurulumuz iznine tabi olarak gerçekleştirebildikleri faaliyetlere ilişkin yetki ve izin belgeleriyle ilgili bilgiler aşağıda verilmektedir (Tablo: 4.21).

Tablo 4.21. Aracı Kuruluşların Faaliyet Belgeleri

Belgenin Türü	Aracı Kurumlar	Yatırım Bankaları	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı Yetki Belgesi	103	9 (borsa dışında)	32 (borsa dışında)
Halka Arza Aracılık Yetki Belgesi	53	4	-
Portföy Yöneticiliği Yetki Belgesi	47	4	-
Yatırım Danışmanlığı Yetki Belgesi	57	4	-
Repo-Ters Repo İşlemleri Yetki Belgesi	56	9	31
Kredili Menkul Kıymet, Açığa Satış ve Menkul Kıymetlerin Ödünç Alma ve Verme İşlemleri İzin Belg.	99	-	-
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Yetki Belgesi (VOBAŞ)	70	2	17

Kaynak: SPK

Aracı kurumlar, ülke çapında merkez dışı örgütleri vasıtasıyla faaliyet göstermekte olup, 2009 yıl sonu itibarıyla 160 adet şube, 50 adet irtibat bürosu ve bankalarla tesis ettikleri 34 adet acentede hizmet vermektedirler.

İkincil piyasa işlemlerinin aracı kuruluşlar bazında dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir (Borsa dışı işlemler de dahil).

Tablo 4.22. İkinci El Piyasa İşlemlerinin Aracı Kuruluşlar Bazında Dağılımı

	2007		2008		2009	
	Milyar TL	Milyar TL	Milyar TL	Milyar \$	Milyar TL	Milyar \$
Hisse Senedi						
-Aracı Kurum	776	665	665	596	965	624
Tahvil/Bono (Repo da dahil)						
-Aracı Kurum	1,128	1,225	1,225	867	1,182	764
-Banka	5,643	6,050	6,050	4,339	6,445	4,166
Toplam İşlem Hacmi	7,547	7,940	7,940	5,802	8,593	5,554
Not: İşlemler çift taraflı olarak hesaplanmıştır./Banka verilerine Takasbank ve MB verileri de dahil edilmiştir.						

Kaynak: SPK

5. SERMAYE PİYASASI KURULU 2009 YILI FAALİYETLERİ

Türkiye’de sermaye piyasaları ile ilgili gelişmeler her ne kadar Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzansa da, sağlıklı ve düzenli işleyen bir yapı ancak 1980’lerden itibaren kurulabilmiştir.

1981 yılında çıkarılan Kanunla kurulan SPK sermaye piyasalarının düzenlenmesi, denetlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla yeni araçlar, kurumlar oluşturmuştur. İlk dönem birincil piyasaların düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yapılırken, bir yandan da ikincil piyasaların oluşturulması çalışmalarına hız verilmiş ve 1985 yılının sonunda “Kambiyo, Esham ve Tahvilat Borsası” İMKB olarak yeniden açılmıştır.

1980’li yılların başlarındaki düzenlemelerle Türkiye’de sermaye piyasaları hızlı bir gelişim sürecine girmiş ve gerek birincil gerekse ikincil piyasalarla ilgili göstergelerde önemli iyileşmeler yaşanmıştır.

Son yıllarda sermaye piyasası yatırımcıları ve ihraççılar ile diğer örgüt ve kamu kurumlarıyla diyaloga büyük önem verilmiştir. Bu bağlamda, şikayet, eleştiri ve önerilerin alınmasını ve değerlendirilmesini sağlayacak bir sistem kurulmuş ve bu sistemden kanun ve tebliğ hazırlıklarında büyük ölçüde yararlanılmıştır. Özellikle İMKB, İAB, TSPAKB, VOBAŞ, MKK ve piyasamızda faaliyet gösteren dernekler ile yakın bir iş birliği ve koordinasyon içinde çalışılmış ve diğer kuruluşların çalışmalarına destek verilmiştir.

Ayrıca yatırımcılar ve sermaye piyasası çalışanlarının, istedikleri anda şikayetlerini ve bilgilenme isteklerini internet üzerinden gerçekleştirmelerine olanak sağlayan uygulama devam ettirilmiştir. Bu sayede gelen şikayet ve bilgilenme istekleri daha hızlı bir şekilde değerlendirilebilmektedir.

2009 yılı içinde SPK Karar Organı 38 kez toplanarak faaliyet alanları ile ilgili çeşitli konularda 1,198 adet Kurul kararı almıştır.

5.1. DÜZENLEME

SPK’nın temel fonksiyonlarından birisi düzenlemedir. Kurul 2008 yılında Kanunla kendisine verilen yetki çerçevesinde sermaye piyasası kurumlarına, araçlarına, piyasaya ve yatırımcıları korumaya yönelik pek çok düzenleme yapmıştır. Bu düzenlemeler ana başlıklar itibarıyla sınıflandırılarak aşağıda özetlenmiştir.

5.1.1. Yönetmelikler

1. 22/03/2009 tarih ve 27177 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Hisse Senetleri Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile İMKB’de piyasa yapıcılığı mekanizmasının uygulamaya geçirilmesine yönelik hukuki alt yapı oluşturulmuştur.
2. 25/03/2009 tarih ve 27180 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile dünya sermaye piyasası ve borsalarında son yıllarda gözlenen eğilimler kapsamında İMKB’nin içinde bulunduğu rekabet ortamı dikkate alınarak, İMKB’nin rekabet gücünün artırılmasını teminen İMKB’de yeni birimler oluşturulması ve mevcut birimlerde yapısal değişikliğe gidilmesi yönünde düzenlemeler yapılmıştır.
3. 18/08/2009 tarih ve 27323 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliği ile İMKB’de gelişme ve büyüme potansiyeline sahip şirketlerin sermaye piyasalarından fon sağlamak için ihraç edecekleri menkul kıymetlerin işlem görebileceği şeffaf ve düzenli bir ortam yaratmak amacıyla kurulan Gelişen İşletmeler Piyasasının çalışma usul ve esasları düzenlenmiş, buna paralel olarak aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle Gelişen İşletmeler Piyasası düzenlemelerine dayanak oluşturmak üzere İMKB Yönetmeliği’nde değişikliğe gidilmiştir.
4. 21/08/2009 tarih ve 27326 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikler ile; Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası’nda gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak, özellikle yabancı kurumsal yatırımcıların teminat yönetimi ve pozisyonların saklanması hususlarında ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik olarak teminatların ve açık pozisyonların saklandığı üyenin farklılaştırılması amacıyla “özel şartlara tabi pozisyon transferi” uygulamasının devreye sokulmasını sağlamak üzere değişiklik yapılmıştır.
5. 15/10/2009 tarih ve 27377 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik; 05/11/2009 tarih ve 27397 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik ve 13/11/2009 tarih ve 27405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Kıymetli Madenler Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik’de AB müktesabata standartlarına uyum amacıyla yürütülen çalışmalar çerçevesinde Sermaye Piyasası Kurulu’nun gözetim ve denetimi altındaki mali kurumların kurucularının, ortaklarının, yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının ve imza yetkisini haiz diğer çalışanlarının “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçu ile “terörün finansmanı” suçundan hüküm giymemiş olmaları şartları getirilmiştir.
6. 17/12/2009 tarih ve 27435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile piyasaların değişen şartlara uyum sağlayabilecek şekilde mevcut daire başkanlıklarının bazılarının görev tanımlamalarında değişiklik yapılmış olup, iki adet yeni hizmet birimi ihdas edilmiştir. Bu değişikliklerle, belli uzmanlık alanlarındaki yetkilerin belli bir hizmet birimine yetki ve görev olarak verilmesi, uzmanlaşmanın sağlanması ve Kurul teşkilatında yıllardan beri eksikliği görülen kurumsal iletişimin sağlanması ve stratejilerin belirlenmesine yönelik yeni hizmet birimlerinin kurulması amaçlanmıştır.
7. 17/12/2009 tarihli ve 27435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği Statüsü ile “Türkiye’de sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde gayrimenkul değerlendirme faaliyetinde

bulunmak üzere kendilerine gayrimenkul değerlendirme uzmanlığı lisansı verilen kişilerin üye olacağı, tüzel kişiliği haiz, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği'nin yapısı, üyelik esasları ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslara dair düzenleme yapılmıştır."

5.1.2. Kurul Tebliğleri

1. Oydan Yoksun Paylara İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: I, No: 36) ile, payları İMKB'de 1 TL'nin altında işlem gören borsa şirketlerinin, tahsisli satışlar dışında, yeni hisse senedi ihraç etmek suretiyle sermaye piyasalarından kaynak sağlama imkanı getirilmiştir. Bununla birlikte Tebliğ ile getirilen temel değişiklik, Oydan Yoksun Pay sahiplerine kar dağıtımında ve diğer hususlarda sağlanan imtiyazların yanında, önceden belirlenen sabit veya değişken bir fiyattan, belirlenen vade veya vadelerde şirketin paylarını satın alma hakkının tanınabilmesine imkan verilmesidir (21/1/2009 tarih ve 27117 sayılı Resmi Gazete).
2. Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: II, No: 22) ile, tüm borçlanma araçları için kaydileştirme zorunluluğu ve Kurul'un uygun göreceği ihraçlarda banka garantisi zorunluluğu getirilmiş, değiştirilebilir tahvil düzenlemesi ve borçlanma araçlarının vadelerinde değişiklikler yapılmış, alternatif borçlanma araçlarının bu Tebliğ kapsamında kayda alınabilmesi ve kayda alınan borçlanma araçlarının bir yıllık dönem içinde satılabilmesi olanağı getirilmiştir (21/1/2009 tarihli ve 27117 sayılı Resmi Gazete).
3. Ortaklık Varantlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Alım Satım İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 36) ile sahibine şirketin belirli sayıda hissesini, belirli bir fiyattan, belirli bir dönem içerisinde satın alma hakkı sağlayan ortaklık varantlarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Ortaklık varantını, borsa şirketleri kendi hisselerini vermek üzere ihraç edebilecekleri gibi, başka bir borsa şirketinin hisselerini alma hakkını verecek şekilde de ihraç edebileceklerdir (21/1/2009 tarihli ve 27117 sayılı Resmi Gazete).
4. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 23) ile, girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının yurtiçinde kurulan girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapabilmelerine ayrıca yurtdışında kolektif yatırım amacıyla kurulan kuruluşlara (girişim sermayesi fon yapılarına) doğrudan ve dolaylı olarak yapılan yatırımlardan kaynaklanan riskin yatırıma yönlendirilen anapara miktarı ile sınırlı olması kaydıyla yatırım yapabilmelerine imkan tanınmıştır. (21/1/2009 tarih ve 27117 sayılı Resmi Gazete).
5. Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 37) ile, yatırım fonlarının yurtdışı uygulamalarda görülen şemsiye fon şeklinde kurulmasına imkan sağlanarak başvuru süreçleri kısaltılmış, Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin (KOBİ) yatırım fonları aracılığı ile finansmanı mümkün hale getirilmiş, yatırım fonu katılma paylarının dağıtım kanalları genişletilmiş, garantili yatırım fonlarında "anapara garantisinin" DİBS ve ters repo işlemleri ile sağlanması zorunluluğu kaldırılmış, koruma amaçlı ve garantili yatırım fonları portföylerine mala dayalı vadeli işlem sözleşmeleri alımına imkan tanınmış, yatırım fonlarının kuruluş ve kayda alma süreçleri birleştirilmiş, fon kurucusu ve yöneticisinin fon katılma paylarını kendi portföyüne alabilmesi imkanı getirilmiş, reklâm ve ilanlara ilişkin esaslar gözden geçirilmiştir. (21/1/2009 tarih ve 27117 sayılı Resmi Gazete).
6. Altyapı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VI, No: 24) ile, altyapı gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kurucularına ve kuruluş usullerine, portföy işletmeciliği faaliyet izinlerine, organizasyon yapılarına, ihraç edecekleri sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına,

yatırım faaliyetlerine, kamuyu aydınlatma ve yatırımcıların bilgilendirilmesi yükümlülüklerine ilişkin esas ve usuller belirlenmiştir. (29/1/2009 tarih ve 27125 sayılı Resmi Gazete).

7. Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VIII, No: 54) ile, ihraç ettiği sermaye piyasası araçları bir Borsada işlem gören ortaklıklar tarafından yapılacak özel durum açıklamalarına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Sermaye piyasası katılımcılarının talepleri ve AB mevzuatına uyum konusunda yapılan çalışmalar dikkate alınarak, kamuya açıklanacak bilgiler içsel bilgiler ve sürekli bilgiler olarak sınıflandırılmıştır. Özel durum açıklamalarının kamuya açıklanmasının ertelenmesi imkanı, içsel bilgilere erişimi olanların listesinin hazırlanması ve ortaklıklar tarafından bilgilendirme politikası oluşturulması hususları Tebliğ ile getirilen yeniliklerden bazılarıdır. Özel durum açıklamalarına ilişkin detaylı bilgilerin yer aldığı Rehber de Tebliğ ekinde kamuya duyurulmuştur (6/2/2009 tarih ve 27133 sayılı Resmi Gazete).
8. İhraç Ettiği Sermaye Piyasası Araçları Bir Borsada İşlem Görmeyen Ortaklıkların Özel Durumlarının Kamuya Açıklanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: VIII, No: 57) ile, sermaye piyasası araçları bir borsada işlem görmeyen ortaklıkların sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklarla aynı kamuyu aydınlatma rejimine tabi tutulmasının adil olmayacağı düşüncesinden hareketle, ortak sayısı nedeniyle Kurulumuz kaydında bulunan ortaklıklar için özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Tebliğ kapsamındaki ortaklıkların yükümlülükleri sadeleştirilmiş ve azaltılmıştır (6/2/2009 tarih ve 27133 sayılı Resmi Gazete).
9. Aracı Kurumlar Tarafından Yatırılan Teminatların Kullanım Esasları Tebliği (Seri: V, No: 101) ile 17/6/1999 tarihli Kurul İlke Kararı kapsamında aracı kurumlar tarafından yatırılan teminatların faaliyette bulunan aracı kurumlar açısından hesaplamasının sadeleştirilmesi ile teminat miktarlarının yeniden belirlenmesi ve yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumlar ile faaliyetlerine devam eden aracı kurumların yeniden belirlenen teminat miktarlarını aşan teminatlarının serbest bırakılmasına ilişkin bir prosedür belirlenmiştir (14/4/2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmi Gazete).
10. Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarının Kayıtlarının Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:42) ile, DİBS'lerin MKK bünyesinde kayden izlenmesi çalışmaları kapsamında çeşitli değişiklikler yapılmıştır (29/04/2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete).
11. Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Gayrimenkul Değerleme Hizmeti Verecek Şirketler İle Bu Şirketlerin Kurulca Listeye Alınmalarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 60) ile, sorumlu değerlendirme uzmanlarının sermaye paylarını temsil eden hisse senetlerinin devrinden önce, Şirket yönetim kurulunun söz konusu pay devrine ilişkin olarak bir uygunluk kararı vererek Kurul'a başvurulması gerektiği yönünde düzenleme yapılmış, faaliyetin durdurulması, listeden çıkarılma ve bildirim yükümlülüğü maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. (30/5/2009 tarih ve 27243 sayılı Resmi Gazete).
12. Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 59) ile geçiş sürecinin sonuna kadar özellikle banka şubelerinde çalışacak lisanslı eleman ihtiyacının sağlanması amacıyla, icra edilecek mesleğin nitelikleri dikkate alınarak yapılmakta olan sınavlar meslek gruplarına göre yeniden biçimlendirilmiş, Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı tanımlanmıştır (30/5/2009 tarihli ve 27243 sayılı Resmi Gazete).

13. Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 61) ile elektronik imza teknolojisi kullanılarak Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) kapsamındaki anonim ortaklıklara ve aracı kuruluşlara ait finansal tablo, özel durum açıklamaları ve diğer bildirimlerin İnternet üzerinden güvenli bir şekilde toplanması düzenlenmiştir (30/5/2009 tarih ve 27243 sayılı Resmi Gazete).
14. Aracı Kuruluş Varantlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Alım Satım İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 37) ile elinde bulunduran kişiye dayanak varlığı ya da göstergesi önceden belirlenen bir fiyattan belirli bir tarihe kadar alma veya satma hakkı veren ve menkul kıymet niteliğinde bir sermaye piyasası aracı olarak tanımlanan aracı kuruluş varantlarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Aracı kuruluş varantlarının, İMKB 30 endeksinde yer alan hisse senetlerine ve/veya İMKB 30 endeksi kapsamında yer alan birden fazla hisse senedinden oluşan sepete veya Kurulumuzca uygun görülmesi durumunda konvertibl döviz, kıymetli maden, emtia, geçerliliği uluslararası alanda genel kabul görmüş endeksler gibi diğer varlık ve göstergelere dayalı olarak aracı kuruluşlarca ihraç edilebilmesi mümkündür (21/7/2009 tarihli ve 27295 sayılı Resmi Gazete).
15. Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ ile Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 112) ile yatırımcıya ait ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli görülen bilgilerin MERNİS'te kayıtlı kimlik bilgileri ile teyidinin yapılması ve sicil verilmesinden sonra yatırımcılar hesabına işlem yapılmasına izin verilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır (28/7/2009 tarihli ve 27302 sayılı Resmi Gazete).
16. İhraççıların Muafiyet Şartlarına ve Kurul Kaydından Çıkarılmalarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: IV, No: 45) ile Kurul kaydından çıkarılan ortaklıkların, ortak sayısının 250'yi aşması, aktif toplamının 3.000.000,- TL'yi aşması, sermayesinin %95'i veya daha fazlasının yirmiden fazla ortağa ait hale gelmesi ve brüt satış hasılatının 250.000,- TL'yi aşması hallerinin tamamının gerçekleşmesi durumunda kayda alınmak üzere Kurula bildirimde bulunmak zorunda olduğu düzenlenerek, Kurul kaydından çıkan bir ortaklığın sadece muafiyet şartlarının tamamını yitirmesi durumunda Kurula yeniden kayda alınma başvuru yapması gerektiği açıkça ifade edilmiştir (11/8/2009 tarihli ve 27316 sayılı Resmi Gazete).
17. Çağrı Yoluyla Ortaklık Paylarının Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: IV, No: 44) ile halka açık anonim ortaklıklarda çağrı yoluyla hisse senedi toplanmasına ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu düzenleme ile çağrı yoluyla ortaklık paylarının toplanması yükümlülüğü ve bu yükümlülüğün muafiyet halleri ile ilgili olarak uygulamada karşılaşılan sorunların en aza indirilmesi, özellikle çağrı fiyatı, çağrı süreleri ve çağrıda kamuyu aydınlatmaya ilişkin esasların daha net ve açık bir şekilde düzenlenerek uygulamada birliğin sağlanması ve Avrupa Birliği düzenlemelerine uyumun sağlanması amaçlanmıştır (2/9/2009 tarihli ve 27337 sayılı Resmi Gazete).
18. Varlık Teminatlı Menkul Kıymetlere İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 38) ile bankalar, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, gayrimenkul yatırım ortaklıkları, kendi kanunlarıncı menkul kıymet ihraç etmeye yetkili kamu kurum ve kuruluşları ve nitelikleri Kurulca belirlenecek diğer ihraççıların bilanço aktiflerinde yer alan varlıkları teminat göstererek borçlanma senedi ihraç etmelerine olanak sağlanmıştır. Bu itibarla, ihraççılar kendi kaynaklarıyla yeni bir finansman imkanı elde edeceklerdir. (12/9/2009 tarihli ve 27347 sayılı Resmi Gazete).
19. Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 62) ile Kurulumuz tarafından duyurulan

süreler içerisinde sınavlara katılarak geçiş süresinden yararlanan kişiler için 2009 Eylül dönemi sınav sonuçlarının açıklandığı tarihte sona eren süre 2010 yılı Eylül ayı sınav sonuçlarının açıklandığı tarihe kadar uzatılmıştır (13/10/2009 tarihli ve 27375 sayılı Resmi Gazete).

20. Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 111) ile halka arza konulu hisse senetlerinin kredili işlemlere konu olamamasına ilişkin düzenlemede değişikliğe gidilerek halka arz işlemlerinde en iyi gayret aracılığı hizmeti veren aracı kurumlar ile gişe hizmeti sunan aracı kuruluşlar ve halka arz konsorsiyumunda yer almayan aracı kuruluşlar arasındaki haksız rekabeti gidermek için Kurul kaydına alınan sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışına aracılık faaliyetini sadece aracılık yüklenimi şeklinde gerçekleştiren aracı kuruluşlar için kredili işlem yasağı getirilmiştir (20/10/2009 tarih ve 27382 sayılı Resmi Gazete).
21. Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 113) ile halka açık olmayan bir aracı kurumun, yeni bir aracı kurum kurulması amacıyla tüm yetki belgelerinin iptali için talepte bulunması suretiyle sermaye piyasası faaliyetinden çekilmesi durumunda, Seri:V, No:46 sayılı Tebliğ'de yer alan aracı kurum kuruluşu için aranan şartları sağlaması kaydıyla, yeni aracı kurum kurulmasına izin verilmesine imkan tanınmıştır (22/10/2009 tarih ve 27384 sayılı Resmi Gazete).
22. "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" (Seri: X, No: 25) ile bağımsız denetim kuruluşlarının bir müşteri şirket ile azami 7 hesap dönemi sözleşme yapabilmesi (bağımsız denetçi rotasyonu) uygulamasına, 1/1/2011 tarihinden sonra sona erecek hesap dönemleri için geçerli olmak üzere, Tebliğ'de belirlenen kurumsal yapıyı oluşturan bağımsız denetim kuruluşları için istisna getirilmiştir. Aynı Tebliğ ile Seri: X, No: 22 "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ" in İkinci Kısımının 30'uncu maddesinde yer alan bağımsız denetim yapma yetkisinin "süresiz olarak iptali" yönündeki yaptırım, Kurulumuzun diğer sermaye piyasası lisansları için öngörülen iptal yaptırımlarına uyumu temin etmek amacıyla "2 yıldan az olmamak üzere süreli veya süresiz" olarak değiştirilmiştir. Seri: X, No: 22 "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ" in Otuzbeşinci Kısımının Geçici 3'üncü maddesi ile Seri: X, No: 22 Tebliği'nin yayımı tarihi olan 12/6/2006 tarihinden önce sorumlu ortak başdenetçilere tanınan sermaye piyasasında bağımsız denetim lisans belgesine sahip olma muafiyeti, söz konusu tarihte sorumlu ortak başdenetçi olma şartlarını haiz olanlar için de geçerli hale getirilmiştir. Tebliğ'in diğer maddelerinde yapılan değişiklikler ile ise uygulamada karşılaşılan tereddütlü hususlara açıklık getirilmiş ve bazı ifadeler daha anlaşılır kılınmak amacıyla değiştirilmiştir (25/10/2009 tarih ve 27387 sayılı Resmi Gazete).
23. Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 38) ile, fonlara borsada işlem görmeyen borçlanma araçlarına, kurucu ve yöneticinin hisse senedi dışındaki menkul kıymetlerine, kurucunun, yöneticinin ve bunların doğrudan ve dolaylı iştiraklerinin ortağı oldukları gayrimenkul yatırım ortaklıkları hisselerine yatırım yapabilme olanağı sağlanmış, fonların ödünç verebilecekleri menkul kıymet oranı yükseltilmiştir. (14/11/2009 tarih ve 27406 sayılı Resmi Gazete).
24. Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Gayrimenkul Değerleme Hizmeti Verecek Şirketler İle Bu Şirketlerin Kurulca Listeye Alınmalarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 64) ile, ortakların, yöneticilerin, denetçilerin, değerleme uzmanları ile konut

değerleme uzmanlarının nitelikleri maddesine Tebliğ uyarınca listeden çıkarılan şirketlerde listeden çıkarmada sorumluluğu tespit edilip, lisansı süresiz iptal edilmiş olmaması ve lisansı süreli olarak iptal edilmiş ise süresi sonunda iptal kararının Kurulca kaldırılmış olması gerekir. (24/11/2009 tarih ve 27416 sayılı Resmi Gazete).

25. Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: II, No: 23) ile; ihraççı tanımı genişletilerek banka bonolarının katılım bankaları ile mevduat kabul eden bankalar tarafından da ihracı mümkün kılınmıştır, halka açık olmayan ortaklıkların ödenmiş sermaye tutarına kadar tahsisli yapılacak ihraç başvurularında bağımsız denetim şartı aranmaması yönünde düzenleme yapılmıştır (25/11/2009 tarihli ve 27417 sayılı Resmi Gazete).
26. Aracı Kurumlar Tarafından Yatırılan Teminatların Kullanım Esasları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 114) ile Seri: V, No: 101 sayılı Tebliğ ile getirilen aracı kurumların teminatlarının iadesine ilişkin şartların bazılarında değişikliğe gidilmiştir (3/12/2009 tarih ve 27421 sayılı Resmi Gazete).
27. Seri: VI, No: 4 Sayılı Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 25) ile, Tebliğ’in “Fon’a Yatırılacak Ücret” başlıklı 30 uncu maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir (19/12/2009 tarih ve 27437 sayılı Resmi Gazete).
28. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 26) ile, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının çıkarılmış sermayesinin asgari %49’u oranındaki paylarını halka arz etmeleri şartı %25’e düşürülerek, sadece gayrimenkul portföyüne ilişkin şart (portföyün %50’sinin gayrimenkul/gayrimenkul projesi yatırımlarından oluşması şartı) ve gerekli diğer şartları sağlayan şirketlerin Kurula kuruluş/dönüşüm başvurusu yapabilmelerine izin verilerek ve kuruluşlarının /dönüşümlerinin ticaret siciline tescilini müteakip 3 ay içinde halka arz için Kurula başvurmalarının zorunlu olmasına yönelik düzenleme yapılmıştır (31/12/2009 tarih ve 27449 sayılı Resmi Gazete).

5.1.3. Kurul Kararları

1. Halka açık anonim ortaklıkların 2008 yılı faaliyetlerinden elde ettikleri karlara ilişkin olarak, asgari kâr dağıtım zorunluluğunun %20 olarak belirlenmesi, payları borsada işlem gören anonim ortaklıklarca alınacak kar dağıtım kararlarına ilişkin yapılacak özel durum açıklamasının ekinde kâr dağıtım tablolarının da hazırlanarak kamuya duyurulması, şirketlerin yasal kayıtlarında bulunan kaynaklarından karşılanabildiği sürece, dağıtacakları kâr tutarını Kurulumuzun düzenlemeleri çerçevesinde hazırlayıp kamuya ilan edecekleri finansal tablolarında yer alan net dönem karlarını dikkate alarak hesaplamalarına imkan tanınmasına ilişkin karar (9/1/2009 tarih ve 1/6 sayılı Kurul Kararı).
2. Dünya genelinde yaşanan finansal krizle birlikte önem kazanan bazı bağımsız denetim alanlarıyla ilgili bir takım hatırlatmaların bağımsız denetim kuruluşlarının dikkatine sunulması amacıyla Seri: X, No: 22 Tebliğinin uygulanmasına ilişkin olarak bağımsız denetim kuruluşlarının gerçekleştirecekleri bağımsız denetimlerde hususi önem verilmesi gereken konular ve denetim alanlarıyla ilgili uyarıların yer aldığı duyurunun yapılmasına ilişkin kararı (09/01/2009 tarih ve 1/32 sayılı Kararı).
3. İhraç ettiği sermaye piyasası araçları borsada işlem gören finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin finansal tablolarının, Kurulumuzun 17.04.2008 tarih ve 11/467 sayılı Kararı ile belirlenen formatlar yerine (14-18.04.2008 tarih ve 2008/16 haftalık Bülteni ile kamuya açıklanan) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından anılan şirketlere yönelik belirlenen formatlara göre hazırlamalarına ilişkin kararı (09/01/2009 tarih ve 1/33 sayılı Kararı).

4. Kurulumuzun Seri: XI, No: 29 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" çerçevesinde finansal tablo hazırlayan borsa şirketleri, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri ile bunların bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve iş ortaklıklarının finansal tablolarının Uluslararası Muhasebe/ Finansal Raporlama Standartlarına (UMS/UFRS) ve Kurulumuz düzenlemelerine uyumu konusunda ve bu ortaklıkların finansal tablolarının bağımsız denetimini gerçekleştiren bağımsız denetim kuruluşlarına ilişkin olarak bağımsız denetimini gerçekleştirdikleri finansal tabloların UMS/UFRS'lere ve Kurulumuz düzenlemelerine uygunluğunun denetiminde gerekli azami dikkat ve özenin gösterilmesi hususunda genel nitelikli uyarı yapılmasına ilişkin kararı (9/1/2009 tarih ve 1/34 sayılı Kararı).
5. Kurulumuzca yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları hakkında, Uzaktan Veri Aktarım Projesi (UVAP) kapsamında elektronik ortamda yer alan bilgilerin Avrupa Birliği'nin 8 nolu Direktifi ve Seri: X, No: 22 Tebliği'nde yer alan hükümler çerçevesinde kamuya açılmasına ilişkin kararı (15/1/2009 tarih ve 2/66 sayılı Kurul kararı).
6. Eski izahname formatlarının yürürlükten kaldırılarak, payların, borçlanma araçlarının ve aracı kuruluş varantlarının halka arzında kullanılacak izahname formatı, izahname hazırlama kılavuzu, halka arz sirküleri ve paylar için yeni pay alma sirküleri taslaklarının kabulüne ilişkin karar (19/2/2009 tarih ve 4/125 sayılı Kurul kararı).
7. Menkul kıymet yatırım fonları ve menkul kıymet yatırım ortaklıklarının portföylerine İstanbul Altın Borsası'nda (İAB) ileri valörlü altın işlemleri yapılmasına ve yapılacak gerek spot gerekse de valörlü altın işlemlerinin değerlemesine ilişkin karar (17/4/2009 tarih ve 11/255 sayılı Kurul kararı).
8. Aracı kuruluşların Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdinde açılan yatırımcı hesaplarına ilişkin kimlik bilgilerini MKK'ya bildirmeleri için ilgili hesabın açılış tarihinden itibaren tanınan azami 7 (yedi) takvim günü sürenin kaldırılmasına ilişkin karar (17/4/2009 tarih ve 11/272 sayılı Kurul kararı).
9. Payları İMKB'de işlem gören şirketlerin bilanço açığının kapatılması amacıyla fon çıkışı gerektirmeyen sermaye azaltımı yapmalarına imkan tanıyan ve buna ilişkin ilke ve esasları belirleyen karar (22/4/2009 tarih ve 12/296 sayılı Kurul Kararı).
10. Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşların yönetici ve bağımsız denetçilerinin, 31/12/2009 tarihli finansal raporların kamuya açıklanacağı son tarihe kadar bağımsız denetim lisans belgesi olmaksızın çalışmasına izin verilmesine, ancak 1/1/2010 tarihinden sonra sona erecek hesap dönemlerine ait finansal raporların bağımsız denetime yönelik düzenlenecek sözleşmelerde, "Sermaye piyasasında bağımsız denetim lisans belgesi" bulunmayan bağımsız denetçilerin görev alamayacaklarına; 1/1/2010 tarihinden sonra sona erecek hesap dönemlerini de kapsayacak şekilde düzenlenmiş bağımsız denetim sözleşmelerinde bağımsız denetim lisansı bulunmayan bağımsız denetçilerin görevlendirilmiş olması halinde, bu durumun ek sözleşme ile giderilmesi gerektiğine, ayrıca 12/6/2009 tarihinden sonra, "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşlar Listesi"ne alınmak amacıyla Kurulumuza yapılacak başvurularda, yönetici ve bağımsız denetçilerin tamamından denetim lisans belgesi talep edilmesine; 31/12/2009 tarihli finansal raporların kamuya açıklanacağı son tarihten itibaren sermaye piyasasında bağımsız denetim lisans belgesi almamış olanların, hiçbir şekilde bağımsız denetim kuruluşlarında yönetici ve bağımsız denetçi olarak görev alamayacaklarına ilişkin kararı (22/4/2009 tarih ve 12/292 sayılı Kurul Kararı).
11. Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile ilişkin açıklayıcı mahiyetteki görev tanımları tablosunun

Kurulumuz internet sitesinde duyurulmasına ilişkin karar (15/5/2009 tarih ve 14/353 sayılı Kurul Kararı).

12. Kurulumuzun yatırım fonu paylarının kaydileştirilmesine yönelik genel esasların belirlendiği 15/10/2004 tarih ve 42/1326 sayılı Kararı ve Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) nezdinde açılan yatırımcı hesapları ile ilgili 17/4/2009 tarih ve 11/272 sayılı kararların uygulamalarına ilişkin karar (16/7/2009 tarih ve 22/610 sayılı Kurul Kararı).
13. Borsa yatırım fonlarının baz alacağı paylardan oluşan endekslere ilişkin karar (16/7/2009 tarih ve 22/623 sayılı Kurul Kararı).
14. İşlem yapma yasağının uygulama ilke ve esaslarının belirlendiği Kurulumuzun 28/9/2007 tarih ve 35/1022 sayılı İlke Kararı'nda değişiklik yapılmasına ilişkin karar (12/8/2009 tarih ve 25/706 sayılı Kurul Kararı).
15. Payları İMKB'de işlem gören aracı kurumlar ve yatırım ortaklıklarının kendi paylarını satın almaları durumunda uymaları gereken ilke ve esaslara ilişkin karar (1/9/2009 tarih ve 27/748 sayılı Kurul Kararı).
16. Payları Borsa'da işlem gören şirketler tarafından (yatırım ortaklıkları ve finansal kuruluşlar hariç); kendi tüzel kişilikleri adına, tam konsolidasyon kapsamına dahil ettikleri ortaklıklar lehine, olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişiler lehine olanlar dışında 3. kişiler lehine teminat, ipotek ve rehin (TRİ) verilmemesine ve mevcut durum itibarıyla söz konusu kişiler lehine verilmiş olan TRİ'lerin 31/12/2014 tarihi itibarıyla sıfır düzeyine indirilmesine, esas sözleşmelerinde TRİ vermelerine imkan sağlayan maddelerinde, yapılacak ilk olağan genel kurul toplantılarında değişiklik yapılması gerektiğine ilişkin karar (9/9/2009 tarih ve 28/780 sayılı Kurul Kararı).
17. Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavından muaf olan İMKB Üye Temsilcilerinin "Türev Araçlar Sınavı"nın "Türev Araçlar" ile "Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi" modüllerinin her birinden en az 60 ve ortalama 70 olarak başarılı olmaları halinde "Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği" lisansı almalarına ilişkin karar (9/9/2009 tarih ve 28/798 sayılı Kurul Kararı).
18. "Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı"nı almaya hak kazananlardan, Lisanslama Tebliği'nin yayınlandığı 11/8/2001 tarihi itibarıyla İMKB Vadeli İşlemler Piyasası Üye Temsilciliği Belgesi'ne sahip olanların, Türev Araçlar Sınavı'nın "Türev Araçlar" ile "Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi" konularından muaf sayılarak "Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı" almalarına ilişkin karar (9/9/2009 tarih ve 28/798 sayılı Kurul Kararı).
19. Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı ve/veya Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı almaya hak kazanan adayların; Lisanslama Tebliği'nde belirtilen; Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavına ilişkin 6 modül ile Türev Araçlar Sınavına ilişkin 2 modülün her birinden en az 60 alınması ve toplam 8 modülün ortalamasının 70 olması veya Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavına ilişkin 5 modül ile Türev Araçlar Sınavına ilişkin 2 modülün her birinden en az 60 alınması ve toplam 7 modülün ortalamasının 70 olması ya da "Türev Araçlar Sınavı"nın "Türev Araçlar" ile "Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi" modüllerinin her birinden en az 60 ve bu 2 modülün ortalamasının 70 olması halinde "Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği" Lisansı alabilmelerine ilişkin karar (9/9/2009 tarih ve 28/798 sayılı Kurul Kararı).

20. Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavını geçmekle birlikte 4 yıllık üniversite mezunu olma koşulunu sağlayamayan, ancak lise veya 2 yıllık yüksek okul mezunu olanların Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı alabilmelerine ilişkin karar (9/9/2009 tarih ve 28/798 sayılı Kurul Kararı).
21. Sınavlara katılanlardan 4 yıl geçtiği halde halen lisans almaya hak kazanamayanların başarılı oldukları notlarının silinmesi işleminin 2010 Eylül dönemi sınav sonuçlarını takiben başlatılmasına ilişkin karar (25/9/2009 tarih ve 30/838 sayılı Kurul Kararı).
22. TTK'nın 324'üncü maddesinin SPKn'a tabi anonim ortaklıklar tarafından yerine getirilmesinde uygulamanın anılan madde hükmüne daha uygun olacak ve tereddütleri ortadan kaldıracak şekilde yönlendirilmesi amacıyla alınan kararı (9/10/2009 tarih ve 31/876 sayılı Kararı).
23. Seri: X, No: 22 Tebliği'nin tam zamanlılık ve bağımsız denetim kuruluşu rotasyonuna ilişkin hükümlerin uygulamasına yönelik Kurulumuzca yapılan tespitler, piyasada oluşan tereddütler ve taleplerin değerlendirilmesine ilişkin karar (13/11/2009 tarih ve 33/984 sayılı Kurul Kararı).
24. İMKB Hisse Senetleri Piyasası'nda uygulamaya konması planlanan Piyasa Yapıcılık sistemi kapsamında İMKB tarafından hazırlanan Piyasa Yapıcılık Taahhütnamesi metninin onaylanmasına ilişkin karar (11/12/2009 tarih ve 35/1072 sayılı Kurul Kararı).
25. İşlem yapma yasağının uygulama ilke ve esaslarının belirlendiği Kurulumuzun 28/9/2007 tarih ve 35/1022 sayılı İlke Kararı'nda belirtilen "bir ay" şeklinde yer alan ifadelerin 30 gün olarak değiştirilmesine, yasaklı yatırımcının hesabında bulunan imtiyazlı statüdeki kıymetlerin şirket tarafından yapılacak esas sözleşme tadili nedeniyle adi paya dönüşmesi durumunda söz konusu payların "yasaklı pay" statüsüne çevrilmesine, işlem yasaklısı olan kişinin hesaplarında, İlke Kararında izin verilen süreler dışında alım-satım işlemi gerçekleştiren aracı kuruluşlar hakkında Sermaye Piyasası Kanunu'nun 47/A maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmasına, suça konu olan kaydi payların Kurulumuz kararı ile "Yasaklı paylar" statüsüne alındıkları ve tekrar Borsalarda alım-satıma konu edilemeyecekleri ve "Borsada işlem görmeyen paylar" statüsünde yer alan payların Kurul Karar Organınca işlem yasağı kararı verildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde tasfiye edilmemesi halinde "Yasaklı paylar" statüsüne alınacağı hususlarının MKK tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) aracılığıyla duyurulmasına, satış işlemlerine öncelikle suça konu edilmemiş paylardan başlanmasına, söz konusu payların satışından elde edilen tutarın kredi borcunu karşılamaması durumunda suça konu payların satışına geçilmesine ilişkin karar (11/12/2009 tarih ve 35/1067 sayılı Kurul Kararı).
26. İşlem yapma yasağının uygulama ilke ve esaslarının belirlendiği 28/9/2007 tarih ve 35/1022 sayılı İlke Kararı'nın (A) bendinin 6'ncı alt bendinin, "Haklarında işlem yapma yasağı getirilen kişilerin vekil sıfatıyla ya da vekil aracılığıyla, borsalarda ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yapmasının mümkün bulunmadığının MKK tarafından aracı kuruluşlara duyurulmasına" şeklinde değiştirilmesine ve MKK tarafından İlke Kararı çerçevesinde yapılacak duyuru ve bildirimlerin sadece Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla yapılmasına ilişkin karar (24/12/2009 tarih ve 35/1130 sayılı Kurul Kararı).
27. Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 61) ile belirlenen Geçiş Döneminin 31/12/2009 tarihi itibarıyla sonlandırılması ve 1/1/2010 tarihinden itibaren KAP kapsamındaki bildirimlerin sadece KAP'a gönderilmesine ilişkin karar (24/12/2009 tarih ve 37/1147 sayılı Kurul Kararı).

5.2. DEVAM EDEN DÜZENLEME VE DİĞER ÇALIŞMALAR

Kurulumuzca başlanmış olup 2009 yıl sonu itibarıyla devam eden düzenleme ve diğer çalışmalar ana başlıkları itibarıyla aşağıda verilmiştir:

- Sermaye Piyasası Kanunu'nun günün koşullarına ve AB düzenlemelerine uygun olarak yenilenmesi,
- Sermaye Piyasası Lisanslama, Eğitim ve Sicil Merkezi'nin faaliyete geçmesine yönelik çalışmaların yapılması,
- AB tarafından onaylanan "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Güçlendirilmesi" başlıklı Projenin, "Muhasebe Alanında Düzenleme Taslaklarının Hazırlanması ve Eğitim" ve "SPK'nın İdari Kapasitesinin Artırılması ve Uygulamaların Tesis Edilmesi" bileşenleri ile bilgi teknolojileri kapasitesinin geliştirilmesine yönelik "Stratejik Bilgi Sistemi Planı (Strategic Information System Plan – SISP)", "Elektronik Veri Toplama ve Başvuru Sistemi (Electronic Data Gathering and Application System – EDGAS)" ve "İleri Gözetim Sistemi (Advance Surveillance System – ASUR)" bileşenlerine ilişkin ihale dokümanlarının hazırlanması, Sermaye Piyasası Lisanslama, Eğitim ve Sicil Merkezi'nin faaliyete geçmesine yönelik çalışmaların tamamlanmasından sonra "Lisanslama ve Eğitim Merkezinin Geliştirilmesi" bileşeni ile ilgili ihale dokümanlarının hazırlanması,
- Aracılık faaliyetlerinin MiFID kapsamında yeniden tasarlanması çalışmaları,
- Aracı kurumların sermaye yeterliliği ölçümlerinin riske daha duyarlı hale getirilmesi ve BASEL-II düzenlemeleri kapsamındaki çalışmalar,
- Tezgaüstü türev araçların alım satımına ilişkin aracı kuruluşlara ilişkin düzenlemeler,
- Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Seri: V, No: 6 sayılı Tebliğ'de günün koşullarına uygun düzenlemeler getirilmesi amacıyla değişiklik çalışması yapılması,
- Aracı Kurumların karşılaştıkları uyumsuzlukların çözümüne yönelik olarak alternatif yöntemlerin değerlendirilmesi,
- Kaldıraçlı döviz işlemlerine ilişkin düzenleme çalışmaları yapılması,
- Dark pool sistemine ilişkin düzenleme çalışmaları yapılması,
- Menkul kıymet ödünç mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik olarak çalışmalar yapılması,
- Aracı kuruluşların işlem maliyetlerinin rekabet edilebilir düzeye getirilmesine yönelik çalışmalar yapılması,
- Kamuyu aydınlatmada etkinliğin artırılmasını teminen Seri: VIII, No: 54 "Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği" ile "Özel Durum Açıklamalarına İlişkin Rehber" in güncellenmesi,
- Birleşme işlemlerinde uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi, prosedürlerin basitleştirilmesi ve bazı konulara açıklık getirilmesi amacıyla Seri: I, No: 31 "Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği"nde değişiklik çalışması⁴,
- Kurumsal yönetim uygulamalarının izlenmesi ve geliştirilmesi,

4 Seri: I, No: 41 sayılı "Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" 08/5/2010 tarihli ve 27575 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- GİP'te işlem görecekt şirketlere ilişkin, ilgili Tebliğlerde teşvik amaçlı değişikliklerin yapılması,
- İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde yapılan çalışmalar,
- Seri: IV, No: 41 Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olan Anonim Ortaklıkların Uyacakları Esaslar Tebliği'nde değişiklik yapılmasına yönelik çalışma,
- Halka arz seferberliği kapsamında ortaklıkların halka açılma süreçlerinin daha hızlı ve kolay hale getirilmesi, bu kapsamda başvuruların standartlaştırılması ve elektronik başvuru için hazırlık çalışmalarının yapılması,
- Halka açık şirketlerin bölünme işlemlerine ilişkin esasların belirlenmesi amacıyla Tebliğ çalışması,
- Geleceğe yönelik bilgilerin kamuya açıklanmasında uygulanacak esasların belirlenmesi,
- Halka arz ve KOBİ'lerin sermaye piyasaları yoluyla finansmanı amacıyla çalışmalar yapılması,
- Yabancı sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasına ve satışına ilişkin esaslar Tebliği'nin AB düzenlemelerine uyumlu olarak güncellenmesi,
- Borsa Şirketlerinin Borsa kotundan çıkmasına ilişkin ilke ve esasların belirlenmesi,
- 2003/12 ve 2007/7 sayılı Başbakanlık Genelgelerine konu "e-dönüşüm Türkiye Projesi" kapsamında çalışmalarda bulunulması,
- Borsa ve borsa dışı işlemlerden doğan uyumsuzluklara ilişkin olarak getirilen tahkim sisteminin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesine ilişkin çalışmalara katılması,
- Avrupa Birliği'nin derecelendirme Direktif taslağı çerçevesinde mevcut derecelendirme mevzuatının gözden geçirilmesi,
- Ulusal Program çerçevesinde, borsa dışı şirketlerin finansal raporlarına ilişkin TMSK düzenlemelerinden sonra ilgili mevzuatın güncellenmesi,
- Bağımsız denetime ilişkin Kurulumuz düzenlemelerinin Uluslararası Denetim Standartları çerçevesinde güncellenmesi,
- Piyasaya UMS/UFRS eğitimi vermek üzere eğitici yetiştirilmesi,
- Bağımsız denetim kuruluşları nezdinde sürdürülen gözetim faaliyetinin etkinliğinin artırılması amacıyla Uzaktan Veri Alım Projesi kapsamında sistemin geliştirilmesi,
- Yurtdışında "Mortgage" olarak adlandırılan "Konut Finansmanı" Kanun Tasarısına ilişkin ikincil düzenlemelerden olan İpotek Finansmanı Kuruluşları'na ilişkin düzenleme çalışmaları,
- Girişim sermayesi fonlarının kuruluşuna imkan sağlayacak düzenlemelerin yapılması,
- Gayrimenkul yatırım fonlarının kuruluşuna imkan tanınması,
- AB'ye uyum çerçevesinde hazırlanmakta olan Kanun'la birlikte Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklıklarının kuruluşuna ilişkin yasal altyapının oluşturulması.

- DİBS'lerin MKK bünyesinde kayden izlenmesine ilişkin çalışmalar,
- İstanbul Menkul Kıymetler ve İstanbul Altın Borsası özelleştirilme çalışmalarına devam edilmesi,
- Takas ve saklama kurumlarına ilişkin düzenlemelerin geliştirilmesi,
- Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin olarak aracı kuruluşlar tarafından yapılan ödentilerin hesaplanma yönteminde değişiklik çalışması yapılması,
- İstanbul Altın Borsası bünyesinde döviz ve efektif piyasası oluşturulmasına yönelik çalışmalara destek olunması,
- İstanbul Altın Borsası bünyesinde elmas ve kıymetli taşlar piyasası kurulmasına yönelik çalışmalara destek olunması,
- Karbon ve sera gazı salınımı ticareti kapsamında türev ürünler geliştirilmesine yönelik çalışmalara destek olunması,
- Tarım ürünleri için lisanslı depoculuk sistemi kapsamında elektronik işlem platformu oluşturulmasına yönelik çalışmalara destek olunması,
- Enerji ürünlerine ve emtiaya dayalı spot ve vadeli piyasaların geliştirilmesi,
- Tek hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin işlem görmesi için gerekli çalışmaların yapılması,

5.3. KAYDA ALMA

SPKn uyarınca ihraç ve halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının Kurula kaydettirilmesi zorunludur. Kamuyu aydınlatmanın esas olduğu kayda alma sisteminde, sermaye piyasası aracı ihracı için yapılan başvurular, izahname ve sirkülerlerin ortaklık ve halka arz olunacak sermaye piyasası aracına ilişkin, mevzuatta öngörülen bilgileri içerip içermediği dikkate alınarak, kamunun aydınlatılması çerçevesinde incelenir. İhraç başvurusunun incelenmesi hukuki ve mali boyutları dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında ilk halka arz başvurularının tamamında, diğer ihraçlar için ise gerekli görüldüğü zamanlarda ilgili ortaklığın merkez ve tesislerinde inceleme yapılmaktadır.

İncelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek, başvuru konusu sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir. Ancak Kurul tarafından sermaye piyasası araçlarının kayda alınması, resmi bir teminat niteliği taşımamaktadır.

Tablo 5.1. Kayda Alma Başvuruları ve Sonuçları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
Hisse Senedi	119	114
Halka Açık Anonim Ortaklıklar	113	109
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	6	5
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	-	-
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıkları	-	-
Katılma Payları	84	81
Emeklilik Yatırım Fonu Payları	11	11
Finansman Bonosu	3	3
Banka Bonosu	2	2
Tahvil	8	7
Toplam	227	218

Bu kapsamda 2009 yılında, halka arz veya ihraç olunacak hisse senetlerinin (anonim ortaklıklar ile menkul kıymet, gayrimenkul ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları tarafından), finansman bonolarının, banka bonolarının (mevduat kabul etmeyen bankalar tarafından) ve katılma belgelerinin (yatırım fonları tarafından) Kurulumuz kaydına alınması için yapılan başvurular değerlendirilmiştir. Kayda alma başvuruları ve sonuçları hakkında yukarıda rakamsal bilgi verilmektedir. (Tablo 5.1)

5.4. İZİN

5.4.1. Aracı Kuruluşlara Yönelik İzinler

Sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını ve tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını teminen, sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak aracı kuruluşların faaliyette bulunabilmeleri için gerekli koşullar Kurulumuzca belirlenmektedir. Bu kapsamda; aracı kurumların sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmaları, merkez dışı örgüt açmaları, ortaklık yapılarının değişmesi ve esas sözleşmelerinde değişiklik yapılması ile bankaların sermaye piyasası faaliyetleri Kurul iznine tabi bulunmaktadır.”

Mevcut durumda Kurul iznine tabi olarak gerçekleştirilebilen faaliyetler ile bu faaliyetleri gerçekleştirebilecek kurumlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.2. SPK İznine Tabi Faaliyetler ve Bu Faaliyetleri Yürütebilecek Kuruluşlar

Faaliyet Konusu	Aracı Kurumlar	Mevduat Kabul Etmeyen Bankalar (Yatırım Bankaları)	Ticari Bankalar
Alım Satım Aracılığı	✓	✓ Borsa Dışında	✓ Borsa Dışında
Halka Arza Aracılık	✓	✓	
Menkul Kıymetlerin Geri Alma veya Satma Taahhüdü ile Alım Satımı (Repo-Ters Repo)	✓	✓	✓
Portföy Yöneticiliği	✓	✓	
Yatırım Danışmanlığı	✓	✓	
Türev Araçların Alım Satımına Aracılık	✓	✓	✓

Bu çerçevede, yukarıda yer alan faaliyet konularına ilişkin izin başvuruları Kurulumuz uzmanlarınca incelenmekte ve karara bağlanmak üzere Kurul Karar Organına sunulmaktadır.

2009 yılı içerisinde aracı kuruluşlar tarafından Kurulumuza iletilen izin başvurularına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.3. Aracı Kuruluş Başvuruları

Yapılan Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlanan Başvuru Sayısı
Faaliyet İzni Başvuruları	9	9
Merkez Dışı Örgüt Başvuruları	12	12
Ortaklık Yapısı Değişikliği	50	48
Aracı Kurumların Esas Sözleşme Tadili	43	43
TOPLAM	114	112

5.4.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Kolektif yatırım kuruluşlarının işleyişleri ile kamuyu aydınlatma esaslarının daha sağlıklı ve şeffaf bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla, kolektif yatırım kuruluşlarından;

- Yatırım fonlarının kuruluş, içtüzük, kurucu ve tür değişiklikleri, birleşme ile tasfiyeleri,
- Menkul kıymet/gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş/dönüşüm, esas sözleşme değişikliği, kayıtlı sermaye sistemi tavan artırımı ile portföy işletmeciliği yetki belgesi alması,
- Portföy yönetim şirketlerinin ise kuruluş, faaliyet, portföy işletmeciliği ve yatırım danışmanlığı yetki belgesi alması ile çeşitli kuruluşlarla acentelik tesis etmesi,

Kurul iznine tabi bulunmaktadır.

Buna göre söz konusu kuruluşlar tarafından 2009 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin dağılım aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.4. Kolektif Yatırım Kuruluşları Başvuruları

Başvurunun Türü	YATIRIM FONU*		YATIRIM ORTAKLIĞI**		GAYRİMENKUL YAT. ORT.		PORTFÖY YÖNETİM ŞİR.		TOPLAM	
	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru	Yapılan Başvuru	Sonuçlanan Başvuru
Kuruluş/Kayda Alma/Dönüşüm	76	75	-	-	6	5	6	6	88	86
Halka Arz/Tutar Artırımı	57	57	-	-	-	-	-	-	57	57
Çağın/Muafiyet/Pay Devri	-	-	13	13	6	6	6	6	25	25
Birleşme	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Tasfiye	21	21	-	-	-	-	-	-	21	21
Esas Sözleşme /İçtüzük/İzahname Değişikliği	126	123	15	15	6	6	8	8	155	152
Sermaye Artırımı	-	-	6	5	7	6	8	8	21	19
KSS Tavan Artırımı	-	-	2	2	-	-	-	-	2	2
Diğer(1)	41	39	16	14	25	22	14	14	96	89
TOPLAM	322	316	52	49	50	45	42	42	466	452

(1) Ek süre, görüş vb. başvuruları içermektedir.

*Emeklilik yatırım fonu başvuruları dahildir.

**Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı başvuruları dahildir.

5.4.3. Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin İzinler

Gerek hisse senetleri borsada işlem gören, gerekse diğer halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırım prosedürünün kolaylaştırılması ve halka açık anonim ortaklıkların çeşitli işlemlerinde hissedarlarının korunmasını teminen;

- Kayıtlı sermaye sistemine geçiş ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi,
- Birleşme, devir ve bölünmeler,
- Esas sözleşme değişiklikleri,
- Çağrı yoluyla hisse senedi veya vekalet toplanması, çağrıda bulunmadan muafiyet talepleri,
- Çok uluslu şirketlerin Türkiye'deki iştiraklerinin çalışanlarına hisse senedi edindirme planları,
- Kağıt ithalleri,
- Ortaklıkların Kurul kaydına alınmaları,
- Ortaklıkların Kurul kaydından çıkarılmaları,

Kurul iznine tabi bulunmaktadır.

Bu çerçevede, halka açık anonim ortaklıklar tarafından 2009 yılında Kurula yapılan başvurulara ilişkin nicel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.5. Halka Açık Anonim Ortaklıkları Başvuruları

Başvurunun Türü	Yapılan Başvuru Sayısı	Sonuçlandırılan Başvuru Sayısı
KSS' ye geçiş ve Tavan Yükseltme	32	32
Birleşme, Devir, Bölünme	16	15
Çağrıda Bulunma ve Çağrıdan Muafiyet	13	11
Esas Sözleşme Değişiklikleri	135	129
Çokuluslu Şirket Çalışanlarına His.Sen. Edindirme İşl.	26	26
Ortaklıkların Kurul Kaydına Alınması	5	5
Ortaklıkların Kurul Kaydından Çıkarılması	15	13
Kağıt İthal İzni	1	1
Sermaye Azaltımı	7	7
Toplam	250	239

5.4.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Bağımsız denetim kuruluşları, ortaklıkların ve sermaye piyasası kurumlarının kamuya açıklanacak veya SPK tarafından istenecek finansal tablolarının, genel kabul görmüş muhasebe kavram, ilke ve standartlarına uygunluğu ile bilgilerin doğruluğunun ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtıp yansıtmadığının, bağımsız denetçileri vasıtasıyla bağımsız denetim ilke ve kurallarına göre, defter, kayıt ve belgeler üzerinden incelenmesinden ve tespit edilen sonuçların rapora bağlanmasından sorumludur.

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşların başvuruları Kurulumuzca değerlendirilerek, gerekli şartları taşıyanlar Kurulumuzun Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetime Yetkili Kuruluşlar Listesi'ne (Liste) alınmaktadır. 2009 yılında toplam 2 kuruluşun sermaye piyasasında bağımsız

denetim faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirilerek Liste'ye alınmalarına 4 kuruluş⁵ ise Liste'den çıkarılmalarına ilişkin başvuruları olumlu sonuçlandırılmıştır. 2009 yılı sonu itibariyle Liste'de toplam 95 bağımsız denetim kuruluşu bulunmaktadır.

5.4.5. Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin İzinler

Kurulumuzun Seri: VIII, No: 51 "Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca, derecelendirme faaliyeti; kredi derecelendirmesi ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetlerini kapsamaktadır. Tebliğ'de, kredi derecelendirmesi "işletmelerin risk durumları ve ödeyebilirliklerinin veya borçluluğu temsil eden sermaye piyasası araçlarının anapara, faiz ve benzeri yükümlülüklerinin vadelerinde karşılanabilirliğinin derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyeti"; kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi ise, "işletmelerin Kurulca yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumlarının derecelendirme kuruluşları tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyeti" olarak tanımlanmıştır.

2009 yılı sonu itibariyle ülkemizde kurulan 5 derecelendirme kuruluşu sermaye piyasasında kredi derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere ve 3 derecelendirme kuruluşu sermaye piyasasında kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetinde bulunmak üzere yetkilendirilmiş bulunmaktadır.

5.5. GÖZETİM

Sermaye piyasasında gözetim faaliyetleri, yatırımcıların korunması, piyasaların adil, etkin ve şeffaf bir biçimde işleminin güvence altına alınması ve sistemik riskin azaltılması amaçlarıyla:

- Halka açık anonim ortaklıklar ile sermaye piyasası işlemlerinin ve kurumlarının izlenmesi suretiyle mevzuata aykırı fiillerin ve muhtemel risklerin tespit edilerek mevzuat çerçevesinde işleme tabi tutulması,
- Gözetim faaliyetleri sırasında yapılan tespitler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar çerçevesinde mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması,

suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, Kurulca yürütülen gözetim ve izleme faaliyetlerine ilişkin bilgiler izleyen bölümlerde yer almaktadır.

5.5.1. Halka Açık Anonim Ortaklıkların Gözetimi

Mali Tabloların Revizyonu

Halka açık anonim ortaklıklardan payları borsalarda işlem görenler üçer aylık dönemler itibariyle, mali tablolarını kamuya duyurmakta, diğer halka açık şirketler ise yılda bir defa olmak üzere mali tablolarının bir örneğini Kurula iletmek ve gerekli ilan yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar. Bunun yanında, Borsa şirketlerinin yıllık ve altı aylık mali tabloları bağımsız denetime, diğer halka açık ortaklıkların ise yıllık mali tabloları bağımsız denetime tabi tutulmaktadır.

Borsa şirketlerinin finansal raporları için risk bazlı ve diğer ilgili yöntemlere dayanan, Avrupa Birliği mevzuatına uygun bir gözetim sisteminin Kurulumuzca oluşturulması ve yürütülmesine ilişkin Hollanda

5 Anılan denetim kuruluşlarından 1 tanesi 04.03.2010 tarihi itibari ile Liste'den çıkarılmıştır.

Finansal Piyasalar Otoritesi (AFM) ile yürütülen çalışma tamamlanmıştır. Bu proje kapsamında belirlenen prensipler çerçevesinde borsa şirketlerinin finansal tablolarının gözetim faaliyetleri yürütülmeye devam edilmiştir. Bunun yanında, gözetim faaliyetleri sonucundaki varılan genel tespitlerin kamuya duyurulması suretiyle finansal tabloların kalitesinin iyileştirilmesi yönündeki çalışmalarımız da devam etmektedir.

Özel Durumların İzlenmesi

Kurul tarafından özel durum olarak belirlenen ve sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmelerin kamuya açıklanmasını, simetrik bilgi dağılımının önlenmesini ve tasarruf sahipleri, ortaklar ve diğer ilgililerin zamanında, tam ve doğru bilgilendirilerek sermaye piyasasının açıklık ve dürüstlük içinde işleyişinin sağlanmasını teminen İMKB’de işlem gören şirketlerin KAP’ta yayınlanan özel durum açıklamaları izlenmekte, basında yer alan şirketler ile ilgili haberler takip edilerek, gerekli durumlarda idari işlemler tesis edilmektedir.

Öte yandan hisse senetleri borsada işlem görmeyen anonim ortaklıkların özel hal bildirimleri ise Kurul Haftalık Bülteni ile kamuya duyurulmaktadır.

Genel Kurul Toplantılarına Katılım

Gözetim faaliyetleri kapsamında, SPKn’nın 46/j maddesi hükmü çerçevesinde hisse senetleri İMKB’de işlem gören 9 şirketin 2008 yılı olağan/olağanüstü genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla katılmış, muhtemel sorunların yerinde tespitine yönelik çalışmalar yapılarak, katılan her genel kurul toplantısı için bilgi formları düzenlenmiştir.

5.5.2. Kolektif Yatırım Kuruluşlarının Gözetimi

Kolektif yatırım kuruluşları ile portföy yönetim şirketlerinin periyodik tablo ve raporları izlenmekte, mevzuata aykırılık hallerinde gerekli önlemler alınmakta ve gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.

Tüm yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının portföy yapılarının elektronik ortamda Kurulumuz tarafından izlenebilmesine olanak tanıyan bir sistem geliştirilmiş olup, 2001 yılında yatırım fon ve ortaklıklarının portföylerinin günlük olarak izlenebilmesi amacıyla T+2 (Takas) gününde Kurulumuza iletilmekte olan bilgilerin T gününde (aynı gün) iletilmesi için gerekli teknik değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler paralelinde Kurulumuza iletilen söz konusu veriler 2009 yılında da incelenmiş ve mevzuata aykırı bulunan hususlar hakkında gerekli işlemler yapılmıştır.

5.5.3. Aracı Kuruluşların Gözetimi

Mali Duruma Yönelik Gözetim

Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca, aracı kurumlar, sermaye yeterliliğine ilişkin olarak hazırladıkları tablolar ile faaliyetleriyle ilgili verileri içeren tabloları aylık dönemlerde Kurulumuza göndermek zorundadırlar. Ancak söz konusu tablolar içinde bulunan dönemin piyasa koşullarına göre daha sık periyotlarda talep edilebilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu tabloların gönderim periyodu önce 15 gün olarak, daha sonra ise Kurulumuzca görülen lüzum üzerine 17/10/2008 tarihinden itibaren her ayın 7, 15, 23 ve 30 uncu günlerinde alınmasına böylece haftalık olarak Kurulumuza iletilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede, aracı kurumların sağlıklı mali yapılarının korunmasını teminen, 2009 yılı boyunca söz konusu tablolar incelenmiş ve bütün aracı kurumların sermaye yeterliliği yükümlülüklerini yerine getirmeleri amacıyla gerekli uyarılar yapılmış ve tedbirler alınmıştır. Bu faaliyetler ile aracı kurumların aktif yapıları düzenlenerek, güçlü bir sermayeye sahip olmaları sağlanmıştır.

İzleme Faaliyetleri

Aracı kurum ortakları ile aracı kurumlarda görev alacak personelin ilgili Tebliğler uyarınca gerekli şartları sağlayıp sağlamadıkları izlenmektedir. Aracı kurumlarda görev alan personelde meydana gelen değişikliklerin TSPAKB'ye bildirildiği dikkate alınarak, bu konuda Birlik ile koordineli olarak çalışılmaktadır.

Aracı kurumların merkez ve merkez dışı örgütlerindeki organizasyon, mekan, belge-kayıt düzeninde meydana gelen değişiklikler Birliğe yapılan bildirimler üzerinden Birlik ile koordineli bir şekilde izlenmektedir.

Aracı kurum ve bankaların, faaliyet yetki belgelerine ilişkin olarak mevcut mevzuat gereğince gerçekleştirmek zorunda oldukları tescil yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği takip edilmektedir.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2009 yılı içerisinde 11 adet aracı kurumda yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) adına ise 2009 yılında 11 adet aracı kurum için inceleme talebi Kurulumuza ulaşmış olup, söz konusu incelemeler izleyen yılda tamamlanmıştır.

5.5.4. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ilişkin olarak, bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartları, faaliyet esasları, bu kuruluşlarda çalışabilecek kişilerin nitelikleri ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler açısından izleme faaliyetinde bulunmaktadır. Bağımsız denetim sektörünün işleyişinde etkinliği artırmak üzere Kurulun diğer birimlerinden gelen bildirimler de izleme faaliyetinde dikkate alınmakta, bunun sonucunda bağımsız denetim kuruluşları nezdinde kalite kontrol çalışmaları yürütülmektedir.

Bağımsız denetim kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen gözetim faaliyetinin etkinliğini arttırmak amacıyla başlatılan Uzaktan Veri Alım Projesi tamamlanmış olup, gözetim kapsamında elektronik ortamda çeşitli raporlar alınması mümkün hale gelmiştir.

Gözetim ve izleme faaliyetleri kapsamında, 2009 yılı içerisinde 16 adet bağımsız denetim kuruluşu nezdinde kalite kontrol denetimi gerçekleştirilmiştir.⁶

5.5.5. Derecelendirme Kuruluşlarının Gözetimi

Sermaye piyasasında derecelendirme faaliyeti ve derecelendirme kuruluşlarına ilişkin olarak yürütülen yeni düzenleme çalışmaları çerçevesinde, derecelendirme kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esasları, organizasyon, mekan, teknik donanım, belge ve kayıt sistemindeki değişiklikler ve müşteri işletmelerle yapılan sözleşmeler itibarıyla izlenmekte ve gözetimine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

5.5.6. Piyasa Gözetimi

Gözetim faaliyetleri 4/4/2008 tarihinde alınan Kurul Kararı çerçevesinde yürütülmeye devam edilmiştir. Alınan Kurul Kararı çerçevesinde, Kurulumuz düzenleme alanındaki borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda, işlemlerin açık, düzenli ve dürüst bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması ve kendi mevzuatlarında bu konularda yer alan hükümlere aykırılıklar ile Sermaye Piyasası Kanunu'nun 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 hükümlerine aykırılık oluşturacak şekilde gerçekleştirilen işlemlerin tespiti amacıyla fiyat ve miktar hareketleri ile işlem ve emirlerin izlenmesi kapsamındaki piyasa gözetim faaliyetlerinin söz konusu

⁶ Söz konusu kalite kontrol denetimlerinin 2 tanesi 2008 yılı içinde ilgili Şirketler nezdinde gerçekleştirilmiş olup 2009 yılında sonuçlandırılmıştır.

borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar nezdinde yapılmasının esas olduğuna; bu çerçevede Sermaye Piyasası Kanunu'nun 47/A-1, 47/A-2 ve 47/A-3 hükümlerine konu suçlara ilişkin ön tespitlerin borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar tarafından yapılmasına; bu tespitlerle ilgili incelemeler sonucunda suç unsurları olduğuna dair sonuçlara ulaşılması halinde konunun Kurulumuza intikal ettirilmesine, Kurulumuzca borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemlerinin yeterliliği ile piyasa gözetim faaliyetlerinin etkinliğinin denetiminin yapılmasına, Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların piyasa gözetim sistemleri ve piyasa gözetim faaliyetlerine ilişkin altı aylık olarak hazırlayacakları raporları ilgili dönemi izleyen bir ay içerisinde Kurulumuza iletmelerine, Kurulumuza iletilen piyasa gözetim faaliyetleri kapsamındaki ihbar, şikâyet ve başvurular ile Kurulumuz diğer daireleri ve Basın İzleme Grubu'nun bu kapsamdaki bildirimlerinin ilgili borsalar ve teşkilatlandırılmış diğer piyasalara aktarılmasına ve yapılan işlemlerin sonuçları hakkında Kurulumuza bilgi verilmesine karar verilmiştir.

Piyasa gözetimi faaliyetlerinin iyileştirilmesi, verimlilik ve etkinliğinin artırılması amacıyla 30/12/2009 tarihinde yürürlüğe giren genelge ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi kurulmuştur. Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetleri Kurul adına Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış Yönetmelik, Tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlemek, incelemek ve denetlemek ile görevlidir. Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir Daire Başkan Yardımcısı ile Piyasa Gözetim Grubu ve Piyasa Denetim Grubu başkanlıklarından oluşmaktadır. Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, Daire Başkanı, Daire Başkan Yardımcısı, beş Uzman ve on bir Uzman Yardımcısından oluşan on sekiz kişilik bir kadro ile 2010 yılından itibaren piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerini sürdürmektedir.

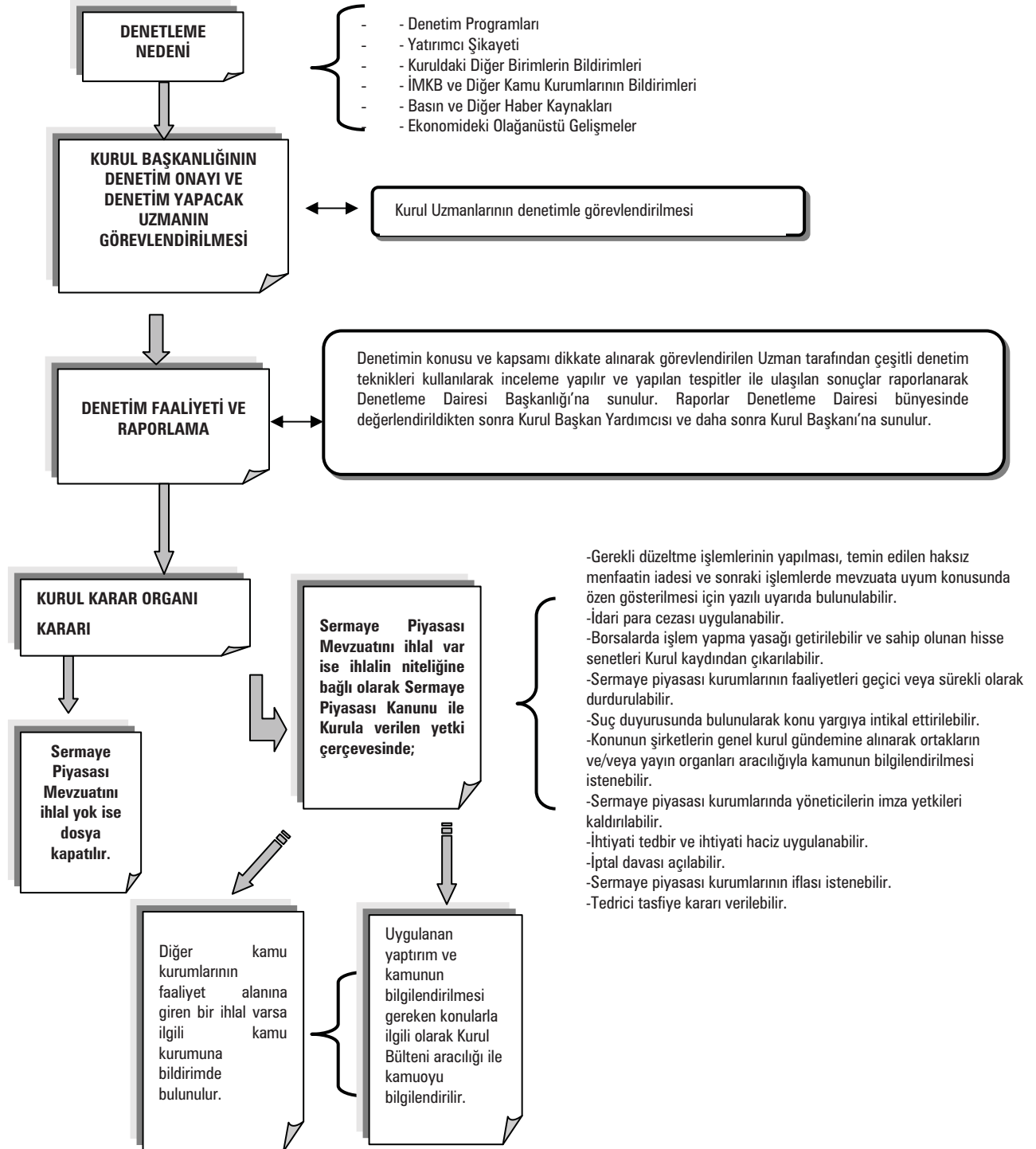
Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi ayrıca, MKK, VOBAS, İAB, Takasbank, İMKB nezdinde yürütülen gözetim faaliyetlerinin incelenmesi ve denetlenmesi görevini üstlenmiştir. İMKB ve VOBAS tarafından geliştirilen Gözetim Platformunun uyarı modülleri ile Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, hisse senedi ve vadeli işlemler piyasasını gerçek zamanlı olarak izlemekte ve normal dışı durumları tespit etmektedir.

5.6. DENETİM

Kurul denetiminin amacı; sermaye piyasalarının güven, açıklık içinde çalışmasını ve tarafların hak ve yararlarının korunmasını engelleyen ihmal, ihlal, suiistimal ve benzeri her tür yasal olmayan fiil ve eylemlerin önlenmesidir. Bu amaçla halka açık şirketler, aracı kuruluşlar, yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, derecelendirme kuruluşları, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar ile sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumların (Merkezi Kayıt Kuruluşu, İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş., Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği gibi) faaliyetleri Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış Yönetmelik, Tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca denetlenmektedir.

Denetimin konusu, yapılan yıllık denetim programlarıyla yatırımcı şikâyetleri, Kuruldaki diğer birimlerin ve kamu kurumlarının yaptıkları bildirimler dikkate alınarak belirlenmektedir. Daha sonra denetim, görevlendirilen Kurul Uzmanları tarafından merkezde veya ilgili kurum nezdinde, çeşitli denetim teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmekte, ulaşılan tespitler bir rapor halinde Kurul Karar Organına sunulmakta ve Kurul Karar Organı tarafından karara bağlanarak sonuçlandırılmaktadır. SPKn. ile verilen yetki çerçevesinde Kurulumuz denetim süreci aşağıdaki şemada özetlenmiştir.

DENETİM SÜRECİ

2009 yılında Kurulumuzun temel ilkeleri doğrultusunda sermaye piyasalarının etkin, dürüst ve güvenilir işleyişini bozucu her tür usulsüz fiil ve işlemler denetlenerek, piyasaların düzgün ve disiplin içinde çalışması sağlanmıştır. Denetimlerde bir yandan yol gösterici, yapıcı ve iyileştirici bir yaklaşım izlenirken, diğer yandan cezai yaptırım gerektiren işlemler de derhal ilgili makamlara iletilmiştir.

Bu çerçevede denetim faaliyetleri yürütülürken 2009 yılında Kurul Denetleme Dairesine 1,140 adedi Kurul dışından ve 1,308 adedi Kurul içinden olmak üzere toplam 2,448 adet yazı ulaştırılmıştır. Kurul dışı yazıların 79 adedi şikâyet ve ihbar, 62 adedi aracı kurumların, şirketlerin, kamu kuruluşlarının ve yatırımcıların bilgi isteme, 999 adedi Kurulumuz yazısına cevap verme veya Kurulumuza bilgi verme niteliğindeki yazılardır.

Diğer taraftan, yıl boyunca denetleme faaliyetleriyle ilgili olarak Kurul içindeki diğer birimlere, yatırımcılara, şirketlere, sermaye piyasası kurumlarına ve kamu kuruluşlarına toplam 4,133 adet yazı gönderilmiştir. Bu yazıların 2,528 adedi Kurul içi yazışma, 148 adedi Daireye ulaşan bilgi isteme yazılarına cevap, 261 adedi bilgi isteme, 1,086 adedi denetim sonuçları hakkında bilgi verme, 110 adedi ise kamu kurumları ve şirketlere bilgi verme niteliğindeki yazılardır.

Denetleme Dairesine doğrudan veya Kurul'un diğer birimleri ve daireleri aracılığıyla ulaşan toplam 136 şikâyet ve ihbar yazısı ile 82 adet İMKB manipülasyon ihbarına ve yapılan denetim programlarına bağlı olarak, 2009 yılında 189 adet yeni inceleme başlatılmıştır. Geçmiş yıllarda veya 2009 yılında başlatılan denetim faaliyetleri sonucunda, 2009 yılında Kurul Denetleme Dairesi tarafından 168 denetim raporu ile 26 öneri yazısı (müzekkere) ve uzman yazısı hazırlanmıştır. Söz konusu rapor ve yazıların konularına göre dağılımına bakıldığında %53 ile manipülasyonun ilk sırada, %19 ile halka açık şirket denetiminin ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Tablo: 5.6). Halka açık şirket denetimlerinin çoğunluğu örtülü kazanç aktarımı ile ilgilidir. Diğer başlığı altındaki müzekkere ve uzman yazıları içinde ise, ön inceleme sonuçları ve işlem yasağını kaldırma yazıları ağırlıklı olarak yer almaktadır.

Tablo 5.6. Denetim Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

	2008				2009			
	Rapor	Müzekkere ve Uzman Yazısı	Toplam	%	Rapor	Müzekkere ve Uzman Yazısı	Toplam	%
Aracı Kurum Denetimi	17	4	21	9.77	16	1	17	8.8
İzinsiz Sermaye Piyasası Faaliyeti	5	-	5	2.3	3	-	3	1.5
Halka Açık Şirket Denetimi	53	4	57	26.5	31	6	37	19.1
Kurul Kaydına Alınmaksızın Halka Arz Denetimi	8	1	9	4.2	4	-	4	2.1
İçerden Öğrenenlerin Ticareti	10	-	10	4.6	12	-	12	6.2
Manipülasyon	76	2	78	36.2	100	3	103	53.0
Bağımsız Denetim Kuruluşu	-	-	-	0	-	-	-	0
Sermaye Piyasası Kurumları	11	4	15	6.98	-	-	-	0
Diğer (idari para cezası, işlem yasağı vb.)	12	7	19	8.8	2	16	18	9.3
TOPLAM	192	22	214	100.0	168	26	194	100.0

2009 yılı denetleme faaliyetleri arasında önemli bir paya sahip olan piyasa suçlarına ilişkin incelemeler büyük ölçüde İMKB tarafından Kurula iletilen ihbarlara istinaden gerçekleştirilmiştir. Kurul tarafından diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler veya gözetim faaliyetleri çerçevesinde yapılan tespitlere dayanarak başlatılan incelemeler ise azınlıktadır. 2009 yılında İMKB tarafından Kurula iletilen ihbar sayısı 82 olup, geçmiş yıllardan yapılan ihbarlarla birlikte toplam 225 İMKB ihbarının 107'si cari yılda sonuçlandırılmıştır. İMKB tarafından Kurula iletilen ihbarların sayısına ilişkin bilgiler Tablo 5.7'de özetlenmiştir.

Tablo 5.7. İMKB Piyasa Suçları İhbarları Hakkında Bilgiler

	2008	2009
Önceki Yılda Devreden İnceleme Sayısı	130	143
Cari Yılda İMKB'den Gelen İnceleme Sayısı	89	82
TOPLAM	219	225
Cari Yılda Sonuçlandırılan İMKB İncelemesi	76	107
Sonraki Yıla Devreden İnceleme Sayısı	143	118

Kurul denetimleri sonucunda uyarı, idari para cezası, suç duyurusu biçiminde yaptırımlar uygulanabilmektedir. Manipülasyon incelemeleri sonucunda suç duyurusunun yanı sıra uygulanan yaptırımlardan biri de, suçlu tespit edilenlere Kurul Karar Organı kararına istinaden SPKn'nin verdiği yetki çerçevesinde borsada işlem yapma yasağı getirilmesi ve ilgili gerçek ve tüzel kişinin sahip olduğu tüm hisse senetlerinin Kurul kaydından çıkarılmasıdır. Ancak borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı getirilen kişilerin yasakları; işlem yasağı süresinin dolması halinde Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kaldırılmaktadır.

2009 yılında yapılan denetim faaliyetleri sonucunda, 43'ü daha önceden de yasaklı olan toplam 113 gerçek ve tüzel kişiye işlem yasağı getirilmiştir. Bununla birlikte, Kurulumuzun 28/9/2007 ve 12/8/2009 tarihli ilke kararları çerçevesinde 169 gerçek ve tüzel kişinin işlem yasağı kaldırılmıştır. 2009 yılı sonu itibarıyla borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem yasağı olan gerçek ve tüzel kişi sayısı 163'tür.

Tablo 5.8. İşlem Yasaklı Sayısı

	2008	2009
Önceki Yılda İşlem Yasaklı Sayısı	249	262
Cari Yılda İlk Kez İşlem Yasağı Getirilenler	54	70
Cari Yılda Tüm İşlem Yasakları Kaldırılanlar	41	169
Yıl Sonu İşlem Yasaklı Sayısı	262	163

2009 yılı içinde yapılan Kurul denetim faaliyetleri sonucunda, işlem yasakları ile birlikte uygulanan diğer yaptırımlar Tablo 5.9'da ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Kurul tarafından yapılan denetimlerde 107 gerçek ve tüzel kişinin SPKn ve ilgili mevzuat hükümlerine uyum konusunda uyarılmasına, 51 gerçek kişi hakkında sadece suç duyurusu yapılmasına, 132 gerçek kişi hakkında suç duyurusu ile birlikte işlem yasağı getirilmesine, ayrıca 109 gerçek ve tüzel kişi hakkında da idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 5.9. Denetim Sonucunda Uygulanan Yaptırımlar

	2008	2009
Uyarı	133	107
Şahıs	72	81
Aracı Kurum	21	10
Şirket	22	7
Bağımsız Denetim Kuruluşu	4	7
Diğer	14	2
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağı	190	183
Suç Duyurusu	105	51
Suç Duyurusu ve İşlem Yasağının Tekrarlanması	23	34
Suç duyurusu ve İşlem Yasağı Getirilmesi	62	98
İdari Para Cezası	82	109
Şahıs	24	30
Aracı Kurum	53	65
Şirket	2	7
Bağımsız Denetim Kuruluşu	3	7
TOPLAM	405	399

Kurulun tüm hizmet birimleri tarafından 2009 yılında 109 gerçek ve tüzel kişi hakkında toplam 4,210,611 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır (Tablo:5.10). İdari para cezalarının tutar olarak %49'u şahıslara, %41'i aracı kurumlara, %7'si şirketlere ve %3'ü bağımsız denetim kuruluşlarına verilmiştir.

Tablo 5.10. İdari Para Cezası Uygulama Nedenleri ve Tutarları

İLGİLİLER VE CEZA UYGULAMA NEDENİ	2008		2009	
	SAYI	CEZA TUTARI (TL)	SAYI	CEZA TUTARI (TL)
Şahıs	24	1,657,476	30	2,071,816
Seri: V, No: 6 Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ	-	-	-	-
Seri: V, No: 46 Aracılık Faaliyetleri Tebliği	3	39,532	-	-
Seri: V, No: 55 Yatırım Danışmanlığı Tebliği	-	-	-	-
Seri: V, No: 59 Portföy Yöneticiliği Tebliği	-	-	-	-
Seri: V, No: 65 Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç İşlemleri Tebliği	12	196,524	2	23,672
Seri: V, No:68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	-	-	11	1,232,000
Seri: VIII, No: 22 Halka Arz Tebliği	-	-	1	100,000
Seri: VIII, No: 39 Özel Durumlar Tebliği	3	237,344	7	143,324
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	-	-	9	572,820
Seri: X, No: 16 Bağımsız Denetim Tebliği	-	-	-	-
Seri: IV, No: 8 Vekaleten Oy Kullanma ve Çağrı Tebliği	-	-	-	-
Muhasebe Düzenlemelerine Aykırılık	-	-	-	-
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	6	1,184,076	-	-
Aracı Kurum	53	2,070,595	65	1,736,676
Seri: V, No: 6 Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ	2	38,672	7	171,178
Seri: V, No: 34 Sermaye Yeterliliği Tebliği	-	-	2	21,960
Seri: V, No: 46 Aracılık Faaliyetleri Tebliği	5	190,706	19	627,524
Seri: V, No: 59 Portföy Yöneticiliği Tebliği	-	-	3	94,690
Seri: V, No: 65 Açığa Satış Tebliği	27	527,419	19	465,566
Seri: V, No: 68 Aracı Kurumlarda İç Denetim Tebliği	-	-	3	81,998
Seri: VIII, No: 39 Özel Durumlar Tebliği	-	-	-	-
Seri: VIII, No: 54 Özel Durumlar Tebliği	-	-	2	121,960
Seri: XI, No:7 Aracı Kurum Hesap Planı	-	-	1	16,800
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	19	1,313,798	9	135,000
Şirket	2	253,396	7	304,567
Seri: VII No:10 Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar	1	241,560	-	-
Seri:VIII, No:35 sayılı Sermaye Piyasası Mevzuatı Uyarınca Değerleme Hizmeti Verecek Şirketlere İlişkin Esaslar Tebliğ	1	11,836	-	-
Seri: VIII, No:39 Özel Durumlar Tebliği	-	-	2	85,403
Seri: VIII, No:54 Özel Durumlar Tebliği	-	-	2	145,880
Muhasebe Düzenlemelerine Aykırılık	-	-	1	45,504
Kurul Kararını Yerine Getirmeme	-	-	2	27,780
Bağımsız Denetim Kuruluşu	3	80,880	7	97,552
Seri: X, No: 22 Bağımsız Denetim Tebliği	2	69,900	7	97,552
Seri: VIII, No: 45 Değerleme Tebliği	1	10,980	-	-
TOPLAM	82	4,062,347	109	4,210,611

Kurul uzmanlarınca Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) adına da denetimler yürütülmektedir. 2009 yılında MASAK'ın 18 yeni inceleme talebi Kurul'a ulaşmış ve 9 adet inceleme sonuçlandırılmıştır. 2009 yıl sonu itibarıyla mevcut MASAK incelemelerinin sayısına ilişkin bilgiler Tablo 5.11'de verilmiştir.

Tablo 5.11. MASAK Denetimleri

	2008	2009
Önceki Yılda Devreden MASAK Denetimi Sayısı	12	6
Cari Yılda MASAK'dan Gelen Denetim Sayısı	13	18
TOPLAM	25	24
Cari Yılda Sonuçlandırılan MASAK Denetimi Sayısı	19	9
Sonraki Yıla Devreden Denetim Sayısı	6	15

5.6.1. Bilgi Sistemleri İncelemesi

İMKB, İAB, VOBAS, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB bilgi sistemlerinin incelenmesine yönelik 14/12/2006 tarih ve 52/1499 sayılı Kurul Kararına istinaden, 2007 yılında İAB, VOBAS, TAKASBANK, TSPAKB, 2008 yılında İMKB ve MKK bilgi sistemleri incelemeleri gerçekleştirilmiştir. 2009 yılında da VOBAS ve TAKASBANK bilgi sistemleri takip incelemeleri gerçekleştirilerek hazırlanan inceleme raporları Kurula sunulmuştur. Alınan Kurul Kararları çerçevesinde söz konusu inceleme raporları ilgili Dairelere ve kurumlara bilgi ve gereği için gönderilmiştir.

5.7. MUHASEBE VE BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI

5.7.1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

Avrupa Birliği düzenlemelerine uyum çerçevesinde 2008 yılı içerisinde Seri: XI, No: 29 “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” yürürlüğe konulmuştur. Bu Tebliğ ile borsa şirketleri, aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleri 2008 yılının ilk ara döneminden itibaren finansal tablolarını Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları ile tam uyumlu olarak düzenlemeleri zorunlu tutulmuştur. Böylelikle finansal raporlama açısından uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanmıştır.

Diğer taraftan ülkemiz sermaye piyasasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla da finansal tablo formatları ve finansal raporlamaya ilişkin bazı hususlara dair açıklamalar ilan edilmiştir.

5.7.2. Bağımsız Denetim Standartları

Uluslararası muhasebe meslek örgütü olan Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu bünyesinde oluşturulan Uluslararası Denetim ve Tasdik Standartları Kurulu (International Auditing and Assurance Standards Board - IAASB), ulusal bağımsız denetim standartlarının uluslararası düzeyde uyumlulaştırılması amacıyla halihazırda 70 ülkede uygulanmakta olan Uluslararası Denetim Standartları'nı (UDS) yayımlamakta olup, Avrupa Komisyonu'nun 2005 yılı itibarıyla AB üyesi ülkelerin ulusal bağımsız denetim standartlarının UDS'ye uyumlu hale getirilmesi yönünde üye ülkeler tarafından da olumlu olarak karşılanan bir ilke kararı bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Sermaye Piyasası Kurulunca 1987 yılından bu yana sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerin en kapsamlısı olan “Uluslararası Bağımsız Denetim Standartları” ile tam uyumlu Seri: X, No: 22 sayılı “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ” Resmi Gazete'nin 12/6/2006 tarih ve 26196 sayılı Mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kurulumuz Tebliği uluslararası düzenlemelere uygun olmakla birlikte IAASB Uluslararası Denetim Standartlarını güncellediğinden Kurulumuz Tebliği'ni aynı paralelde uyumlaştırma gereği doğmuştur. Bu çerçevede gerekli çalışmalar 2010 yılında yürütülecektir.

5.8. DAVALAR, SUÇ DUYURULARI VE İDARİ TEDBİRLER

SPKn'nın 49'uncu maddesinde, 47'nci maddede sayılı suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet Savcılığı'na yazılı başvuruda bulunulmasına bağlanmıştır.

Kanuna aykırı fiillerin işlendiğine dair bilgi edinen Cumhuriyet Savcılarının ise, Kurulu haberdar ederek durumun incelenmesini isteyebileceği de Kanunun 49'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Kanun koyucu öngördüğü bu kovuşturma sistemiyle, salt SPKn'ye aykırılığın doğmasını kovuşturma için yeterli görmemiş, bu konuda düzenleme ve denetlemeye yetkili otorite olan SPK'nın başvurusunu kovuşturmaya geçmenin ön koşulu olarak düzenlemiştir.

Kurul, yaptığı inceleme ve denetimler sonucunda ulaştığı tespitleri, olayın bütünlüğü, menfaatler dengesi, Kanunun geneli ve kamu yararı açısından değerlendirerek, kovuşturmaya geçilmesinde kamu yararı varsa Savcılığa başvuruda bulunmaktadır. Bankalar Kanunu'nda da yer alan ve teknik yönü ağırlıklı mevzuata

özgü bu sistem, bir taraftan kamu yararına yönelik olarak Kurula değerlendirme yetkisini verirken, diğer taraftan da Cumhuriyet Savcılarına, uzmanlarca incelenmiş ve rapora bağlanmış olayların ulaştırılmasını, gereksiz olaylarla yargının meşgul edilmemesini ve böylece yargılama sürecinin hızlı ve etkin yürütülmesini sağlamaktadır. Bu çerçevede, SPKn'nin 47'nci maddesinde yazılı suçlarla ilgili kovuşturma yapılabilmesi için mutlaka Kurulun yazılı başvurusu şarttır. Cumhuriyet Savcıları, Kanuna aykırılık oluşturan fiilleri Kurul dışı bir kanalla öğrenmeleri halinde dahi, durumu Kurula intikal ettirerek inceleme istemektedirler.

Mali piyasalarda işlenen suçlarda, genellikle birbiriyle bağlantılı birden fazla suç teşkil eden fiil söz konusu olmaktadır. SPKn'nin 47'nci maddesinde sayılan fiillerde kovuşturma, yukarıda açıklandığı gibi yürütülmekte, bu fiillerle birlikte işlenen Türk Ceza Kanununa veya başka kanunlara muhalefet suçları ise, tamamen genel hükümlere veya ilgili özel kanun hükümlerine göre kovuşturmaya tabi tutulmaktadır.

Diğer yandan Kurulun idari işlemlerine karşı iptal davaları ve bu işlemler nedeniyle zarara uğranıldığı iddiasıyla tam yargı davaları açılmaktadır. Ayrıca münferiden ve az sayıda olmak üzere adli mahkemelerde Kurul aleyhine tazminat davaları da açılmaktadır. Kurulca yatırımcıların haklarının korunmasını teminen adli mahkemelerde tedbir istemiyle davalar açılmakta ve alınan tedbir kararları uygulanmaktadır.

SPKn'nin 46'ncı maddesinin (i) bendi uyarınca Kurul, Kanunun 47/A bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri Kurulca tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaktadır.

Bunların yanı sıra, piyasalarda güven ve istikrarı daha hızlı sağlamaya yönelik olarak; düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek ve tüzel kişiler hakkında Kurul tarafından idari para cezası verilmektedir.

5.8.1. Kurul İşlemleri Aleyhine Açılan Davalar

İdari Davalar

Kurulun çeşitli karar ve idari işlemlerinin yürütülmesinin durdurulması ve/veya iptali ya da bu kararlara ilişkin tazminat (tam yargı) talebi ile açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2009 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 5.12. Son 3 Yıl İçinde Kurul İşlemlerine Karşı Açılan İdari Davalar (Konularına Göre Dağılım)

Yılı	Dava Sayısı	İdari Para Cezası	İşlem Yasağı	İmar Bankası (Tam yargı)	Diğer	Karara Bağlanan	Yargılaması Devam Eden
2007	391	32	21	171	167	350	41
2008	245	23	16	116	90	219	26
2009	184	8	56	22	98	76	108
TOPLAM	820	63	93	309	355	645	175

Tablo 5.13. Karara Bağlanan İdari Davalar

Dava Yılı	Karara Bağlanan	Kurul Aleyhine (Kesin)	Kurul Aleyhine (Kesinleşmeyen)	Kurul Lehine (Kesin)	Kurul Lehine (Kesinleşmeyen)	Görevsizlik
2007	350	1	3	168	158	20
2008	219	0	18	100	75	26
2009	76	0	3	28	35	10
TOPLAM	645	1	24	296	268	56

Hukuk Davaları

Kurulun idari nitelikte olmayan eylem ve işlemleri aleyhine hukuk ve ticaret mahkemelerinde açılmış olan davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2009 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir:

Tablo 5.14. Son 3 Yıl İçinde Kurul Aleyhine Açılan Hukuk Davaları

Yılı	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2007	9	0	9
2008	7	4	3
2009	2	1	1
TOPLAM	18	5	13

5.8.2. Kurul Tarafından Açılan Davalar

Ceza Davaları/Suç Duyuruları

Kurulun ilgili birimleri tarafından yapılan inceleme ve denetimler sonucunda, mevzuata aykırı işlem ve eylemleri tespit edilmiş olan kişi ve kuruluşlar hakkında, Kurul Karar Organı kararları uyarınca, SPKn'nin 49'uncu ve Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddeleri çerçevesinde 2009 yılı içerisinde Cumhuriyet Savcılıklarına yapılan suç duyurusu sayısı 56'dır.

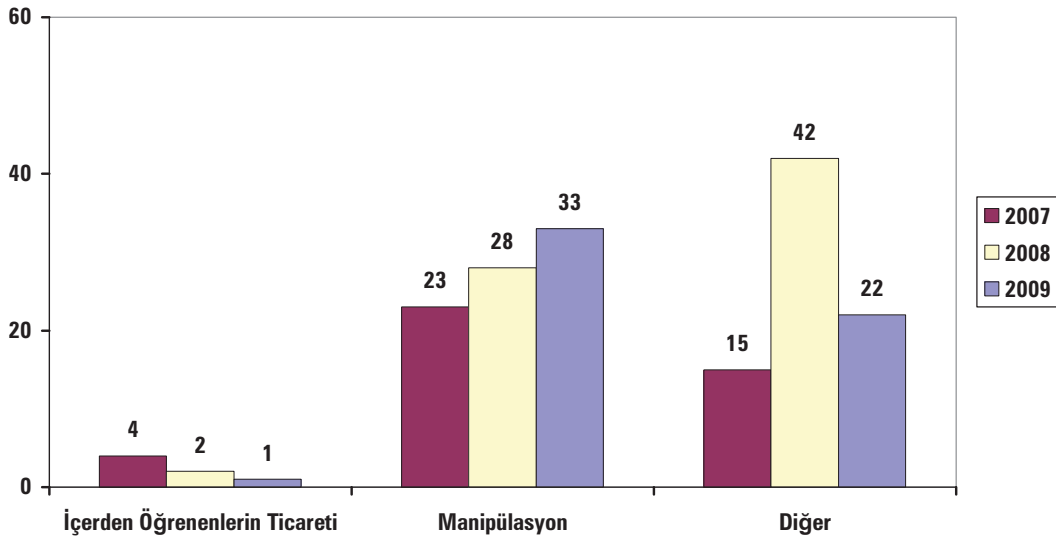
Suç duyuruları ve bu suç duyuruları üzerine, ilgililer hakkında açılmış ve Kurulumuzun "müdahil" sıfatıyla katıldığı ceza davalarına ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2009 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 5.15. Son 3 Yıl İçinde Kurul Tarafından Yapılan Suç Duyuruları ve Açılan Kamu Davaları

Yıllar	Suç Duyurusu Sayısı	Konularına Göre Dağılımı			Yargılama Aşamasına Göre Dağılımı		
		İçerden Öğrenenlerin Ticareti	Manipülasyon	Diğer	Savcılık İncelemesinde	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2007	42	4	23	15	0	26	16
2008	72	2	28	42	7	54	11
2009	56	1	33	22	17	36	3
TOPLAM	170	7	84	79	24	116	30

(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.

Grafik 5.1. 2007-2009 Dönemi Suç Duyuruları (Konularına Göre Dağılım)

Kurulumuzca yapılan suç duyuruları neticesinde açılan kamu davalarından karara bağlanana ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2009 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir. Ancak verilen kararlar ilk derece mahkemelerinin verdiği kararlar olup kesinleşmemiştir.

Tablo 5.16. Son 3 Yıl İçinde Kurul Tarafından Yapılan Suç Duyuruları Üzerine Açılan ve Karara Bağlanan Davalara İlişkin Bilgiler

Suç Duyurusu Yılı	Karara Bağlanan	Mahkumiyet	Ön Ödeme	Takipsizlik	Beraat(*)	Zamanaşımı
2007	16	9	0	2	5	0
2008	11	1	0	6	2	2
2009	3	0	0	3	0	0
TOPLAM	30	10	0	11	7	2

(*) İlk derece mahkemeleri tarafından verilen beraat kararları, Kurulumuzca temyiz edilmiştir.

Hukuk Davaları

Kurul tarafından, diğer kişi ve kuruluşlar aleyhinde hukuk ve ticaret mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde açılmış olan alacak, tespit, vb. davalara ilişkin son 3 yıllık dönemi kapsayan bilgiler 31/12/2009 tarihi itibarıyla aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 5.17. Son 3 Yıl İçinde Kurul Tarafından Açılan Hukuk Davaları

Yıllar	Dava Sayısı	Yargılaması Devam Eden	Karara Bağlanan
2007	7	1	6
2008	5	1	4
2009	4	4	0
TOPLAM	16	6	10

İflas Davaları

31/12/2009 tarihi itibarıyla, esasen hukuk davası niteliğinde olmakla beraber, takip prosedürü bakımından farklılıklar gösterdiğinden ayrı bir başlık altında izlenmesinde fayda görülen ve Kurul tarafından şirket ya da aracı kurumların iflası talebi ile son 3 yıllık dönemde açılmış olan 1 dava bulunmaktadır.

5.9. AVRUPA BİRLİĞİ (AB) UYUM ÇALIŞMALARI

Avrupa Birliği'nin Türkiye ile müzakerelere başlamasının kabul edildiği 3 Ekim 2005 tarihinden sonra gerçekleştirilen ve müzakere süreci öncesi hazırlık niteliği taşıyan tarama toplantıları, ilgili AB mevzuatının son durumu ve Türk mevzuatında yapılması gerekenler konusunda temel çerçeve çizmiştir. Bu kapsamda, Kurulumuzun mevzuat uyumu konusunda sorumlu olduğu ana konular, Sermayenin Serbest Dolaşımı, Mali Hizmetler, Şirketler Hukuku ve Ekonomik ve Parasal Politika müzakere başlıkları altında yer alan konulardan oluşmaktadır.

Söz konusu konu başlıklarında yer alan hususlarla ilgili çalışmalar geçtiğimiz dönemde de aktif biçimde sürdürülmüştür. Finansal piyasalarda görülen hızlı değişim ve AB'nin sermaye piyasasına ilişkin düzenlemelerinin de kendi içinde sürekli yenilenmesi, bu gelişmelerin düzenli takibi ve yapılacak işlerin uygun zaman ve yöntemle sonuçlandırılmasını gerekli kılmıştır. Bu kapsamda, 2002 yılı Mart ayında Kurulumuz bünyesinde AB Grubunun oluşturulmasıyla birlikte kurumsal yapılanmada bizzat AB konusunda faaliyet göstermek ve çalışmaları yürütmek üzere yeni bir oluşuma gidilmiştir. Görev ve sorumluluk alanı Avrupa Birliği ile ilişkiler olan birimin koordinasyonunda bir taraftan AB Direktifleri ile ülkemiz düzenlemelerinin uyumlaştırılması çalışmaları Kurulumuz bünyesinde devam ederken, diğer taraftan ilgili AB Kurumları ve üye ülkeleri ile işbirliği ve AB fonlarından destek alınması süreci başlatılmış, dolayısıyla AB çalışmaları daha etkin ve koordineli biçimde yürütülmeye başlanmıştır. Aynı zamanda, gerek AB Grubu gerek Kurulun diğer birimlerinde çalışan personelin AB konusunda daha detaylı bilgi sahibi olmasına yönelik eğitim ve toplantılara katılmaları yönünde azami gayret sarf edilmiş, bu çalışmalar da kurumsal kapasitenin güçlendirilmesine önemli katkılar sağlamıştır.

5.9.1. Mevzuat Uyum Çalışmaları ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon

Sermaye Piyasası Kurulu AB mevzuat uyum çalışmalarını ilgili diğer kurumlarla koordineli biçimde yürütmektedir. Bu çerçevede Kurulumuzca 2009 yılı içerisinde diğer kurumlarla koordinasyon içinde yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir:

Kurulumuz, Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi'nde alınan karar ile AB müktesebatının analitik incelemesini gerçekleştirmek amacıyla AB ile Türkiye arasında kurulan alt komitelerden "İç Pazar ve Rekabet Alt Komitesi" ve "Ekonomik ve Mali Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi" ne iştirak etmektedir. Genellikle yılda bir kez düzenlenen alt komite toplantılarında AB müktesebatındaki gelişmeler ve müktesebatın uyarlanması ve uygulanması yönünde Türkiye'de sürdürülen çalışmalar değerlendirilmekte, konu ile ilgili sunuşlar yapılmaktadır. Bu çerçevede, Ocak 2009'da Tek Pazar-Rekabet Alt Komitesi'ne, Şubat 2009'da Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi'ne katılım sağlanarak Kurulumuzla ilgili gelişmeler AB Komisyonu yetkililerine aktarılmıştır.

AB Müktesebatının iç hukuka aktarılmasında mevzuat uyum takvimi, sorumlu kuruluşları ve izlenecek usulü belirleyen ulusal taahhüt belgesi niteliğindeki "Ulusal Program" 31 Aralık 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ulusal programın Kurulumuz görev alanına giren kısımlarının hazırlanması ile ilgili çalışmalara katkı sağlanmış olup mevzuat uyumuna yönelik çalışmalar Ulusal Programa uygun olarak sürdürülmektedir. Bu çerçevede 2006-2007 yılları arasında "Sermaye Piyasası Kurulu'na Avrupa Birliği Sermaye Piyasası Standartlarına Uyumda Yardım" isimli Eşleştirme Projesinde hazırlanan tasarlardan da yararlanarak, yeni Taslak SPKn'nin hazırlanmasına ilişkin çalışmalara 2009 yılı içerisinde devam edilmiştir.

Mevzuat uyumunda ilgili kurumlar arasında eşgüdümün sağlanmasına yönelik olarak mevzuat uyumu konusundaki gelişmelerin Ulusal Program Veri Tabanı kapsamında güncel olarak izlenmesi ve uyum takviminin koordinasyonu amacıyla düzenli katkılar yapılmıştır. 2009 yılında ayrıca, AB mevzuat uyumun etkilerinin ölçülmesine yönelik olarak düzenleyici etki analizi çalışması yapılması ihtiyacı görülen alanlar belirlenmiştir.

2009 Yılı İlerleme Raporu'nun Türkiye Katkısının hazırlanması çalışmalarına katılmış, İlerleme Raporunda Kurulumuz faaliyet alanına giren konular değerlendirilmiş, 2009 yılı Katılım Öncesi Ekonomik Programı'nın Kurulumuz görev alanına giren bölümüne ilişkin katkılarımız ilgili koordinatör kuruma iletilmiştir. Ayrıca, AB müzakere sürecini ve müzakere fasılları çerçevesinde kaydedilen gelişmeleri değerlendirmek amacıyla ilgili kamu kurumlarının katılımı ile düzenlenen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi'ne katılım sağlanmıştır.

Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yapılan tüm düzenleme çalışmalarında AB düzenlemeleri de dikkate alınmakta ve AB'nin sermaye piyasası mevzuatına yönelik yeni düzenlemeleri de sürekli biçimde takip edilmektedir. Bu çerçevede bugüne kadar halka açık anonim ortaklıklar, kurumsal yatırımcılar, aracı kuruluşlar, bireysel yatırımcılar ve borsalar, diğer sermaye piyasası kurumları ve piyasalara yönelik bir dizi düzenleme yapılmıştır. Yaşanmakta olan küresel krizin Avrupa Birliği sermaye piyasalarındaki etkileri düzenleyici kuruluşların iç piyasalarına yönelik denetim ve düzenleme çalışmalarının artmasına ve gerek Avrupa çapında gerek üye ülkeler bazında düzenleme altyapısı ve düzenleyici kurum yapılarında değişikliğe gidilmesine neden olmuştur. Bu gelişmelerin de yakından izlenebilmesi amacıyla faaliyetler sürdürülmektedir. Bu amaçla Kurulumuz faaliyet alanına giren AB mevzuatı, üye ülkelerdeki gelişmeler ve Avrupa Menkul Kıymet Düzenleyicileri Komitesi (CESR) çalışmaları düzenli olarak izlenmiş, konu ile ilgili ayrıntılı aylık AB bültenleri hazırlanarak, e-posta aracılığıyla Kurulumuz personeli söz konusu gelişmeler hakkında bilgilendirilmiştir.

5.9.2. AB Fonlarından Yararlanmaya Yönelik Faaliyetler

AB mevzuatına ve uygulamalarına uyum çalışmalarında AB fonlarından ve diğer AB üyesi ülke fonlarından yararlanma amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede 2006-2007 döneminde Almanya Federal Maliye Bakanlığı ile gerçekleştirilen “Sermaye Piyasası Kuruluna Avrupa Birliği Sermaye Piyasası Standartlarına Uyumda Yardım” isimli Eşleştirme Projesi’nin (Twinning Project) tamamlanmasının ardından AB Katılım Öncesi Mali Yardımının 2008 yılı Programlaması çalışmaları çerçevesinde, “Sermaye Piyasası Kurulu’nun İdari Kapasitesinin ve Bilgi Teknolojileri Kapasitesinin Artırılması Konulu” konulu yeni bir proje önerisi hazırlanmış ve bu proje önerisi de AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Proje bileşenleri, “Muhasebe Alanında Düzenleme Taslaklarının Hazırlanması ve Eğitim”, “SPK’nın İdari Kapasitesinin Artırılması ve Uygulamaların Tesis Edilmesi”, “Lisanslama ve Eğitim Merkezinin Geliştirilmesi”, “Stratejik Bilgi Sistemi Planı (Strategic Information System Plan - SISP)”, “Elektronik Veri Toplama ve Başvuru Sistemi (Electronic Data Gathering and Application System - EDGAS)” ve “İleri Gözetim Sistemi (Advance Surveillance System - ASUR)”dır.

Söz konusu proje önerisinin I ve II. bileşenlerinin AB üye ülkelerindeki yetkili otoritelerinin katılımıyla Eşleştirme projesi olarak gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Ancak AB Komisyonu tarafından 2009 yılında gerçekleştirilen iki dolaşımda da proje önerimiz için üye ülke yetkili otoritelerinden teklif alınmamıştır. Bu nedenle projenin I. ve II. bileşenlerinin teknik yardım ile gerçekleştirilmesi amacıyla ihale dokümanlarının hazırlanması çalışmaları devam etmektedir. Projenin Lisanslama ve Eğitim Merkezi ile ilgili III. bileşeni ile ilgili çalışmaların başlayabilmesi için gerekli şartın yerine getirilmesi çalışmaları ve bilgi işlem kapasitesinin geliştirilmesine yönelik IV, V ve VI. bileşenlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla ihale dokümanlarının hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda ayrıca, projelerin yönetilmesi ile izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin sürdürülmesi amacıyla, koordinasyonu Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından sağlanan çalışmalara katkıda bulunulmuş ve toplantılara katılım sağlanmıştır. Ayrıca, AB üyeliğine aday ülkelerin teknik destek ihtiyaçlarının ve AB tarafından sağlanacak destek ve fonların kapsamının uzun dönemli olarak belirlenmesi amacıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2011 - 2013 yıllarına ilişkin olarak hazırlanmakta olan Çok Yıllı Endikatif Planlama Belgesi’ne (Multiannual Indicative Planning Document) Kurulumuz ihtiyaçları dikkate alınarak katkıda bulunulmuştur.

Hollanda tarafından sunulan Katılım Öncesi Programından faydalanılarak, 2007 yılından itibaren Hollanda Finansal Piyasalar Otoritesi (Authority for Financial Markets - AFM) ile çeşitli projeler gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2007-2008 döneminde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’na uyumlu olarak hazırlanan “borsa şirketlerine ait mali tabloların revizyonunun etkin biçimde gerçekleştirilmesi” ve “aracı kuruluşların uzaktan gözetiminin geliştirilmesi” amaçlı projelerin tamamlanmasının ardından, 2009 yılında “piyasanın kötüye kullanımı-denetim” konulu proje çalışmaları sürdürülmüştür. Çalışmada piyasanın kötüye kullanımı kapsamında piyasa manipülasyonu ve içeriden öğrenenlerin ticareti konularındaki denetim çalışmalarında hız ve etkinliğin artırılması amaçlanmaktadır. Bu bileşenle ilgili olarak Kurulumuz nezdinde gerçekleştirilen çalışma toplantılarının yanı sıra Eylül 2009’da Proje çalışma gruplarının katılımıyla AFM nezdinde çalışma toplantıları düzenlenmiştir. Proje bütçelerinin tamamı Hollanda kaynaklarından sağlanmaktadır.

Ayrıca kısa süreli teknik yardımlar kapsamında ise, aday ülkelere AB mevzuatına uyum sağlanması ve gerekli idari alt yapının kurulması için teknik yardım sağlayan Avrupa Komisyonunun Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlüğü altında faaliyet gösteren Teknik Yardım Bilgi Paylaşımı Ofisi (Technical Assistance Information Exchange Office - TAİEX) ve Kurulumuzun işbirliği 2009 yılında da devam etmiştir. İhtiyaç duyulan alanlarda

seminer/çalışma toplantısı, çalışma ziyareti ve uzman taleplerinde bulunulması ve kabul edilen taleplerin gerçekleştirilmesi zemininde yürütülen faaliyetler çerçevesinde 2009 yılının,

- Ocak ayında Kurulumuz uzmanlarının katılımıyla “bağımsız denetim firmalarının kamu gözetimi” konusunda İngiltere’de bir çalışma ziyareti,
- Nisan ayında Frankfurt ve Berlin’de “borsa şirketlerinde pay sahiplerinin hakları” konulu çalışma ziyareti ile “piyasanın kötüye kullanımı ve risk odaklı denetim” konulu çalıştay,
- Haziran ayında “borçlanma araçlarına ilişkin kamuyu aydınlatma ve izahname yükümlülükleri” konulu çalıştay,
- Temmuz ayında “yatırım danışmanlığı faaliyeti ve yatırım tavsiyeleri” çalıştay ile “çok taraflı işlem sistemleri” konusunda seminer gerçekleştirilmiştir.

2010 yılının Ocak ayında ise, “ihtisas mahkemeleri” konusunda bir çalıştay, Şubat ayında “bağımsız denetim-kalite kontrolü” çalıştay, Mart ayında Kurulumuz uzmanlarının katılımıyla Viyana’da “risk odaklı denetim” konulu çalışma ziyareti, Nisan ayında “tezhahüstü türev araçlar” konusunda yabancı uzmanların katılımıyla bir toplantı, Mayıs ayında ise “finansal piyasalarda tüketici uyumsuzluklarının çözümü” konusunda bir çalışma toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca TAİEX’den teknik yardım alınması amacıyla yeni teknik destek başvurularında bulunulmuştur. TAİEX işbirliği ile düzenlenen toplantılar sonucunda Kurulumuz sorumluluk alanına giren AB mevzuatı ve farklı üye ülke uygulamaları hakkında bilgi edinilmesi imkanı sağlanmaktadır.

AB fonlarından sağlanan kısa süreli teknik yardım çalışmaları kapsamında ayrıca, Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinin Desteklenmesi (Support Activities to Strengthen the European Integration Process - SEI) başlıklı finansman projesinden faydalanılması için hazırlanan proje önerilerinden;

- Sermayenin serbest dolaşımı,
- Finansal Araç Piyasaları Direktifi,
- Borsaya kote şirketlerin özel durum açıklamalarına ilişkin etkin denetim sistemi oluşturulması,

konularına ilişkin önerilerin gerçekleştirilmesi Avrupa Birliği Genel Sekreterliğince olumlu karşılanmıştır. Bu çerçevede, 2009 yılı içerisinde söz konusu çalışmaların gerçekleştirilmesine yönelik ihale dokümanlarının hazırlanması çalışmaları Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Merkezi Finans ve İhale Birimi ile koordineli olarak sürdürülmüştür. Ayrıca, projeler kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan çalışma toplantısı ve çalışma ziyaretlerine ilişkin olarak ilgili uzmanlar ve AB üye ülkelerinde sermaye piyasalarının düzenlenmesi ve denetiminden sorumlu kurumlarla temaslar sürdürülmüştür.

5.10. ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Küreselleşen dünyada sermayenin giderek hareketlenmesi uluslararası ilişkilerin önemini artırmıştır. Bu çerçevede Kurulun faaliyetlerinden bir kısmını yurt dışı uygulamalardan ve tecrübelerden yararlanılması ile, düzenleyici otoriteler arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi oluşturmaktadır.

Kurulumuzca, ülkelerarası çoklu ve ikili ilişkilere büyük önem verilmektedir. Bu amaçla, Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, diğer ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ve Kurulun faaliyet alanıyla

ilgili diğer yabancı kuruluşlar (OECD, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, IMF gibi) ile ilişkilerimizi geliştirmek için çalışmalar yapılmış, üyesi bulunduğumuz Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions, IOSCO) faaliyetlerine aktif katılım sağlanmıştır.

Günümüzde bilgi ve bilginin transferi sermaye piyasalarının güvenilirliği açısından da büyük önem taşımaktadır. Dünyada yaşanan küreselleşme eğilimine paralel olarak Kurulumuzda, yabancı ülkelerin sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve bilgi transferine ilişkin mutabakat (Memorandum of Understanding) tesis etme çalışmaları sürdürülmektedir.

5.10.1. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü

IOSCO sermaye piyasalarındaki düzenleyici/denetleyici otoritelerin, ilgili alanlarda koordinasyon ve iş birliği sağlamak, sermaye piyasalarının yasal ve kurumsal yapısına ilişkin olarak ortak uluslararası standartlar oluşturmak ve üyeler arasında bilgi alış verişini olanaklı kılmak amacıyla oluşturdukları bir kuruluştur. IOSCO, mali piyasalarla ilgili diğer uluslararası kuruluşlarla da iş birliği halinde faaliyet göstermekte ve alanındaki en etkin uluslararası kuruluş niteliğini taşımaktadır.

Kurulumuz 1988 yılında üye olduğu IOSCO'nun faaliyetlerine katılmaktadır. Bu kapsamda Kurulumuz aşağıdaki komite ve çalışma grubu çalışmalarına aktif olarak iştirak ederek IOSCO amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi yönünde politika oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

- Başkanlar Komitesi (Presidents' Committee)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi (EMC - Emerging Markets Committee)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Danışma Kurulu (EMC Advisory Board)
- Avrupa Bölge Komitesi (ERC- European Regional Committee)
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Çalışma Grupları (EMC Working Groups)
- Uygulama Komitesi (Implementation Committee)
- İzleme Grubu (Screening Group)
- Gözetim Grubu (Monitoring Group)

IOSCO ile ilgili faaliyetlerin gerektirdiği çalışmaların daha iyi yürütülebilmesi amacıyla, 2002 yılı Haziran ayında Kurulumuz bünyesinde oluşturulan Uluslararası İlişkiler Grubu, bu alanda aşağıda yer alan konularda görevini sürdürmektedir:

- IOSCO bünyesinde faaliyet gösteren çeşitli Komiteler, Çalışma Grupları ve IOSCO Genel Sekreterliği ile ilişkilerin yürütülmesi ve koordinasyonun sağlanması,
- IOSCO EMC bünyesindeki Çalışma Gruplarını yönlendirici faaliyetlerde bulunulması ve çalışma konuları ile proje önerileri geliştirilmesi,
- Kurul içinde yapılan mevzuat ve diğer ilgili çalışmalarda, IOSCO ilkeleri ve diğer ülke uygulamalarına uygunluk açısından değerlendirmelerde bulunulması,

- Kurulun, IOSCO bünyesinde yürütülen çalışmalar ve sonuçları hakkında bilgilendirilmesi.

Bu çerçevede, Kurulun 2009 yılı içerisinde IOSCO faaliyetlerine ilişkin olarak yürüttüğü çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi (EMC)

EMC bünyesinde faaliyet göstermekte olan çalışma gruplarının projelerine aktif olarak katılmaktadır.

EMC'nin Kasım 2009'da Bükreş'te gerçekleştirilen toplantısında, Kurulumuz Tezgahüstü Piyasalar ve Türev Araç İşlemleri Çalışma Grubu'nun Başkanı seçilmiş ve 2009 yılı içerisinde üye ülkelere gönderilmek üzere anket hazırlıkları sürdürülmüştür. Ayrıca, Kurulumuz Menkul Kıymetleştirme Çalışma Grubu'na üye olmuş ve söz konusu grubun anketi cevaplandırılmıştır.

Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Danışma Kurulu (EMC Advisory Board)

Kurulumuz 3-6 Aralık 2007'de Dubai Finansal Hizmetler Otoritesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen IOSCO Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi toplantısı sırasında, Komite bünyesinde faaliyet gösteren ve Komiteyi yönlendirici fonksiyon üstlenmiş bulunan "Danışma Kurulu" na (Advisory Board) üye olarak seçilmiştir.

Sözkonusu üyeliğimiz çerçevesinde Ekim ayında Basel'de ve Kasım ayında Bükreş'te gerçekleştirilen toplantılara katılmış; IOSCO Genel Sekreterliği Teknik Komite ve Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Başkanı ve Çalışma Grupları başkanlarıyla karşılıklı görüş alışverişinde bulunma fırsatı yakalanmıştır.

Diğer IOSCO Çalışmaları

Kurulun 2009 yılında iştirak etmiş olduğu diğer IOSCO çalışma grupları aşağıda yer almaktadır:

- Başkanlar Komitesi: IOSCO Genel Kurulu niteliğindeki Komitenin Haziran ayında IOSCO Yıllık Konferansı sırasında Tel Aviv'de gerçekleştirilen toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi: Kasım ayında Bükreş'te gerçekleştirilen toplantısına katılım sağlanmış, Tezgahüstü Piyasalar ve Türev Araçlar İşlemleri Çalışma Grubu'nun çalışma planı üyelerin bilgisine sunulmuş, çalışma takvimi ve yöntemi belirlenmiştir.
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Danışma Kurulu: Ekim ayında Basel'de gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlanmıştır. Söz konusu toplantıda Kurulumuzun Tezgahüstü Piyasalar ve Türev Araç İşlemleri konulu çalışma grubu başkanlığı için girişimlerde bulunulmuştur.
- Avrupa Bölge Komitesi: Mart ayında Madrid'de ve Ekim ayında Basel'de yapılan toplantılara katılım sağlanmıştır. Toplantılarda Kurulumuzca yapılan son mevzuat değişiklikleri hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca, Avrupa Bölge Komitesi üyelerinden IOSCO çok taraflı mutabakat zaptını henüz imzalamayan ülkelerle bağlantı kurularak, üyelik başvurusu yapmaları yönünde çalışmalar yürütülmüştür.
- Gelişmekte Olan Piyasalar Komitesi Çalışma Grupları: Haziran ayında IOSCO Yıllık Konferansı sırasında Tel Aviv'de ve Kasım ayında Bükreş'te gerçekleştirilen toplantılarına katılım sağlanmıştır. Yıl içinde söz konusu çalışma gruplarınca hazırlanan anketler yanıtlanmış, yapılan toplantılarda Kurulumuz görüşleri

iletilmiştir. Ayrıca 3 numaralı Aracı Kuruluşlar Çalışma Grubu'nun raporu Yıllık Konferans sırasında Kurulumuza sunulmuştur.

- Uygulama Komitesi: Menkul Kıymet Düzenlemelerine İlişkin IOSCO İlke ve Amaçlarının uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gibi konularda faaliyet gösteren Uygulama Komitesi'nin Mayıs ayında Quebec'te, Ekim ayında Basel'de ve Aralık ayında Dubai'de yapılan toplantılarına iştirak edilmiştir. Bu kapsamda, IOSCO ilkelerinin güncellenmesi çalışmalarına katkıda bulunulmuş, hazırlanan raporlara görüş verilmiştir.
- IOSCO Çok Taraflı Mutabakatı ile ilgili İzleme Komitesi (Screening Group) ve Gözetim Grubu (Monitoring Group): İzleme Komitesi, bilgi paylaşımı ve işbirliğine yönelik IOSCO Çok Taraflı Mutabakatını imzalamak talebiyle başvuruda bulunan düzenleyici kuruluşların başvurularını inceleyerek görüş oluşturmakla görevlidir. Bu kapsamda Grubun 2009 yılında Nisan ayında Krakow'da ve Aralık ayında Washington DC'de gerçekleştirilen toplantılarına katılım sağlanmıştır. 2009 yılı içerisinde başvuruda bulunan ülkelerden bir tanesi Kurulumuzca incelenerek sonuçlandırılmıştır. Gözetim Grubu ise IOSCO Çok Taraflı Mutabakatının uygulamasına ilişkin gözetimin sürdürülmesi ve gerekli değişikliklerin yapılması ile görevli olup, yıl içerisinde bir kez, IOSCO Yıllık Konferansı sırasında toplanmaktadır. Haziran ayında gerçekleşen söz konusu toplantıya Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

Ayrıca, Komite ve çalışma grupları tarafından yürütülmekte olan projelere ilişkin olarak anketlerin cevaplandırılması ve taslak raporlar hakkında görüş oluşturulması gibi konularda ilgili dairelerin desteği alınarak çalışmalara katkı sağlanmıştır. Katılım sağlanamayan toplantılar, gönderilen rapor ve toplantı tutanakları aracılığıyla takip edilmiştir.

Kurulca ayrıca, Kurul içi bilgi paylaşım sistemi (intranet) vasıtasıyla Kurul çalışanlarının IOSCO çalışmaları ve yayımlanan raporlar hakkında bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Kurulumuz Personelinin IOSCO Nezdinde Secondee Olarak Görevlendirilmesi

IOSCO'nun Madrid/İspanya'da bulunan merkezinde, gelişmekte olan piyasalar konusunda secondee olarak görev yapmak üzere Kurulumuz personelinin belirlenmesi amacıyla Kurulumuzca uygulanacak prosedür hususunda 2009 yılı içerisinde çalışmalar başlatılmış, bu çerçevede Kurulumuzdan 1 personel IOSCO tarafından secondee olarak seçilerek, 1 yıl süreyle IOSCO nezdinde görev yapmak üzere Madrid'de görevlendirilmiştir.

5.10.2. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) İle İlgili Çalışmalar

OECD Mali Piyasalar Komitesi

OECD bünyesinde görev yapan Mali Piyasalar Komitesi (Committee on Financial Markets) her yıl iki defa (genellikle Mart ve Ekim aylarında) düzenli olarak toplanarak, finans piyasalarına ilişkin yapısal-kurumsal düzenlemeler ve piyasa gelişmeleri konularında yapmış olduğu çalışmaları üye ülkelere sunmaktadır. Bu toplantılarda üye ülkeler arasında fikir alış verişini yapılmasına olanak sağlanmakta, söz konusu toplantılara Kurulumuzca da iştirak edilmektedir.

OECD Mali Piyasalar Komitesi kurum değil ülke bazında takip edilmektedir. Burada ülkemizdeki mali piyasalardaki gelişmeler aktarılıp, OECD üyesi ülkelerdeki gelişmeler hakkında bilgi edinilmektedir.

Mali Piyasalar Komitesi'nin 2009 yılında Mart ayında Tokyo'da yapılan toplantısına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu

Kurulumuz, OECD bünyesinde oluşturulan OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu (OECD Corporate Governance Steering Committee) çalışmalarına aktif katılım sağlamaktadır. Grup, kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirme amaçlı çalışmalar yapmaktadır.

Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu'nun 2009 yılında Nisan ayında Paris'te ve Aralık ayında Dubai'de yapılan toplantılarına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır. Ayrıca çalışmalar çerçevesinde hazırlanan rapor ve anketlere Kurulumuzca da aktif olarak katılım sağlanmaktadır.

OECD KOBİ'ler ve Girişimcilik Çalışma Grubu

OECD Sanayi, İnovasyon ve Girişimcilik Komitesi bünyesinde yer alan KOBİ'ler ve Girişimcilik Çalışma Grubu KOBİ'lerle ilgili çalışmaların yürütülmesinde OECD üyesi ülkelerin görüş ve değerlendirmelerinin paylaşılması açısından önemli katkı sağlamaktadır.

Söz konusu çalışma grubunun Ekim ayında Paris'te yapılan toplantısına Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

OECD Ulusal Eşgüdüm Birimleri Toplantısı

Kurulumuzun Kurumsal Yönetim konusunda Ulusal eşgüdüm birimi olması nedeniyle, Kurulumuzun OECD çalışmalarını yakından takibi ve kurumlar arası eşgüdüm ve OECD'den ülke olarak en fazla yararlanma imkanlarının paylaşılması açısından 2009 yılının Haziran ayında Paris'te yapılan toplantıya Kurulumuzca katılım sağlanmıştır. Ayrıca, Kurumsal Yönetim Eşgüdüm Raporu hazırlanarak Dışişleri Bakanlığı'na iletilmiştir.

Kurulumuz Personelinin OECD Nezdinde Seconded Olarak Görevlendirilmesi

OECD nezdinde seconded olarak bir yıl süreyle görev yapacak personelin belirlenmesi amacıyla Kurulumuz adaylarının seçimi hususunda 2009 yılı içerisinde çalışmalar başlatılmıştır.

5.10.3. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)

Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS-The General Agreement on Trade in Services) 1947 yılında imzalanan Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) kapsamında 1986–1994 yıllarında yapılan Uruguay Görüşme Turunda GATT'a dahil edilmiş ve 1/1/1995 tarihinde resmi olarak faaliyete geçirilen Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesine aktarılmıştır. GATS hizmet ticaretini düzenleyen ilk çok taraflı anlaşmadır. Türkiye Cumhuriyeti 1994 GATS anlaşmasına DTÖ kurucu üyesi olarak imza atmış ve anlaşma TBMM'de 25 Şubat 1995'te onaylanmıştır.

GATS tüm hizmet alanlarının serbest piyasaya açılması için mevcut düzenlemeleri genişleten ve hukuki işlerlik kazandıran çok taraflı yatırım ve ticaret anlaşmasıdır.

GATS kapsamındaki 11 temel kategori arasında finansal, mali ve bankacılık hizmetleri de bulunmaktadır. GATS’da, kurum bazında değil, ülke bazında temsil söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede, DTÖ Mali Hizmetler Komitesi çalışmalarına Kurulumuzca da iştirak edilmekte olup, 2009 yılı içerisinde de bu çalışmalar devam etmiştir.

Ayrıca, Dünya Ticaret Örgütü’nün hizmet müzakereleri kapsamında, Türkiye ile Körfez İşbirliği Konseyi arasında ve Türkiye ile Güney Kore arasında imzalanması planlanan ve Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın koordinasyonunda yürütülen Serbest Ticaret Anlaşmaları çalışmalarına Kurulumuz faaliyet alanı kapsamında Kurulumuzca da katılım sağlanmıştır.

5.10.4. İkili İlişkiler ve İmzalanan Mutabakat Zabitleri

2009 yılında diğer ülkelerdeki sermaye piyasalarında düzenleme ve denetim yetkisine sahip kuruluşlarla iş birliği çerçevesinde Mutabakat Zaptı imzalanması için başlatılan girişimler sürdürülmüştür. Kurul tarafından şimdiye kadar imzalanan ikili mutabakatlara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.18. Kurulca İmzalanan İkili Mutabakatlar

Ülke	Kuruluş	Tarih
İngiltere	HM Treasury	Ağustos 1999
	Financial Services Authority	
	London Stock Exchange	
Fransa	Commission des Operations de Bourse (Autorité des Marchés Financières)	Mayıs 2000
Almanya	BAWe (BaFin)	Mayıs 2000
İsveç	Finansinspektionen	Haziran 2001
İtalya	Commissione Nazionale per le Società e la Borsa	Haziran 2001
ABD	Commodity Futures Trading Commission	Haziran 2001
Avustralya	Australian Securities and Investment Commission	Haziran 2001
Yunanistan	Capital Markets Commission	Ekim 2001
Portekiz	CMVM – Comissão do Mercado de Valores Mobiliários	Ekim 2001
Malta	Malta Stock Exchange	Haziran 2001
	Malta Financial Services Center (Malta Financial Services Authority)	Nisan 2002
Arnavutluk	Albanian Securities Commission	Eylül 2003
Romanya	Romanian National Securities Commission	Ekim 2003
Bulgaristan	Financial Supervision Commission	Aralık 2004
Hırvatistan	CROSEC - Croatian Securities Commission	Nisan 2005
Makedonya	MSEC - Securities and Exchange Commission	Nisan 2005
Hollanda	AFM - Netherlands Authority for Financial Markets	Haziran 2005
Bosna Hersek	Securities Commission of the Federation of Bosnia and Herzegovina Republic of Srpska Securities Commission	Ekim 2005
Dubai Uluslararası Finans Merkezi	Dubai Financial Services Authority	Kasım 2005
Karadağ	Securities Commission of the Republic of Montenegro	Şubat 2006
İsrail	Israel Securities Authority	Şubat 2006
Tayvan	Financial Supervision Commission	Haziran 2006
Çin	China Securities Regulatory Commission	Kasım 2006
Suriye	Syrian Commission on Financial Markets and Securities	Ocak 2008
Rusya	Federal Markets Financial Service of Russia	Ağustos 2009

Diğer bazı ülke otoriteleriyle de Mutabakat Zaptı imzalanması çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, ilgili ülkenin sermaye piyasalarıyla kurulabilecek teknik ve yasal işbirliği imkanlarının karşılıklı olarak değerlendirilmesine yönelik girişimlerde bulunmak üzere 2009 yılı Nisan ayında Bakü'ye, Mayıs ayında Saraybosna'ya ve Haziran ayında Frankfurt'a resmi ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

5.10.5. Diğer Faaliyetler

Kurulumuzca sermaye piyasalarına yönelik gündemde olan konular ile mevcut piyasa koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin yürütülen çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyulan ya da AB mevzuatı uyum çalışmalarına katkı sağlayan alanlarda düzenlenen konferanslara katılım gerçekleştirilmektedir.

Kurulumuz, yabancı sermaye piyasası düzenleyici otoritelerinin zaman zaman organize ettikleri eğitim veya staj programlarına katılımı desteklemektedir. Bu çerçevede, Kurulumuzca meslek personeline eğitim ve staj olanakları sağlamak üzere, gelişmiş piyasaların sermaye piyasası otoriteleri ile işbirliği ve diyalog çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların periyodik olarak yaptıkları çalışmalara katılım sağlanmıştır.

Öte yandan, Lüksemburg'da faaliyet gösteren Mali Teknoloji Transferi Ajansı (ATTF) ile Kurulumuz arasında, Türkiye'nin Lüksemburg büyükelçiliği aracılığıyla yapılan görüşmeler neticesinde ATTF tarafından Kurulumuza yatırım fonları konusunda eğitim verilmiştir.

Suriye ile Kurulumuz arasında 2008 yılında imzalanan mutabakat zaptı çerçevesinde, Suriye'den gelen bir heyete Kurulumuzca eğitim programı organize edilmiştir.

5.11. LİSANSLAMA FAALİYETLERİ

Kurulumuzun Seri: VIII, No: 34 "Sermaye Piyasasında Faaliyette Bulunanlar İçin Lisanslama ve Sicil Tutmaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"i 11 Ağustos 2001 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 10 Eylül 2001 tarihli Kurul Başkanlığı Onayı ile Lisanslama ve Sicil Grubu oluşturulmuştur.

Lisanslama sınavları ile amaçlanan, sermaye piyasası alanında ihtisas personeli, yönetici, türev araçlar personeli, gayrimenkul değerlendirme uzmanı, konut değerlendirme uzmanı, kredi derecelendirme uzmanı, kurumsal yönetim derecelendirme uzmanı, sermaye piyasasında bağımsız denetçi ve yönetici olarak çalışanların mesleki yeterliliklerinin, bilgi ve tecrübelerinin saptanarak lisans belgelerinin verilmesidir.

Kurulumuzca düzenlenen ilk lisanslama sınavı 2002 yılı Eylül ayında yapılmıştır.

Kurulumuzca; 2009 yılı içinde, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavı, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavı, Türev Araçlar Sınavı, Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Sınavı, Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı, Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Sınavı, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Sınavı ve Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı olmak üzere 8 çeşit sınav yapılmıştır. Takas ve operasyon sorumlularının lisans alabilmeleri için, Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Sınavının sadece "Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları, türev araçlar muhasebe ve operasyon sorumlularının ise lisans alabilmeleri için Türev Araçlar Sınavının sadece "Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri" başlıklı bölümünden başarılı olmaları gereklidir. 30/5/2009 tarihli Tebliğ değişikliği ile mevcut lisanslara ek olarak Temel Düzey Müşteri Temsilciliği Lisansı, Türev Araçlar Müşteri Temsilciliği Lisansı ve Türev Araçlar Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı tanımlanmıştır.

Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı ilk kez 2008 Ocak döneminde yapılmıştır.

Lisanslama sınavlarında başarılı sayılmak için sınav konularının her birinden 100 üzerinden en az 60 alınması ve alınan notların aritmetik ortalamasının en az 70 olması gerekmektedir.

2009 yılında yapılan lisanslama sınavları Ocak, Mayıs ve Eylül aylarında olmak üzere 3 kez düzenlenmiştir. Her sınav döneminde lisanslama sınavlarına yönelik ayrıntılı bilgileri içeren Sınav Kılavuzu güncellenerek Kurulumuz İnternet sitesinde adaylara duyurulmuştur. Ayrıca; sınavların konu ve alt konu başlıkları, oturum tablosu, alt konu başlıkları bazında sorulacak soru sayıları İnternet sitemizde yer alan “Lisanslama Sınavları” başlığı altında açıklanmıştır.

2009 yılında yapılan lisanslama sınavları başvuruları sınav tarihlerinden 2.5–3 ay önce Kurulumuz İnternet sitesinden de ulaşılabilen <http://spk.anadolu.edu.tr> İnternet adresi üzerinden alınmıştır. 2009 yılında lisanslama sınavları; Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya ve Bursa’da yapılmıştır.

Tablo 5.19. Lisanslama Sınavları

DÖNEM	TEMEL DÜZEY	İLERİ DÜZEY	TÜREV ARAÇLAR	GAYRİMENKUL DEĞERLEME UZMANLIĞI	TAKAS OPERASYON	KREDİ DEĞERLEME LENDİRME	KURUMSAL YÖNETİM DEĞERLEME LENDİRME	SERMAYE PİYASASINDA BAĞIMSIZ DENETİM	KONUT DEĞERLEME UZMANLIĞI	TOPLAM
2007 OCAK										
SINAVA GİREN SAYISI	12,081	3,169	837	2,114	36	491	87	-	-	18,815
KAZANILAN LİSANS	912	297	124	97	32	23	17	-	-	1,502
BAŞARI %	7.55	9.37	14.81	4.59	88.89	4.68	19.54	-	-	7.98
2007 MAYIS										
SINAVA GİREN SAYISI	10,645	2,597	795	2,441	33	602	93	-	-	17,206
KAZANILAN LİSANS	746	268	109	118	30	55	22	-	-	1,348
BAŞARI %	7.01	10.32	13.71	4.83	90.91	9.14	23.66	-	-	7.83
2007 EYLÜL										
SINAVA GİREN SAYISI	10,086	2,668	870	2,468	41	663	115	264	-	17,175
KAZANILAN LİSANS	973	231	126	92	30	44	33	13	-	1,542
BAŞARI %	9.65	8.66	14.48	3.73	73.17	6.64	28.70	4.92	-	8.98
2008 OCAK										
SINAVA GİREN SAYISI	10,103	2,807	1,089	2,680	45	676	137	519	552	18,608
KAZANILAN LİSANS	312	176	56	71	29	13	8	22	7	694
BAŞARI %	3.09	6.27	5.14	2.65	64.44	1.92	5.84	4.24	1.27	3.73
2008 MAYIS										
SINAVA GİREN SAYISI	9,736	2,475	1,032	2,579	61	570	149	641	633	17,876
KAZANILAN LİSANS	376	150	144	227	18	40	60	16	38	1,069
BAŞARI %	3.86	6.06	13.95	8.80	29.51	7.02	40.27	2.50	6.00	5.98
2008 EYLÜL										
SINAVA GİREN SAYISI	8,174	2,423	860	2,112	56	432	226	899	403	15,585
KAZANILAN LİSANS	284	261	90	125	16	32	58	95	10	971
BAŞARI %	3.47	10.77	10.47	5.92	28.57	7.41	25.66	10.57	2.48	6.23
2009 OCAK										
SINAVA GİREN SAYISI	12,692	3,550	1,264	2,743	65	572	267	1,372	439	22,964
KAZANILAN LİSANS	276	146	63	79	18	22	79	89	19	791
BAŞARI %	2.17	4.11	4.98	2.88	27.69	3.85	29.59	6.49	4.33	3.44
2009 MAYIS										
SINAVA GİREN SAYISI	12,339	2,527	1,103	1,826	73	396	235	1,512	289	20,300
KAZANILAN LİSANS	311	184	107	144	36	28	40	82	16	948
BAŞARI %	2.52	7.28	9.70	7.89	49.32	7.07	17.02	5.42	5.54	4.67
2009 EYLÜL										
SINAVA GİREN SAYISI	11,259	2,252	1,128	1,389	42	307	211	1,672	188	18,448
KAZANILAN LİSANS	513	214	102	108	21	40	100	113	14	1,225
BAŞARI %	4.56	9.50	9.04	7.78	50.00	13.03	47.39	6.76	7.45	6.64

Lisanslama sınavlarına kabul edilen adaylar sınav tarihinden bir ay önce İnternet sitemizde ilan edilmiş, sınav sonuçları ise sınav tarihinden yaklaşık üç hafta sonra yine internet sitemizde açıklanmıştır. Sonuçların açıklanacağı tarih sınav giriş belgesinde belirtilmiştir.

2002 Eylül - 2004 Mayıs dönemlerinde Kurulumuzca düzenlenen lisanslama sınavlarından en az birine katılanlar "geçiş süreci" olarak adlandırılan süreçten yararlanmaktadırlar. Geçiş süreci 2010 yılı Eylül ayı sınav sonuçlarının açıklandığı tarihte sona erecektir. Bu tarih itibarıyla lisans almaya hak kazanamayanlar lisansa konu alanlarda çalışamayacaklardır. 2004 Mayıs ayından itibaren lisansı olmayan veya geçiş döneminden yararlanmamış kişilerin lisans gerektiren alanlarda göreve başlamalarına imkan verilmemektedir.

2002 Eylül - 2009 Eylül döneminde gerçekleştirilen 22 sınavda 17,004 adet Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel Düzey Lisansı, 5,890 adet Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı, 2,118 adet Türev Araçlar Lisansı, 974 adet Takas ve Operasyon Sorumlusu Lisansı, 1,441 adet Gayrimenkul Değerleme Uzmanlığı Lisansı, 338 adet Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, 467 adet Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı, 430 adet Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Lisansı ve 104 adet Konut Değerleme Uzmanlığı Lisansı olmak üzere toplam 28,766 adet lisans belgesine hak kazanılmıştır.

2007, 2008 ve 2009 yıllarında; Ocak, Mayıs ve Eylül dönemlerinde gerçekleştirilen lisanslama sınavlarına katılan kişi sayısı, sınavlarda hak kazanılan lisans sayısı ve sınavların başarı oranlarına ilişkin bilgiler yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Sınavı ilk kez 2007 yılı Eylül döneminde, Konut Değerleme Uzmanlığı Sınavı ise ilk kez 2008 yılı Ocak döneminde yapılmaya başlandığından anılan sınavlara ilişkin veriler belirtilen sınav dönemlerinden itibaren verilmektedir.

5.12. BİLGİLENDİRME

Yatırımcı başvurularına ilişkin faaliyetler Kurumsal İletişim Dairesi altında faaliyet gösteren Bilgi Edinme Birimi (BEB) tarafından yerine getirilmektedir.

BEB'e gelen başvurular iki bölümde ele alınmakta olup, elektronik posta olarak kurulumuza iletilen şikayet ve öneriler "Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun" kapsamında 30 gün içerisinde, bilgi edinme başvuruları ise "Bilgi Edinme Hakkı Kanunu" çerçevesinde 15 iş günü içinde cevaplanmaktadır. 2007, 2008 ve 2009 yıllarında BEB'e gelen başvurular hakkındaki özet bilgi aşağıda verilmektedir:

Tablo 5.20. Bilgi Edinme Birimi Faaliyetleri

Gelen Başvurular	2007	2008	2009
Şikayet, Görüş ve Öneriler	2,127	1,706	1,472
Bilgi Edinme Başvuruları	904	1,145	822
Toplam	3,031	2,851	2,294

Yukarıda verilen Tablodan da görüleceği üzere yıllar itibarıyla toplam başvuru sayısı düşmektedir. Toplam başvuru sayısı 2007- 2009 yılları arasında 3,031'den 2,294'e (%24.3 oranında) düşmüştür. Kurulumuzun bu faaliyetleri ile yatırımcıların bilgilendirilmesinin, yatırımcıya yönelik bir eğitim olarak da değerlendirilmesi mümkün bulunmaktadır.

5.13. BİLGİ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİK ALT YAPI ÇALIŞMALARI

Sermaye Piyasası Kurulu'nun kanunen yükümlü bulunduğu faaliyetleri daha etkin, hızlı, güvenilir ve uluslararası standartlara uygun bir şekilde yapabilmesi amacıyla Bilgi Teknolojilerinden en üst düzeyde yararlanması için gerekli bilgi sistemlerinin geliştirilmesi, işletilmesi, yönetilmesi ve güncellenmesi Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin görevleri arasındadır.

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin faaliyetlerini yerine getirirken gözettiği amaçlar aşağı sıralanmıştır:

- Kurul çalışanlarının doğru ve güncel bilgiye ulaşmasını sağlayacak Bilgi Teknolojileri altyapısını kurmak,
- Kurul Bilgi Teknolojileri altyapısını devamlı işler ve güncel bir yapıda tutmak,
- Kurulun işleyişi ile ilgili tutarlı bir veritabanı oluşturmak,
- Gözetim ve denetim işlemlerinin daha verimli olabilmesi için gerekli yazılım ve donanımı sağlamak,
- Kamuyu aydınlatma kapsamında doğru ve güncel bilgiyi zamanında sunmak,
- Sermaye piyasalarında güvenli Bilgi Teknolojileri altyapılarının oluşturulması amacıyla bilgi güvenliğine ilişkin çalışmalarda bulunmak,
- İMKB, İAB, VOBAS, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB Olağanüstü Durum Merkezinin kurulmasında gerekli altyapıyı sağlamak üzere rol almak,
- Sermaye piyasası kurumlarının bilgi sistemlerini incelemek.

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin 2009 yılı içinde gerçekleştirilen faaliyetleri aşağıda özetlenmektedir.

5.13.1. Uygulama Geliştirme Çalışmaları

Uygulama Geliştirme Çalışmaları, Kurul personeline görevlerini yerine getirirken destek olunması, gereksinim duyulan bilgiye güvenli bir şekilde erişilmesinin sağlanması ve işlerin daha hızlı ve etkin yapılması amaçlarıyla yürütülmektedir. Bu çerçevede pek çok uygulama geliştirilmiş ve kullanıma sunulmuştur. Gelişen ve değişen gereksinimler çerçevesinde yeni uygulamalar da geliştirilmektedir. 2009 yılı içerisinde hem mevcut uygulamaların iyileştirme ve bakım faaliyetleri yerine getirilmiş, hem de yeni uygulamaların geliştirme çalışmaları devam etmiştir. Aşağıda detayları verilen uygulamalar Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi tarafından geliştirilen ve Kurul çalışmalarına destek amacıyla kullanıma sunulan başlıca sistemlerdir. Bunların yanı sıra Kurumsal iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde yardımcı olmak amacıyla çeşitli sistemler geliştirilmiş ve kullanıma sunulmuştur. Tüm uygulamaların iyileştirme ve bakım faaliyetleri de yine Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumsal Veri Yönetimi Platformu

Kurumsal Veri Yönetim Platformu (GözDeSis), Kurulumuzun kanunen yükümlü olduğu gözetim ve denetim faaliyetlerini daha hızlı ve etkin bir biçimde yapmasına yardımcı olması amacıyla hazırlanmış bir uygulama yazılımıdır. GözDeSis, Kurul meslek personelinin gözetim ve denetim faaliyetlerini yaparken ihtiyaç duyduğu gerek Kurul dışı, gerekse Kurul kaynaklı bilgileri bilgisayar ortamında işler, saklar ve rapor olarak kullanıcıya sunar.

GözDeSis uygulama yazılımı Kurulun ilgi alanına giren tüzel ve gerçek kişilerin temel bilgilerini, Kurula yaptıkları başvuruları ve bunların sonuçlarını, bunlara ilişkin denetleme raporlarını, aracı kuruluşların, yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarının, bağımsız denetleme şirketlerinin, portföy yönetim şirketlerinin ortaklık yapısını, iştirak bilgilerini, halka açılma bilgilerini veri tabanında saklar ve üzerinde çeşitli işlemler yaparak rapor haline getirir. Kurul tarafından verilen işlem yasağı ve idari para cezaları ile ilgili bilgiler yine bu sistem aracılığı ile veritabanına girilmekte ve Kurul İnternet sitesinde anlık olarak yayınlanmaktadır. Bahsi geçen tüm bilgiler sisteme Kurul çalışanları tarafından girilmektedir. 2009 yılı içerisinde bir yandan mevcut GözDeSis uygulama yazılımına gerekli bakım ve destek verilirken bir yandan da bu sistemin yerini alacak ve yeni ortaya çıkan gereksinimlere göre tasarlanmış sistemin geliştirilme çalışmaları yerine getirilmiştir.

Denetim Destek Platformu

İMKB’de gerçekleşen emirler ile aracı kuruluşlardan alınan işlem dağıtım listelerinin eşlenmesi ve Borsa İşlem Defteri ile Takasbank tarafından oluşturulan müşteri sicil bilgilerinin eşleştirilmesi amacıyla hazırlanmış bir yazılımdır. Bu uygulama ile hem müşteri numarası vasıtasıyla hem de işlem dağıtım listelerini kullanarak eşleme yapabilmektedir. Yazılım, Kurulumuz uzmanları tarafından özellikle manipülasyon incelemelerinde yoğun olarak kullanılmaktadır.

Yatırım Fonları ve Ortaklıkları Günlük Takip Sistemi (FonOrt)

Yatırım Fonları ve Ortaklıkları Günlük Takip Sistemi (FonOrt) temel olarak yatırım fonlarının, yatırım ortaklıklarının ve bireysel emeklilik fonlarının portföylerinde yer alan varlıklarının Takasbank’taki mevcudiyetini takip ve bu varlıkların doğru değerlendirilip değerlendirilmediğini kontrol etmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu çerçevede ilgili şirketlerin günlük bilgileri Takasbank’tan otomatik olarak sisteme alınmakta ve ilgili veri tabanına kaydedilmektedir. FonOrt yardımıyla yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarına ilişkin veriler çok boyutlu olarak raporlanabilmektedir. Sistem bu yapısı ile şu anda yatırım fonları konusunda çok büyük bir veri kümesine sahip olup detaylı raporlar ve analizlere imkan tanımaktadır. FonOrt uygulaması kullanılarak Yatırım Fon ve Ortaklıklarına ilişkin veriler Kurul İnternet sitesinde yayınlanmaktadır. Programın verileri tamamen dış kaynaklıdır.

Şirketler Platformu

Şirketler Platformu, halka açık şirketlere ilişkin çalışmalarda kullanılmak üzere tasarlanmış bir iş akış ve veri yönetim sistemidir. Doküman ve evrak yönetim sistemleriyle entegre olan sistem işlerin takibini kolaylaştırmak, tutarlı bir veri tabanı oluşturmak ve hazırlanan uzman raporu ve benzeri dokümanların bir bölümünün sistem tarafından otomatik olarak yazılmasını sağlamak, hazırlanan dokümanları sistem tarafından önceden tanımlı şablonlara uygun hale getirmek, üretilen her tür dokümanı paylaşım açmak ve başvuruların iş akışı sürecinde tıkanıklık meydana gelen noktalarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir.

Bu sistem kapsamında, halka açık şirketlerce yapılan tüm başvurular, bunların geçtiği aşamalar, sonuçları, incelemeler sırasında yazılan her türlü belge, ilişkide bulunulan tüm gerçek ve tüzel kişiler ve bunların kimlik bilgileri ortak bir veri tabanında tutulmaktadır.

Sermaye Yeterliliği Platformu

Sermaye Yeterliliği Platformu (Seryet), aracı kuruluşların, portföy yönetim şirketlerinin ve bankaların mali yapılarını güçlendirmeye yönelik bir sistem olarak düşünülmüştür.

Sermaye Yeterliliği Platformu temel olarak kurumların mali durumlarını gösteren bir sistemdir. Amaç kurumların Kurulumuz tarafından tebliğ edilen kıstaslara uymalarını, mali yapılarının güçlendirilerek risk pozisyonlarının azaltılmasını ve böylece yatırımcıların daha güvenli bir kurumla çalışmalarını sağlamaktır. Kurumlar tarafından Kurulumuza gönderilen tablolar üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda üretilen raporlar ilgili Dairelerin denetim ve izleme çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır.

SPK Haber Analiz Sistemi

SPK Haber Analiz Sistemi ile Kurulumuzu ilgilendiren konuların internet üzerinden sistematik bir şekilde takip edilmesi ve elde edilen bilgilerin Kurulun denetim faaliyetlerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, gerek gazetelerin internet sayfaları gerekse sadece internet üzerinden yayın yapmakta olan haber ve borsa siteleri hazırlanan yazılım ile sistematik olarak incelenmektedir. Belirlenmiş olan anahtar kelimelerin ilgili internet sayfalarında bulunması durumunda bu sayfalar sisteme kaydedilerek ilgili uzmanlara hazırlanan bir yazılım ile inceleme imkanı sunulmaktadır.

İş Takip Sistemleri

İş Takip sistemleri, Denetleme Dairesi, Ortaklıklar Finansmanı Dairesi, Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, Hukuk İşleri Dairesi, İdari ve Mali İşler Dairesi ve Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi için, işlerin ve evrakların paylaşımı ile bunların geçirdiği süreçlerin elektronik olarak takibinin yapılması amacıyla geliştirilmiştir. Bu sistem ile, her çalışanın üzerindeki iş yükü, belli bir zaman aralığında bitirdiği işler ve devam eden işlerin hangi aşamada olduğu elektronik olarak takip edilebilmekte, raporlanmakta ve Daire içinde işlerin paylaşılması esnasında bu kriterler göz önüne alınabilmektedir.

Dava Takip Sistemi

Hukuk İşleri Dairesinin takibini yaptığı Ceza, İflas, Hukuk, İdari Davalar ve İdari Para Cezasına itiraz dava dosyaları ile ilgili bilgilerin saklanması ve bu bilgiler üzerinde arama ve raporlama yapılabilmesi amacıyla geliştirilmiş bir uygulamadır.

Gözetim Platformu

Kurulumuz ile İMKB tarafından ortaklaşa yürütülen Gözetim Platformunun amacı İMKB hisse senedi piyasasının gerçek zamanlı olarak izlenmesi ve normal dışı durumların tespit edilmesidir.

Bu kapsamda geliştirilen Gözetim Platformunun uyarı modülü, İMKB hisse senedi piyasasındaki emir ve işlem bilgilerini gerçek zamanlı olarak işleyen 32 adet uyardan oluşmaktadır. Analiz modülü ise uyarı sonrası inceleme yapılmasına olanak tanıyan, önceden tanımlanmış ve grafiklerle desteklenen 300'den fazla analizi içermektedir.

Gözetim Platformu sayesinde hisse senedi piyasasının daha etkin ve hızlı gözetimi ve denetiminin yapılması planlanmaktadır. Bu çerçevede; bugüne kadar uygulanmamış uyarı ve analizlerin uygulanma imkanı bulunacak, daha çok bilgiye hızlı erişim, detaylı analizler yapma imkanı, grafik özellikler sayesinde görselliğin artırılması, rapor ve uyarı takibinde etkinlik, uzmanların uyarı ve sinyal tanımlayabilmesi ve gruplayabilmesi, hisse bazında parametre tanımlama, raporlarda detaylı ve anlaşılır dokümantasyon sağlanmış olacaktır. Piyasa güveninin artırılması ise proje kapsamında hedeflenen en büyük kazanımdır.

Gözetim Platformu çalışmalarına Mayıs 2001'de başlanmıştır. Projenin SPK-İMKB bünyesinde öz kaynaklar kullanılarak gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Sistemin analiz, tasarım, kodlama ve test çalışmaları bitirilmiştir. Sistem 2008 yılı sonu itibarıyla gerçek zamanlı kullanıma açılmıştır. Sistemin iyileştirme ve bakım çalışmaları 2009 yılında devam etmiştir.

Kamuyu Aydınlatma Platformu

Kurulumuz-İMKB-TÜBİTAK UZAY tarafından ortaklaşa yürütülen Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun (KAP) amacı, elektronik imza teknolojisi kullanılarak platform kapsamındaki anonim ortaklıklara ve aracı kuruluşlara ait finansal tablo, özel durum açıklamaları ve diğer bildirimlerin İnternet üzerinden güvenli bir şekilde toplanmasıdır.

Finansal tablo, özel durum açıklamaları ile diğer bildirimlerin izleme ve yönetim işlevinin hatasız ve verimli, kamuyu aydınlatma işlevinin en hızlı, en etkin, en güvenli ve en düşük maliyetle yapılabilmesi; Kurulumuzun gözetim faaliyetlerine destek olunması; projenin kapsamındadır.

Bu proje ile, gerek finansal tablo bildirimleri gerekse özel durum açıklamaları ve diğer bildirimlerin kamuya, tüm kesimlerin erişebileceği noktalarda eş zamanlı açıklanması sağlanmış; sermaye piyasası kurum, kuruluş ve şirketlerinde güvenli ortamda veri iletimine yönelik alt yapı kurulmuş olacaktır. İki aşamada yapılması planlanan projenin birinci aşaması Kasım 1999'da başlamış ve Ağustos 2001'de tamamlanmıştır. Birinci aşamanın ilgili tüm şirketlere yaygınlaştırılmasının ve tüm bildirim tiplerinin sisteme girilmesinin öngörüldüğü ikinci aşama ise Eylül 2002'de başlamış ve projenin kesin kabulü Ocak 2007'de yapılmıştır. Proje dahilindeki şirketler 1 Haziran 2004 tarihi itibarıyla sisteme bildirim göndermeye başlamışlardır.

7 Mart 2008 tarih ve 295 sayılı Kurul Kararına göre; KAP'ın tüm unsurlarıyla İMKB tarafından yürütülmesine; KAP devreye alındıktan veya İMKB'de KAP ile ilgili birim kurulduktan sonra SPK-KAP Proje Yönetim Grubu'nun görevinin son bulmasına; TÜBİTAK ile yapılacak olan işlemlerde (yazışmalar da dahil) İMKB'nin yetkili ve görevli kılınmasına; bundan sonra yapılacak olan protokol ve sözleşmelerde İMKB'nin taraf olmasına karar verilmiştir. Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 61) ile elektronik imza teknolojisi kullanılarak KAP kapsamındaki anonim ortaklıklara ve aracı kuruluşlara ait finansal tablo, özel durum açıklamaları ve diğer bildirimlerin internet üzerinden güvenli bir şekilde toplanması düzenlenmiştir (30/5/2009 tarih ve 27243 sayılı Resmi Gazete). 24/12/2009 tarih ve 37/1147 sayılı Kurul Kararı ile Bilgi, Belge ve Açıklamaların Elektronik Ortamda İmzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformuna Gönderilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 61) ile belirlenen Geçiş Döneminin 31/12/2009 tarihi itibarıyla sonlandırılması ve 1/1/2010 tarihinden itibaren KAP kapsamındaki bildirimlerin sadece KAP'a gönderilmesine karar verilmiştir.

Uzaktan Veri Alım Projesi

Uzaktan Veri Alım Projesi, 2006 yılının son çeyreğinde başlatılan bir yazılım projesidir. Amaç, Kurul'un ilgili kuruluşlar ve şirketlerle olan veri alışverişini daha verimli hale getirmek ve Kurul çalışanları üzerindeki operasyonel iş yükünü azaltmaktır. Mevcut sisteme göre, sermaye piyasası kuruluşlarının Kurul tarafından takip edilmesi ve Kurul veritabanlarında saklanması gereken verileri, Kurul çalışanları tarafından sisteme girilmektedir. Bu işlem Kurul çalışanlarının iş yükünü artırmaktadır. Bu problemi çözebilmek amacıyla tasarlanan proje ile, bilginin sahibi tarafından sisteme girilmesi, sorumluluğun bilginin sahibine verilmesi, böylece Kurul çalışanlarının iş yükünün azaltılması ve işlemlerin etkinliğinin artırılması hedeflenmiştir. Sistem 2008 yılında kullanıma açılmıştır. Sistemle ilgili iyileştirme ve bakım çalışmaları devam etmektedir.

Evrak ve İş Takip Sistemi

Evrak ve İş Takip Sistemi, Kurul'da parçalı halde kullanımda olan İş Takip sistemlerini birleştirmek, tamamen bütünlük bir yapıya kavuşturmak ve Kurul'un tüm daire ve birimlerinde yaygınlaştırmak amacıyla başlatılmıştır. Bu proje ile, hem önceden herhangi bir evrak ve iş takip sistemi kullanmamış, dolayısıyla evrak ve işlerini sadece kağıt ortamında takip eden birimlerin evrak ve iş takipleri elektronik ortama geçirilmiş olacak, hem de tüm Kurul genelinde herhangi bir zamanda, herhangi bir evrağın/işin hangi uzman üzerinde, ne aşamada olduğu ve hangi aşamalardan geçtiği kolaylıkla izlenebilecektir. Ayrıca bir işin yapılması sırasında üretilen dokümanlar da merkezi olarak saklanacak ve gerektiğinde yetkili kişiler tarafından kolaylıkla erişilebilecektir.

Sermaye Yeterliliği e-İmza Sistemi

Sermaye Yeterliliği tablolarının internet üzerinden elektronik imzalı olarak alınması, böylece güvenliğin artırılması amacıyla yeni bir projeye başlanmıştır. Bu sayede, mevcut durumda Kurulumuza posta yoluyla da gönderilen ve Kurulumuzda arşiv yükü oluşturan söz konusu tabloların elektronik imzalı olarak alınması ve kağıt trafiğinin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Projenin geliştirme çalışmaları 2009 yılı içerisinde devam etmiştir.

Yeni Kurumsal Sistem

Yeni Kurumsal Sistem, 2000 yılından beri kullanımda olan Kurumsal Veri Yönetim Sistemini (Gözdesis) yeni teknolojik imkanlar ve değişen talepler çerçevesinde yenilemek amacıyla başlatılan bir projedir. Bu projede Gözdesis Sistemini kullanıcısı olan daire/birim bazında ele alıp, yeni gereksinimlere göre tasarlamak ve altyapıyı da tamamen yenilemek amaçlanmıştır. 2009 yılı içerisinde Kurumsal Yatırımcılar Dairesi'nin sistemini yenileme çalışmaları sürmüştür.

5.13.2. Donanım ve Ağ Altyapısı Çalışmaları

Kurulumuz gereksinimleri çerçevesinde, mevcut altyapının sürekli işler, güncel, verimli, güvenilir ve güvenli halde tutulması Kurulumuzun operasyonel sürekliliği için bir zorunluluktur. Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi bünyesinde yer alan Sistem ve Ağ Grubu ile Destek Hizmetleri Grubunun faaliyetleri, altyapı işlerliğinin devamlılığını ve etkinliğini sağlamaya yöneliktir. Bu kapsamda düzenli olarak yürütülen çalışmalar ile Kurulumuz altyapısı izlenmekte, gerekli görülen iyileştirmeler gerek donanım anlamında

gerekse yazılım anlamında gerçekleştirilmekte ve oluşan sorunlara müdahale edilmektedir. Ayrıca yeni oluşan ihtiyaçların karşılanması ve hızla gelişen teknolojinin takibine devam edilmesi amacıyla yeni sistem kurulum ve geliştirme çalışmaları da grupların faaliyetleri arasında önemli yer tutmaktadır. 2009 yılı içerisinde belirtilen çalışmalara devam edilmiştir.

Açık Kaynak Kodlu Sistemlere Geçiş

Kurulumuzda mevcut bilgi sistemlerinin daha güvenli, üreticiden bağımsız ve düşük maliyetle hizmet verebilmesi için açık kaynak kodlu yazılımların kullanılması hususunda çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak yazılım geliştirme ortamları ve uygulama sunucularının açık kaynak kodlu sistemlere geçişi gerçekleştirilmiştir. Hali hazırda 7 adet sunucuda açık kaynak kodlu işletim sistemi tercih edilmiş olup, bu sistemler aracılığıyla Kurul bilişim hizmetlerinin yürütülmesi sağlanmaktadır. Geçiş çalışması mevcut sistemlere uygun açık kaynaklı alternatiflerin araştırılması, test çalışmaları sonucu yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve kullanıma alınması aşamalarıyla 2009 yılı içerisinde sürdürülmüştür.

Güvenlik Testi

Kurulumuz bilgi sistemlerinde yer alan kritik ve gizli bilgilerin güvenliğini sağlamaya yönelik olarak Sızma Testleri gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen testler vasıtasıyla kritik bilgilere yetkisiz erişime imkan verebilecek güvenlik zaafiyetleri tespit edilerek raporlanmış, bu zaafiyetlerin giderilmesi yönünde önlemler uygulamaya konulmuştur.

Kriz Yönetimi

İş sürekliliği, kurumların kritik iş fonksiyonlarının herhangi bir kesinti veya felaket durumunda sürekliliğini sağlayan bir metodolojidir. İş sürekliliği planının iki temel bileşeni "Acil Durum Planı" ve "Felaket Kurtarma Planı" dır. Acil durum planı organizasyonun tüm işlevsel alanlarını kapsamaktadır. Felaket kurtarma planı ise bilgi teknolojileri ile ilgili bir fonksiyondur. Kriz Yönetimi Kapsamında 28/12/2007 tarih ve 47/1300 sayılı Kurul Kararı çerçevesinde iş sürekliliği planının iki temel bileşeninden biri olan felaket kurtarma planı hakkındaki çalışmalara başlanmıştır. Söz konusu felaket kurtarma planı, bir felaket veya aksaklık durumunda tehlikeye açık durumda olan ve hayati önem taşıyan, bilgi teknolojisi ve iletişim ağı ile ilgili yapılması gereken faaliyetleri kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Diğer taraftan, Sermaye Piyasalarında olası felaket ve/veya aksaklıkların etkilerini en aza indirmek amacıyla İMKB, Takasbank, MKK, VOBAS, İAB ve TSPAKB'yi kapsayan bir çalışma başlatılmış olup, bir olağanüstü durum karşısında anılan kurumların asgari ölçüde zaman ve operasyonel süreklilik kaybına uğrayacak şekilde, herhangi bir bilgi kaybı olmaksızın tekrar ayağa kalkabilmeleri için Kurulumuz bünyesinde yer alan "Olağanüstü Durum Merkezi"nin (ODM) altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Bu merkezin kullanımına ilişkin hususlar belirlenerek ilgili kurumlara duyurulmuştur. Bu kapsamda, İMKB, İAB, VOBAS, TAKASBANK, MKK ve TSPAKB Bilgi Sistemleri konusundaki bilgilerinin ODM'de toplanarak yedeklenmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu kurumlar yedekleyecekleri bilginin kapsamına ve yedekleme düzeyine kendileri karar vermektedirler.

Mevcut durum itibarı ile, MKK, TAKASBANK ve İMKB gerekli sistemlerini getirmiş ve kurulumlarını yapmıştır. Ayrıca İMKB'ye ait yedekler periyodik olarak manyetik ortamda (teyp, kartuş vb.) Kurulumuz

Ankara Merkez Binasındaki uygun özelliklere sahip kasada saklanmaktadır. Sermaye piyasalarında olası felaket ve/veya aksaklıkların etkilerini en aza indirmek amacıyla yürütülen ve Sermaye Piyasası Kuruluşlarını kapsayan çalışma devam etmektedir.

5.13.3. İnternet Platformu

Kurulumuz İnternet sitesinde, Kurulumuzun Türk Sermaye Piyasalarına ilişkin yürütmekte olduğu faaliyetler ile kamuyu bilgilendirme amaçlı konular yayınlanmaktadır. Bu sitenin Türkçesine <http://www.spk.gov.tr> adresinden, İngilizcesine ise <http://www.cmb.gov.tr> adresinden ulaşılabilir. Türkçe olan site ayrıca sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurum veya kuruluşların veri aktarımı için de kullanılmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal İnternet sitesi aşağıdaki konuları içermektedir:

- Sermaye Piyasası Mevzuatı,
- Sermaye piyasası duyuruları (haftalık bültenler, tebliğler, tebliğ taslakları, basın duyuruları, seminer, konferans, çalıştay duyuruları, genel duyurular),
- Sermaye Piyasası İlgili Kurum ve Kuruluşları, Kurumlar ve Şirketler (İMKB, İstanbul Altın Borsası, Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası Anonim Şirketi, TAKASBANK, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Türkiye Sermaye Piyasaları Aracı Kuruluşlar Birliği, halka açık şirketler, aracı kurumlar, bankalar, vadeli işlemler aracılık şirketleri, yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, portföy yönetim şirketleri, bağımsız denetim kuruluşları, derecelendirme kuruluşları, gayrimenkul değerlendirme şirketleri),
- İstatistikler (istatistiksel veriler, aylık istatistik bülteni, Uluslararası Ekonomik ve Finansal Göstergeler)
- Yasaklılar & Tedbirler (işlem yasaklılar listesi, imza yetkisi kaldırılan kişiler, idari para cezaları, hisse senetlerine getirilen tedbirler),
- Yatırımcılar köşesi (yatırımcıları bilgilendirme amaçlı konular),
- Bilgi Edinme Başvurusu
- Görüş, Öneri ve Şikayet Bildirimi
- Yayınlar (beklenti anketleri, faaliyet raporları, araştırma raporları),
- İlgili diğer sitelerin (yurtiçi ve yurtdışı) internet adresleri,
- Yatırım fonlarına ilişkin en geniş ve dinamik bilgiler.

Bunların yanı sıra, Kurumsal İnternet sitesinde yer alan üyelik sistemi aracılığı ile, yenilenen haftalık bülten, aylık istatistik bülteni ile yeni duyurular ve gelişmeler hakkındaki bilgiler üyelere elektronik posta aracılığıyla anında iletilmektedir.

5.13.4. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

Sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasını sağlamak için Kurulumuzun bilgi varlıklarına zamanında, eksiksiz, doğru ve kesintisiz biçimde ulaşması büyük önem taşımaktadır. Bilginin gizliliği, bütünlüğü ve gerektiği zamanda hazır ve hizmette

olması Kurulun hizmet kalitesi ve profesyonel imajı ile doğrudan ilgilidir. Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi yönetimi bilgi güvenliğinin sahip olduğu yaşamsal önemin bilincinde olarak bilgi teknolojileri hizmetleri kapsamında ISO/IEC 27001 standardına uygun Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ni kurup Türk Standartları Enstitüsü tarafından belgelendirmiştir. Ayrıca sistemin işlerliğini sağlamak ve gözetim ile denetim işlevlerini yürütmek için Bilgi Güvenliği Forumu oluşturulmuştur. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, Kurulun bilgi varlıklarını bilinçli ve sistematik olarak koruması ve yönetmesi amacıyla hayata geçirilmiştir. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ile Kurulun sahip olduğu bilgi varlıklarının izinsiz erişime karşı korunması, bilginin gizliliğinin sağlanması, bilginin yetkisiz kişilere kasten veya dikkatsizlik sonucu verilmemesi, bilginin bütünlüğünün sağlanması ve gereksinim duyulduğunda bilgiye yetkili kullanıcıların erişebilmesi, konusunda farkındalık oluşturulmaktadır.

5.13.5. Avrupa Birliği Destekli Projeler

Kurulumuz çalışmalarında Avrupa Birliği fonlarından yararlanmak amacıyla 2004 yılı içerisinde danışmanlık hizmeti alınmış ve Dairemiz bünyesinde hazırlanan üç proje için şartname hazırlıkları yapılmıştır. Bu çerçevede "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kapasitesinin Geliştirilmesi İçin Teknik Yardım" isimli projeye 2006 Aralık ayında başlanmıştır. Bu proje ile Kurulumuzun teknik altyapısının geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2007'nin üçüncü çeyreğinde proje tamamlanmıştır. Projede üç adet fizibilite çalışması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında fizibilite çalışması yapılan projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla yeniden Avrupa Birliği'ne başvuruda bulunulmuş ve ön kabul alınan bu üç proje, Kurulumuz eşleştirme projesi ile birleştirilmiştir. Bu projelerle ilgili olarak 2009 yılında şartname (Terms of Reference) hazırlama çalışmaları yürütülmüştür. Anılan projelerin kısa açıklamaları aşağıdaki bölümlerde verilmektedir.

Stratejik Bilgi Sistemi Planı

Bu proje ile, Kurulumuzun önümüzdeki üç yıl içindeki Bilgi Teknolojileri stratejisi belirlenmiştir. Plan kapsamında Kurul'un Bilgi Teknolojilerine yönelik vizyonu kararlaştırılmış, buna uygun olarak Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi'nin yatırım ihtiyaçları insan kaynağı, yazılım, donanım ve eğitim bazında tespit edilmiştir. Plan kapsamında Sermaye Piyasası kurum ve kuruluşları ile ilgili olan süreçler gözden geçirilmiş ve gelecek yıllardaki bilişim operasyonlarının koordinasyonu ele alınmıştır. Projenin amacı bilgi teknolojilerinin Kurulumuzun tüm iş alanlarında en uygun ve verimli biçimde kullanılmasını desteklemektir.

İleri Gözetim Projesi

Bir önceki projemiz olan "Gözetim Platformu"na ek olarak, bu projede normal dışı durumların daha ileri tekniklerle incelenmesi ve gözetim kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Projenin fizibilite çalışması tamamlanmıştır.

Elektronik Kayıt ve Veri Toplama Projesi

Bu projenin temel amacı, Kurulumuzun çeşitli şekillerde iletişimde bulunduğu sermaye piyasalarında faaliyet gösteren şirketlerin Kurul ile olan bilgi alışverişini elektronik imza teknolojisini kullanarak internet üzerinden yapmasıdır. Projenin fizibilite çalışması tamamlanmıştır.

Bilgi Teknolojisi Denetim Kapasitesinin Güçlendirilmesi

Sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının bilgi sistemlerinin denetlenmesi sürecine ilişkin mevzuat hazırlama çalışmalarına teknik destek almak amacıyla "Technical Assistance for Strengthening the Audit Capacity of The Capital Markets Board of Turkey" isimli proje ile Avrupa Birliği fonlarına başvuru yapılmış ve bu çalışma Kurulumuz için başvurusu yapılan "Sermaye Piyasası Kurulu'nun Güçlendirilmesi" başlıklı projenin eşleştirme bileşenine eklenmiştir. Konuyla ilgili 2009 yılı içerisinde yapılan eşleştirme ihalelerine teklif gelmemiştir.

SERMAYE PİYASASI KURULU

Merkez:

Eskişehir Yolu 8.Km No:156

06530 ANKARA

Tel : +90 (312) 292 90 90

Faks: +90 (312) 292 90 00

İstanbul Temsilciliği:

Harbiye Mah. Asker Ocağı Cad. No:15

34367 Şişli / İSTANBUL

Tel : +90 (212) 334 55 00

Faks : +90 (212) 334 56 00

E-Posta:

spk@spk.gov.tr

www.spk.gov.tr